MATYU

Matyu siya winkika ta yokwowa. Matyu siya Jisis siir mii kigna miriiyan inkam nwir ieya mi siir inig whirin Livaikin. Ta Yokwowa Matyu siya winkika Jisis siir nomiiyauim Juda iikamim simiiram. Mi sima sima ina boinim Jisis siya pi hiniin inkamkin mi sima siir kigwinim mi ina boinim krima wakaenanaeiyin Jisisin ti siya nimbiniyin Matyu siya winkim niwii whiekakim Jisis siya boinmimauuwim simiir. Iriig.

Tiriiginim yim Jisis Krais siir yidiwi wanwiyaeyim simiir inig ima
(Lk 3:23-28)

1 Ti kara winkiyim yim Jisis siir yidiwi wanwiyaeyim simiir inig ima. Jisis siya yio inkam komiiyin nu kigriraowiyin Devid siir isidgin mi yio Devidin Ebrahamni isidin siirgin.

2 Ebraham yio Aisakni adgin mi Aisakin yio Jekopni adgin mi Jekopin yio Judani adgin mi siir nomousisim ikim, yio simiir yao adgin.

3 Judain yio Peres Sira sowiir adgin. Mi sowiir yopiiya Temaka. Mi Peresin yio Hesroni adgin. Mi Hesronin yio Ramni adgin.

4 Mi Ramin yio Aminadapni adgin mi Aminadapin yio Nasoni adgin mi Nasonin yio Salmoni adgin.

5 Mi Salmonin yio Boasni adgin mi Boas siir apua Rehapka. Mi Boasin yio Obetni adgin mi siir apua Rutga mi Obetin yio Jesini adgin.

6 Mɨ Jesiyɨn inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn
Devid siir adgɨn mɨ Devidɨn yɨo Solomoni adgɨn mɨ
siir apua bɨiya Yuraiani wig nikɨ oka.
7 Mɨ Solomonɨn yɨo Riaboamni adgɨn mɨ Ri-
aboamɨn yɨo Abaisani adgɨn. Mɨ Abaisaɨn yɨo Esani
adgɨn.
8 Mɨ Esanɨn yɨo Jehosapetni adgɨn mɨ Jehosapetɨn
yɨo Joramni adgɨn. Mɨ Joramɨn yɨo Asaiani adgɨn.
9 Mɨ Asaiaɨn yɨo Jotamni adgɨn mɨ Jotamɨn yɨo
Ehasni adgɨn. Mɨ Ehasɨn yɨo Hesekaiani adgɨn.
10 Mɨ Hesekaiaɨn yɨo Manasani adgɨn mɨ Man-
asaɨn yɨo Emosni adgɨn. Mɨ Emosɨn yɨo Josaiani
adgɨn.
11 Mɨ Josaiaɨn yɨo Jekonaia mɨ siir nomou
yaowae ɨkɨm sɨmiir adgɨn. Mɨ taka ɨiya saeya
Isrel sɨmiir sauan omomɨn sɨma nɨkɨunama om
komii Babilon siir nu ɨiir nɨnɨ prɨimɨriinakiya
whɨsarii mɨi.
12 Mɨ ɨiya sɨma om komii Babilon siir nu ɨiirar
nikɨ prɨimɨriiyɨm whɨsarii mɨi mɨ Jekonaia siya
Sialtiel siir ad nwokɨn. Mɨ Sialtiel yɨo Serababelni
adgɨn.
13 Mɨ Serababelɨn yɨo Abiatni adgɨn mɨ Abiatɨn
yɨo Elaiakim siir adgɨn. Mɨ Elaiakimɨn yɨo Esoni
adgɨn.
14 Mɨ Esoɨn yɨo Sedokni adgɨn mɨ Sedokɨn yɨo
Ekimni adgɨn. Mɨ Ekimɨn yɨo Elaiatni adgɨn.
15 Mɨ Elaiatɨn yɨo Eliesani adgɨn mɨ Eliesanɨn yɨo
Matani adgɨn. Mɨ Matanɨn yɨo Jekopni adgɨn.
16 Mɨ Jekopɨn yɨo Josepni adgɨn mɨ Josepɨn yɨo
Mariani kamkɨn. Mɨ Jisɨs siirɨn Maria saeya
naokainakɨn. Sɨma siirɨn ha dapikɨm Krais, inkam
Adi Komii siya nɨkropkiyɨn.

17 Mɨ yɨnɨeyɨm Ebraham siir hɨrankɨn nɨtyokiyokɨiyɨm Devid siir nakiyanguniyɨm isidɨm ɨuur whiigɨm mɨ Devid siir hɨrankɨn nɨtyokiyokɨiyɨm yɨnɨeyɨm ɨni ɨiya sɨma om komii Babilon siir nu ɨiir mɨriiya whɨsarii mɨi ɨni saiirar yadɨgniya, yɨm ɨriipɨ hɨriinan ɨuur whiigɨm. Mɨ ɨiya sɨma whɨsarii mɨi prɨimɨriiya om komii Babilon sɨmiir nu ɨiir mɨ ha nɨtiyokiyokɨiyɨm mɨ ɨni Krais siya nɨmbiyama ɨiya saiirar yakiyanguniyɨm inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn mɨ yɨm ɨriipɨ hɨriinan isidɨm ɨuur whii. Ɬriig.

Maria saeya Jisɨs Krais siir naokainaka (Lk 2:1-7)

18 Niwiiyɨn Jisɨs Krais siir naokainan yɨo hɨnɨngɨn, siir yopiiya Maria saiirɨn Josep siiram bɨdi boɨrɨtmaiya siya nonkwonam. Mɨ siya ɨrɨpa pɨu saɨka nikɨ o karamaeyar nikɨ owɨn mɨ ɨni saeyar yɨnoknɨnkɨnkiya, saeya Adi Komii siir naeyɨu ɨiirsiyar nwokika yɨnkak.

19 Mɨ Josepɨn kamɨn saiiram boɨrɨtmaiyɨn, siya inkam wadɨekɨn. Siir ɨga hɨnda tɨnda bɨ nok-wowikɨn. Nɨingaka. Mɨ siya Maria saiirɨn iikam whwonkam ɨda kiyopsɨbgi haigɨnɨuwɨm pɨ bori-isopi. Mɨ siya hindara nɨmprɨo sopkiyam tɨri mɨ saeya wɨ nɨdidgak nwowisi.

20 Josep siya ta saiir saiira naɨngwokwonanaekɨn mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn siirɨn nhwo siya yɨkɨumauu. Paekwosɨm siya boɨn, Josep Devidni yɨnɨeyɨm sɨm yɨnisɨmɨn, ta kɨriir wiga Maria yɨnkak nwowa kɨra saiir nonkwonasi kɨpi nɨdid. Wakɨ yɨnisɨmɨn

saiir mhiinau hir nwokaiyin, yio Adi Komii siir naeyiu miiyikin siyar haigiyiumauugin.
21 Saeya wi yinisim yinkamiyin naokainaei, siya wi Isrel simiir iikamim simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigi mi wi simiir nanmai-warkainaei. Mi kira siir inigin wi Jisis asi nokdap haiginiuwi.
22 Ti digworaekwo whiekakim nimbiibiiyamim ini ti yaiyim bidi bidiniya Adi Komii siya boinkiyim profet inkamin siir boinmimauuwam mi simiir swoki boiniurwokaigikin. Profet inkamin siya hiniina boinkikin.
23 Wakae, wig kopaksim niinga ira inkamaka iripa piu nwo karam nwowa, saeya wi yinkak nwowi mi wi yinisim yinkamiyin naokainaei. Mi sima siir inigin wi Emanyuel nokdap haiginiuwi. Mi ti paekwosim siir yaiya ini dig ywokiya. Mi ti inigin siir inig mwokimwowin yio hiniingin, Adi Komii krimiir Wanin siya ini krimakar nwowin.
24 Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini Biiyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin siya boingikin yaiyim ini simiir hiriinanar swoki tirin. Mi siya siir wiga saiirin ina yonkwonan.
25 Mi Josep siya iripa piu saika bi nwomiminkin mi ini saeyar yaokaina budgiyin yinisim iiirar. Mi Josep siya siir inigin Jisis yokdap haiginiu. Ŧriig.

2

Kam nhirim Jisis siir kignakiyam nitkim

1 Maria saeya Jisis siirin omisim Bethlehem nu Judia hir naokainakin, iiya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowa. Mi mhoiiya

saeya siir naokainakiyin mi kam nhirim nauuni siyiuin si ninoknınkiniyim, bieki nimbiidniyin hiranim om komii Jerusalema hiriir yit.

2 Mi sima ini sriini, iiya krima ti nauun win komii iiir kigim ti yinisim winin naokainan siirin Judami inkam komiiyin simiir nu kigriraowanin ini papi nwowin? Nim krima ina yinoknınkiniyim ti yinisimin bidi yaokainakiyin. Mi krima siir inig iiir nini hainaniyam nitkim.

3 Mi iiya inkam komiiyin Herot siya ta yai aiir wakaewinin mi siya ini hikakar ywokiyin. Dimusi rani, siya hiniina naingwokin ti yinisimin wi siyar nokwokairinanaowidi siir igsopa. Om komii Jerusalem hirin iikam nhirim yim iriipi hiriinan ini hikakar mi okiyim. Dimusi rani, Herot siya io komiigakin.

4 Mi Herot siya prismi biiyan inkamim simiiram yikiuna, yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim omakam simiir dimin taemin imiir kigriraowiyim mi kamim siyiu komii ninoknınkini ikim. Mi siya simiirin ha nikiuna digin mi siya simiir srii, inkamin siya nimbingiyin Krais siya wi piki hiniin omin si naokainaei?

5 Sima siirin hiniina boin, om Bethlehem nu Judia hirin profet inkamin siya hiniina boinkikin, ta yaiya siya hiniina win boinkikin,

6 omisim Betlehem nu Judia hiranin, kira inig karamae omisim tani. Niingaki niingakiinga. Mi inkam komii nwirin wi kiriir waraur nimbiyami mi siya wi kariir isidin Isrel hiranin wi simiir nu kigriraowan inkam komii nwowi.

7 Mi Herot siya ti kamim bieki nimbiidniyin

hiranki nitim, simiirin hindara asi nimprio ikiunakin, nimprio yai boinam. Mi siya simiirin ina sriiyin, tiki nauuni paki hiniin iiya sae nimbiyamkin, ha?

8 Mi iiya sima siir boinmimauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin om Betlehem hiriir mi ina boinkiyin, kima ha dam! Mi kima ti yinisimin siirimin pranae pranae kipi hansran. Mi kima pi siir hansran yiskaii pa swoki it kariir swokini boinmauuni. Mi an kara iriipi hiriinan, wi siir inig iiir mini hainaniuwi.

9 Mi sima Herot siir yai aiir wakae dignamim mi sima ina yamim. Mi ti nauunin biiya sima niki kignaniyin bieki nimbiidniyin hir mi siya ha hioraraowamin simiir biiyar mi ini omaka yinisim ieyar nwowa ini saiirgi saiir akou kouwar yakaigikiuwiuwin.

10 Mi sima ti nauun iiir kigim mi sima ini mairgimairga komiikakar ywonamim.

11 Mi sima ha napninopkainamim omaka hiriir mi ini Maria sowiirbugar youapninopkai kigim. Mi sima ogmwo ha nini waisi hiuwiuwim mi ini yinisimin siir inig iiirar ini hainaniuwim. Mi sima simiir miiya sisimsisimim ha haiwaokiyim mi sima dimin kibi nhirim umir komii sainiyim kimidiniya siir priihauu. Diminim sima prihauuwim hiniin hiniingim, gold mi paurain piuii miiyik niusiin whakiyin mi sandain namswopaini piuii miiyiknan whaki ikin.

12 Mi mhoiiya simiirin Adi Komii siya kimidiniya nhwo yikiumauuwii. Mi ti nhwo iiirin Adi Komii siya hiniina boinki, kima wi Herot siiram kipi swoki am mi ti digworaekwowim kima kigim siir

kipi boinmauuwiu. Niingaka. Mi sima yaeya siyiu whira asi namkim simiir oma hiriirin. Ɨriig.

Sima nu Isiba hiriir yidamam

13 Mi ta sima haiburgika saiir mhoiiya mi Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinki, kira dinsiingi mi kiriir wigyinim simiir dikiunam. Mi kira pi nu Isiba hiriir didamki mi hir tini owou mi wi karar swoki ikiugi kiriiramin. Herot siya wari yinisim iiiram hansiri tiri siir nisomaowim.

14 Mi Josep siya ti yai imiir wakaekiyin mi siya ina yinsiingiyin. Mi siya siir wigyin imiirin niiya whinidamkiwii nu Isiba hiriirin. Mi sima ii kasa bi napiwaiyamkim hiriirin.

15 Mi Josep siya nu Isib hirar nwowin mi ini Herot siyar yaobudgiyin. Mi sima ta yaiya biiki Biiyan Inkam Komiiyin siya boinkiya profet inkam nwirin si mi saiir swoki boiniurwokaigikim. Saeya hiniina boinkika, kariir yinisim yinkamiyinin nu Isib hir nwowin, kara siiram swoki ikiugi siya swoki itim. Ɨriig.

Herot siya boinkikin yinisisimim sima nisomsom aokaokiyim

16 Mi iiya Herot siya hiniina ninokninkinkiyin ti kamim bieki nimbiidniyin hiranki nitim, sima siir niksisaegigim. Mi siir kwoinin ina iwitpaomaigiyin mi siya kam nhirim yai kirie simiir boinki, sima om Betlehem mi omisisim nhirim siir kingiin nwo ikim simiir hiran yinisisim yinkamiyin whiekakim, biewi whwowisa nwowim mi nua tiriir nwonainiyim simiir nisomsom aowam. Siya digworaekwowim nauun ninokninkini kamim sima boingigim mi simiir

swoki aingwowoknakikin iiya Jisis siir naokaina. Mi sima asi nisomsom aokaokim yinkamiyinim biewi whwowisa nwowim nua tiriir nitim.
17 Mi tiki digworaekwowim biigi Biiyan Inkam
Komiiyin profet Jeremaia siya boinkiyim simiir
swoki boiniurwokaigikin. Siya hiniina boinkikin,
18 sima wakaeki yaiya om Rama hiran iikamim
sima nouubopon prasae bi kinkim. Rachel
saeya saiir yinisisim imiirsi kaouuboponka.
Mi iikamim sima saiir hiirwokmaiyim dig
bi nwokim. Niingaka. Dimusi rani, saiir
yinisisimim nwirmin nwirminkin bi swoki
okikim. Niingaki, niingaka. Mi ti diminim
nimbiyamim iiya Herot siya nisomsom
aokaowim Rachel saiir isidin simiir yinisim
yinkamiyin imiir omisim Betlehem hir. Friig.

Josep sima niiyin nu Isib hir haiburgigim mi sima ina swoki amim

19 Mi mhoiiya Herot siya ina yaonamin. Mi
nu Isib hirin Biiyan Inkam Komiiyin siir paek-
wosimin nhwo siya yikiumauu Josep siirin.
20 Siya hiniina boinkikin, kira dinsiingi
mi kira kiriir wigyinim simiir dikiunam
mipi nu Isrel hiriir swoki am. Iikamim ti
yinisim iiir nisomaowam boinim sima bidi
yaokaoswowamim.
21 Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini
siir wigyinim simiir yikiunamim mi sima ina swoki
amim nu Isrel hiriir.
22 Mi siyar wakaewin Akeleas siya siir adin
Herot siir mii aiir bidi swoki hainaowidin nu Judia
siir nu kigriraowan inkam komii nwowam. Mi
Josep siya asi nididgin hiriir namsiyin. Mi nhwo

whirin Josep siya whinin, Adi Komii siya siirin hiniina boinki, kira wi hiriir kipi nam. Mi siya nu Galiliya hinda asi namkin.

23 Mi siya kimidiniya om whirin Nasaret nikiuwiyin siir ini idwoiu. Mi sima ta yaiya biiya profet inkamin siya boinkiya saiir swoki boiniurwokaigigim. Sima siirin wi om Nasaretan inkam nikiuwi. Ɨriig.

3

Jonin inkamin baptaisiyin Adi Komii siir yaiya siya boinmimauugin
(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

1 Mi biewi nhirim bidi yamkiyim iiya Josep Maria Simani om Nasaret hir nwowa. Mi mhoiiya Jonin op baptaisiyin siya ha nitin mi kimidiniya nu Judia hiran nu siiyin apain siir hir ini boinmimauu bwakainani, Adi Komii siir yaiya.

2 Mi siya hiniina boinki, kima dimin biyie biyieyim simiirin digiumii haimriyiugig. Dimusi rani, iiya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa.

3 Jonin ti siya inkamin Adi Komii siya boinkiyin profet Aisaiani. Bidi bidiniyarin profet Aisaia siya hiniina winboinkikin,

maeyau siiyin nu apain inkam karamaeyin,
inkam nwirin siir yaiya hiniina kauwok boinkikin, Biiyan Inkam Komiiyin siir siyiuin sibgu kisisop diriraerarkwokin. Siir siyiupai siyiupaiyim sibgu diriraerarkwokin siya napnaniyam.

4 Jon siya niiya yiuisa miiyik rani, kamelni piokim. Mi siya piuwopa ha mi kikog mi naeyim siya naeiyim kokmwo graeyis minim mi mhwiini yin ikim. Siya yaeya dimin whir bi swoki aeikin, siya inkam paeprikabnankin.

5 Mi taka iiya, iikamim om komii Jerusalem hiranim mi nu Judian ikim mi iikam whiekakim omom ie Jodan kingiin nwo ikim simar yitswo Jon siiramin.

6 Mi sima simiir dimin biyie biyieyim ha nomboininiskiyim mi Jon siya simiirin ie Jodan hir baptais haiginiu.

7 Mi Jon siyar kig Farisi Sadyusimi kam isid komiiyin pi niti siirim op simiir baptais haiginiuwam. Mi siya simiir boinki, kima kam miiyiknanki mi iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Kimiirin nhiinga boinkikim kima kariiram nidamnaniyim op kimiir baptais haiginiuwam, ha? Mi Adi Komii krimiir Wanin siya wi kimiir nonkwoniinwiimwiirninkin tani iiya siya iikamim simiir hidi, aniya?

8 Mi kima iikam whiekakim simiirin hiniina diisiimauu, kimiir dimin biyieyim bidi haiyoprimdiyiumiigiyim.

9 Kimiir kwoinin hiniina kipi naingwo Ebrahamin krimiir brougaekin mi kima wi kigugu rani. Niingaka. Kara kimiirin yaimwowar boinki, Adi Komii siya siiyam simiir mi tirki, Ebraham siir yinisisim nimbiyamam wi digar mi owi.

10 Mi siir ua ini paimii hirar haigin taohaigina mi pae whiekakim nae miiyik bud karamae nwowim, yim wi paenau sima niiyitkaigaigii.

11 Ta op ara kara baptais haiginiuwa ya min

nisiimauuga kimiir dimin biyieyim bidi haiy-oprimdiyiumiigiyim. Mi inkamin kariir mhoiiya nitin, kouwin ini siyar ywowin. Mi siya ini yaowae adnan ywowin mi an kara ini yinisimnan ywowin. Mi kara siir miisisimim wi sibgu inomoknink in mirii rani. Niingaka. Kara kimiirin op arar baptais haiginiuwi mi Adi Komii siir naeyiuin wi siya hainiuae haiginiuwi mi siir paeya niuyaeiya warar. Kara inkam miiyik rani, siir iga siya niiya saiir uridin wi kara waisi hak rani. Niingaka.

12 Mi Siya iikamim simiirin wi inkamin twonidim twonau haigiyim simiir hiriinan hidi mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iiya iki twonid imiir nikwobrombrop digiiyim mi kasim pa kwuubrugiki. Mi twonid niingam pi simasima namwokaiyiuwi. Mi kas imiirin pa nhisopkininaka mi simiirin pi paeya nhisopkin namginkii. Mi ta paeya wi niutiingii rani. Niingaka. Saeya wi hiriiyar niuyokiyokiikaeyami. Ɨriig.

Jon siya baptais haiginiugin Jisis siirin (Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

13 Mi taka iiya Jisis siya nu Galili hir haiburgigin mi ina yitin ie Jodan tiriir. Jon siirim, siirin op siya baptais haiginiuwim.

14 Mi Jon siya Jisis siir kwoin iiir kisina haigigiyam tirkin mi siya ina boinin, Jisis, ambi kira baptais haiginiuwi. Mi kira kariiram dimusi nitkin, ha? Kara inkam miiyik rani.

15 Mi Jisis siya siir yai anaka hiniina yowarkii boin, kiya, panao kira pi ta kara boina yaiya pi saiir hiriinanar tir. Ɨni ywokiyin krima swoki

boinɨurwokaigiyin Adi Komii siir siyɨu mɨiyɨkin siya boinkiyin siirar wakaeyokna dirɨraerar. Mɨ Jon siya siir yai aiir asi wakaeyokna dirɨraerarkin.

16 Mɨ siirin ha baptais haiginɨugiyin mɨ siya ɨna iyɨig apnaidamin op hɨrankar. Mɨ nɨnomora ɨna haiwaokiya omaka anonan siiram. Mɨ siya kɨgwin Adi Komii siir naeyɨuin ɨinmabnan siinanaiiniyin mɨ ɨni siir yaunɨ oniyin.

17 Mɨ yai kwɨra nɨnomor kou hɨr kauwok boinkiya, saeya hɨniɨna kauwok boinkika, tɨriiginin yɨo kariirgɨ kariir yɨnisɨm ɨeya. Kariir kwoinɨn ɨni siirgɨ siiramar naingwo ɨskiyin. Ɨriig.

4

Setan siya Jisɨs siiram kɨnankɨugin (Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

1 Mɨ taka ɨiya Jisɨs siya op baptaisa saiir mhoiiya siirin Adi Komii siir naeyɨu ɨeya yɨkɨunam maeyau nu siiyin apa saiir hɨriir Setan siya kɨnankɨuwam.

2 Mɨ ɨiyɨm mhɨirɨma siya mwowɨm nabɨeyɨm kamnwɨs mɨ nɨiyɨm ɨriipɨ hɨriinan kamnwɨs. Mɨ siya naemin dimin bɨ naekin mɨ mhoiiya siya mhɨi komiiya ɨna yaowin.

3 Mɨ Setan siya kɨnankɨuwan inkamin ha nɨtin Jisɨs siiram mɨ ɨna yaboiniyin mɨ kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkin nɨuwi mɨ kɨra tɨ siiyam sɨmiir boinki mɨ sɨma pɨ bret nwokɨ ɨmbiyamɨm.

4 Mɨ Jisɨs siya siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boinki, Yokwo Komii saeya hɨniɨna boinka, inkamin kwoinbudin omwai sɨbgu waiyayokiyokɨiiyin naesi bɨ haiigin. Niingaka. Inkamkɨ sɨbgu haiiyin

kwoɨnbudɨn ya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir hɨrankɨ nɨta yai mɨiyɨka sasarga.

5 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn mhoɨiya Setan siya siirɨn om komii Jerusalem hɨriir yɨkɨunam mɨ siirɨn omaka Adi Komii siira saiir akou yamɨ okmwɨn okwoki.
6 Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn siirɨn, kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨ nɨuwi mɨpi waraur ankar tamɨ iswɨt natkiigi. Mɨ kɨra pɨ naonam tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna boɨnka, Adi Komii siya wɨ ɨgao yai siir paekwosɨm ɨmiir boɨnki kɨriir haiwɨnam. Mɨ kɨriir ɨga wɨ siiya mɨnkɨ haɨnwɨn tani.
7 Mɨ Jisɨs siya siir yai akan hɨnɨɨna swokɨ owarkɨi boɨnki, kara pɨ hɨnɨɨna tɨr tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna swokɨ boɨnkika, kɨra kɨriir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siiram whɨsarii kɨpi kɨnankɨu siya kɨriir Adi Komiigɨn mɨ yaiya yaimwo karamaeya saiir kɨpi prɨi boɨn siya kariir whɨndirɨraeram.
8 Siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ Setan siya Jisɨs siirɨn kɨmɨdiniya mhɨu komii whɨrɨn siir mhɨu kɨugɨ kɨua hɨriir yɨkɨunam. Mɨ siya siirɨn ɨna yɨisiimauuyokiyokɨigiyɨn nupai nupaiyɨm hɨnda tɨndanɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm sɨmiirɨn mɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨkɨm siya tɨ digworaekwo ɨmiir ha nɨisiisimauu dɨgiyɨn,
9 Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn mɨ kɨra pɨ ogmwo kari-iram waisi hɨuwi mɨ kariir inɨg ɨiir hainani mɨ tɨ digworaekwowɨm kɨra kɨgɨm kara wɨ kɨriirarar hauuswoki kɨra kɨgrɨraowɨm.
10 Mɨ Jisɨs siya siir yai akan hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, Setan, damki! Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna

boɨnka, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨg ɨiirara hainan ɨski, siya kɨriir Adi Komiigɨn mɨ kɨra siir mɨi aiirar donkworɨnu krɨpkai.

11 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn, setan siya siirɨn ha haiburgigɨn mɨ ɨna yamɨn mɨ Adi Komii siir paek-wosɨmɨm ha nɨtɨm, siirɨn kɨmɨdiniya sɨma yaunɨ whɨnkɨnsiisni. Ɬriig.

Jisɨs siir mɨiya nu Galili hɨr mɨrii bwakainakɨn. (Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

12 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya hɨnɨɨna wakaewɨn sɨma Jon siirɨn omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir bɨdi hɨugrɨpkɨikikaiyɨn. Dimusi rani, siya ɨgao yai Inkam Komii Herot siir boɨnkɨn. Mɨ siya tɨ om ɨiir haiburgik mɨ nu Galili hɨriir yam.

13 Mɨ siya om Nasaret hɨr bɨ sɨbgu owɨpɨsuwikɨn mɨ siya om Nasaret siir haiburgikɨn mɨ siya kɨmɨdiniya om Kapaneam hɨr inɨ owou. Tɨ omɨn whɨi Galili whɨigbida waiyɨn, tɨ iikamɨm Sebyulan Naptalai sowiir isidɨn sɨma nwowa maeyau saiir hɨr

14 Jisɨs siya ha nɨtɨn ta maeyau aiir mɨ ɨni dɨga ywokiya yai bɨiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya boɨnkiya profet Aisaiani mɨ siya boɨnkiya ya saiir swokɨ boɨnɨurwokaigika. Ta yaiya siya wɨnkiya saeya hɨnɨɨnga,

15 mɨ nu Sebyulan mɨ nu Naptalai sowiir hɨran siyɨuɨn whɨi komii Solwara namɨn mɨ ɨna yɨuguskiyɨn ɨe Jodan ɨegbid mɨrmiiya mɨ nu Galili Juda iikam tani mɨ Juda iikam nhɨrɨm hɨr nwowɨm sɨmiir hɨriir yam.

16 Mɨ iikamɨm tɨ maeyau owiir nwowɨm nɨibwomambwonan mɨ tariinanɨn sɨma nokiya

dimɨn komii siir bɨdi haiyɨm mɨ tɨ hɨran iikamɨm dimɨn biyɨe tɨrɨm ɨni hapi inkam wɨirnan ywowɨm mɨ tariinanɨn bɨenan sɨmiir bɨdi yokiyakiyɨm.
17 Mɨ taka ɨiya Jisɨs siya nu Galili hɨr nwowɨn siya yaiya saiir boɨnmɨmauu bwakainakɨn. Siya hɨnɨina boɨn, kɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiirɨn tɨ haiyoprimdiyɨumiigi. Dimusi rani, ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana ɨni kingiin nwowa. Ɨriig.

Anasu mɨi mɨriiyɨm kam nwiiyɨm Jisɨs siya nɨkɨunakɨm
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

18 Mɨ ɨiya Jisɨs siya Galili whɨigbid whɨigbida hɨriir nouapamɨn mɨ siya iwɨnyaowo anasu mɨi mɨriiyo sowiir yao youap kɨgam Saimon mɨ siir inɨg whɨrɨn wɨ Pita dapi mɨ siir nomousɨm ɨeya Endru, yo sowa yaowɨn haɨmna nɨtmaigo whɨi hɨr. Mɨ ta anasu haii mɨiya ya sowiir yao umɨr mɨiga.
19 Mɨ Jisɨs siya sowiir yao boɨnki, bɨiya kowa anasu mɨi mɨriiko mɨ tariinanɨn kowa kanakar wɨt mɨ kowiirɨn wɨ kara nɨisiimauuwi siyɨuɨn iikamɨm sɨm mhɨi kwoɨnɨm sɨm nɨnkpɨt haigiyɨm mɨ sɨm nanmaiwarkainaeiyɨn.
20 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn, sowiir haɨmnan ɨni hɨrar kwomaimiigiyɨn mɨ sowa ɨni siir mhoɨiya yamwo.
21 Mɨ siya ha swokɨ kwapnamɨn mɨ ɨni iwɨnyao nwɨswo sowiirar swokɨ kwakɨgo, Jems Jon sowiirar, Sebedini yɨnisɨm nwɨswo. Yo sowa i hɨrar nɨdwokaii sowiir adɨn Sebedi saɨkar. Yɨm sɨmaniyɨn sɨmiirni haɨmna ɨiir mɨ kisɨsok dirɨraerari. Mɨ sowiirɨn kɨmɨdiniya Jisɨs siya yɨkɨuna.

22 Mɨ sowa bɨ kɨmɨmɨnkiko, sowiir adɨn siirɨn ɨni i hɨrar kwaewɨsrimiigigo mɨ sowa ɨni Jisɨs siir mhoɨiyar yamwo. Ɬriig.

Jisɨs siya iikamɨm makakɨm sɨmiir haiswonɨskiigɨn
(Lk 6:17-19)

23 Jisɨs siya nu Galili siirar yapyokɨi ɨrkak. Mɨ siya iikam ɨmiirɨn Juda sɨmiir maeyauwa yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaeiyɨm sɨmiir hɨr yomwɨmwarkaiyɨu mɨ siya yai wɨn kɨrɨe kɨbiya saiirɨn ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir warar mɨ boɨnmɨmauu. Mɨ siya iikamɨm mapai mapaigɨ niiyɨm sɨmiirɨn warar mɨ haiswonɨmnɨskɨiyam.

24 Mɨ siir yaiya ɨna yɨnyokɨigiya nu Siria siirar. Mɨ sɨma sɨmiir iikamɨm mapai mapaigɨ niiyɨm mɨ yɨu bibiyɨekɨ nii whwonkaiyɨm mɨ iikamɨm whaowa pɨugɨ nwo ɨkɨm mɨ iikamɨm ɨga ɨinɨm nɨnsɨmsɨrɨunakaeyamɨm siya sɨmiir yɨnɨmnɨskiswo.

25 Mɨ iikam whɨe komiiya nu Galiliyankɨn nɨtɨm mɨ omisɨsɨm nhɨrɨm maeyau Dekapolis hɨranɨm sɨmiir hɨrankɨ nɨt ɨkɨm mɨ om komii Jerusalemankɨ nɨt ɨkɨm mɨ om nhɨrɨm nu Judiankɨ nɨt ɨkɨm mɨ ɨe Jodan siir kingiin hɨndankɨ mɨ ɨt ɨkɨm sɨma ɨni siir mhoɨiyar yamɨm. Ɬriig.

5

Jisɨs siya mhɨu kɨu hɨr boɨnmɨmauugɨn iikamɨm maɨrgɨmaɨrgakakɨm sɨmiir.

1 Mɨ Jisɨs siya iikam whɨe komii sɨmiir kɨgɨn siir mhoɨiya namɨm mɨ siya kɨmɨdiniya mhɨu whɨrɨn

siir hiriir iiyam. Mi siya hir ha nini ii idwo iuwin mi kamim siir kigna miriiyim ina yitin siirim saika nidwowim.
2 Sima hirar nidwowim mi Jisis siya simiirin hiniina yowimwarkaiyiu. Ifriig.

Jisis siya inkamki mairgimairgani siyiuin siir boinkin.
(Lk 6:20-23)

3 Mi iikamim ha naingwowim sima Adi Komii siirimin miigakim mi mairgimairga wadieyar nwowi. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siyar kigriraowi.
4 Mi iikamim ninouninki kaeyamim mi wadie nwowim mi wi mairgimairga whisarii nwo rani, simiirin wi op Adi Komii siyar hauukwiyae haiginiuwi.
5 Mi iikamim yai min ninkisimsio boin karam nwowiyim mi simama naingwona karam nwowiyim, yim sima wadieya dwo mi ha mairgimairga. Dimusi rani, simiirin wi Adi Komii siyar hauuwi nuin.
6 Yipiki iikamkim mhiigi naoni hiniin Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknamin wadieyar dwo. Sima ha sibgu mairgimairga. Dimusi rani, siya wi simiir whindiriraerari wi wadieyar nwowi mi wi siir mhoiiyar nami.
7 Iikamim, iikam nhirmisi naingwobumbuwiyim sima wadieyar dwo mi ha mairgimairga. Dimusi rani, Adi Komii siya wi simiirsiyar mi inkin aingwobumbuwi.
8 Mi iikamim mhii kwoinim rirmiya nwowiyim sima wadieya dwo mi sima ha mairgimairga. Dimusi rani, sima wi Adi Komii saikar nwowi.

9 Mɨ kamɨm yaii mɨn nɨnii nansaowi siyɨuɨn
siir mɨnwokmaiyɨm ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyam
sɨma wadɨeya dwo mɨ ha maɨrgɨmaɨrga. Dimusi
rani, mhoɨiya Adi Komii siya wa boɨni, sɨma kariir
yɨnisɨmkɨm.
10 Mɨ iikamɨm Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyok-
nam hɨk saiirsi haii sɨma wadɨeya timɨ o mɨ ha
maɨrgɨmaɨrga. Whɨsarii rani, ɨiya Adi Komii siya
siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana,
ya sɨmiir wararga.
11 Mɨ sɨma kɨmiirɨn ha kɨgii, kɨma ɨni kariir siyɨu
ɨiir napɨm mɨ ɨni kɨmiir tɨoɨm mɨ ɨni yai bibiyɨe
kɨmiir kinaop ɨtkaigaiyɨuɨm mɨ kɨmiirɨn wɨ sɨma
nɨksɨsaei. Mɨ kɨma wadɨeya sɨbgu ɨdwowi mɨ wa
maɨrgɨmaɨrgaei.
12 Mɨ bɨiya sɨma profet inkamɨm sɨmiirɨn
hɨriinanar mɨ tɨonanaekɨm. Kɨma ɨrɨpar
dɨngwomamaɨr ae. Dimusi rani, mhoɨiya tɨ
digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm nɨnomor kou hɨr
nwokwokɨnɨm yɨm kɨmiirgɨm. Ɨriig.

Iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨm ɨni wa mɨ pae nɨuyanan ywowɨm
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

13 Wɨm kɨma iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdan ɨni
wa nan ywowɨm iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiisɨm. Mɨ
wa siir hiiya saeya dɨgiiyɨm mɨ wɨ panɨɨna swokɨ
tɨri siir hiiya saiir swokɨ haiyɨm? Nɨɨngaka. Tɨkɨ
hɨnɨɨn waɨn yɨo mɨi karamaekɨn. Mɨ sɨma siirɨn
pɨ hindara kabɨtkaigi ɨski mɨ ɨga wɨ siirar nɨnkɨn
okwowi.
14 Wɨm kɨma ɨni nu tɨran pae nɨuyanan ywowɨm.
Mɨ kɨma siyɨu mɨiyɨk napiyɨn iikamɨm sɨmiir
nɨisiimauuwi kɨma om komiiyɨn mhɨu kɨugɨkɨu

nwowiyin siir hiriinan ywowim yio bi swoki kimirkaiigin. Niingaka. Iikamim arugi aruwanim sima wa kigi.

15 Inkamin yiukid hangimuwiiyin, siya siirin twoni bi higrinіu haigіnikin. Niingaka. Siya siirin pi romiyasni ninankii mi iikamim ta omaka aiir nwowim, simiirin pi siyar niuya irkaki.

16 Mi iriipi hiriinan kimiir siyiuin iikamim simiir whwonkam idan paenan timi iuya irkak. Mi sima siyiu miiyikin kima tiriyin siir kigii mi sima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir inig iiir nwoki hainan praprasim. Ириig.

Adi Komii siir siyiu komiiyin siir yaiga

17 Kima ha kipi naingwo kara Moses siir siyiu komiiyin mi profet kamim sim yai ikim, simiir kiindiyimdiyiuwam nitkin. Niingaka. Kara simiir kiindiyiuwam bi nitkin. Kara idwo simiir swoki inkin boinourwokaiyam nitkin.

18 Kara kimiirin yaimwowar boini, ti siyiu komiiyin Moses siirin mi profet simiir yaisisimim mi sowiir diminsisimim hiumamakiuwim mi kiyiprimprinіuwim wi wara dig rani. Niingaka. Ninomor nu sowa wa digii mi ti Moses siir siyiu komiiyin siir siyiupai siyiupaiyim mi siir yaipai yaipaiyim, yim wa nimbini.

19 Mi inkam nwirki Moses siir siyiu komii siir diminsim whir niinikripi mi profet kamim simiir ikim mi siya iikam imiirin hiriinan siyiu iiirar swoki owomwarkaiyiuwi mi ti hiriinan inkamin siya wi inigak nwo rani. Niingaka. Ииya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiirin. Mi inkamin Moses siir siyiu

komii siir siyɨumwokɨ siyɨumwowɨn mɨ profet kam ɨkɨm sowiir sɨbgu api mɨ iikam ɨmiirɨn hɨriinanar swokɨ owomwarkaiyɨuwi mɨ siya wɨ inɨg komiigaka nwowi ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana.
20 Mɨ hɨriinankɨnɨuwi kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii mɨ kɨmiir siyɨu mɨiyɨkɨn tɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm mɨ Farisi sɨmiir siyɨu ɨiirɨn haibur karamae nwowi, ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiirɨn kɨma wɨ wara nwo rani. Ɨriig.

Kwoɨn haugɨhauga whiyɨeni siyɨugɨn

21 Kɨma bɨdi wakaeyɨm Adi Komii siir yaiyɨm, bɨiya Moses siya wɨn boɨngikɨm, saeya hɨnɨɨna boɨnka, kɨra inkam kɨpi nɨsomao mɨ inkam nwɨrɨn inkam nwɨrni nɨsomaowi mɨ siya wɨ yaigak nwowi.
22 Mɨ kara yai kwɨra pɨ saiir warar nɨnkɨn boɨnki mɨ inkamɨn siir nomiiyauɨn ɨo siir nwowi mɨ tɨ inkamɨn wɨ yaigak nwowi mɨ inkamɨn nwɨrɨn siir nomiiyau ɨiir nɨgbumbuwi mɨ tɨ inkamɨn siya wɨ yaigak nwowi kaunselmi bɨiyan kamɨm sɨmakaɨn. Mɨ inkamɨn hɨnɨɨna boɨni kɨra hab whaowaekɨn mɨ tɨ inkamɨn siirɨn sɨma wɨ paeya nɨkropki.
23 Mɨ kɨra dimɨnɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir prɨihauuanɨm siir hɨiya saiir kingiin ninɨ haigɨngigi mɨ kɨra ha naɨngwowarkaigi kɨriir nomiiyauɨn siya kɨnaka ɨokakɨnɨuwi, whɨsarii rani, dimɨnɨn kɨrar tɨrkɨn siirɨn siya kɨriirɨn ɨo asi nwokɨn.
24 Mɨ kɨra dimɨnɨm kɨra prɨihauuam tɨrɨm Adi Komii siir, yɨm siir hɨiya saiir kingiina tikɨnɨ haigɨngig. Mɨ kɨra ha tikɨ am, kɨriir nomiiyauwɨn

io kinaka nwowin siiram yai saika nini kisisop boinuwam. Mi kira saika nini kisisop boingigi, iripa nongwomamair aeyam mi kira wi haini swoki am mi kiriir diminim kira priihauuwam tirim Adi Komii siir mi siirin haini tini hauuiu.

25 Mi inkam nwirin kiriirin inkam komiiyin yai hidiyin yai saika boinam tiri, iiya kowa siyiu hirar niki apamiya saiirin mi kira kipi kimimin, saika yai ha kisisop boinsasaugi iripa nongwomamair aeyamin. Ni wi ti inkamin si pi boinmauugiyiuwisi inkamin yai hidiyin si mi yio wi polismi iin hau-ugi, sima nini hiugripkiikikaigikim maeyauwa hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir.

26 Kara kiriirin yaimwowar boini mi kira ta kiriir hik saiir umir iiir sainsisau karamae nwowi mi ni kira omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hiranki wi aisiima niki haiburgig rani. Niingaka. Ɨriig.

Nonkwonani siyiuin siir tirbuwi ikin

27 Kima bidiya iki wakaeyim yaiyim biiya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni siyiuim sim, siya hiniina boinkikin, kira nonkwonani siyiuin siir kipi tirbu.

28 Mi kara kimiirin pi yai kwira saiir warar ninkin boinki. Inkamin siya nhwo ara kigikiigi wig iramin mi tiki hiriinan inkamin siir kwoinin yio nonkwonani siyiuin siir bidi tirbuin.

29 Mi kiriir iinigan nhwonain kiriirin siya nipiyaokiinami siyiu biyie tiram mi kira siirin habitkiigi. Yio miiyik rani, kiriir piu haimiya saeya mi kiguguwi mi iriipi hiriinan yio miiyiki miiyik rani, kiriir piu irkaka saiirin paeya nitkaigi.

30 Mɨ kɨriir ɨɨna ɨɨniga kɨriirɨn saeya
kiyapiyaokɨinami siyɨu biyɨe tɨram mɨ saiirɨn
kaigrɨp ɨtkaigi. Yɨo mɨiyɨk rani, kɨriir pɨu haɨmiya
saeya mɨ kɨguguwi, ɨriipɨ hɨriinan mɨiyɨkɨ mɨiyɨk
rani, kɨriir pɨu ɨrkaka saiirɨn paeya nɨtkaigi. Ɨriig.

Wigkam sopni siyɨugɨn
(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

31 Bɨiya Moses siya hɨnɨɨna wɨn boɨnkikɨn
mɨ inkam nwɨrɨn siya siir wig aiir sopkiyam
naɨngwowi mɨ siya saiir sopkiyamɨn yokwo
wɨtisɨm kwɨra wɨn hauugi.

32 Mɨ kara yai kwɨra kɨmiirɨn pɨ warar nɨnkɨn
boɨnkii, inkamɨn siir wiga aiir sopkii mɨ siir wig
saeya hɨi bɨ nanaemɨmɨnka. Tɨ inkamɨn siya
tɨrbugikɨn ta wig aiirɨn ɨiya saeya kam nwɨr nɨnɨ
onkwonaɨuwa mɨ saeya hɨi asi nanaeka. Tɨ
mhoɨiyan kamɨn saeya swokɨnɨ owɨuwɨn siya ɨriipɨ
hɨriinan sowawaiyɨn hɨi asi nanaeko, tɨ hɨriinan
siyɨuɨn yɨo bɨiyan kam ɨeyar tɨrbugikɨn. Ɨriig.

Adi Komii siya nɨmbini siyɨugɨn

33 Mɨ yai nhɨrɨm bɨiya brougae Moses siya wɨnɨm
yokwoni Adi Komii siir hɨrankɨn, siya hɨnɨɨna
boɨnkikɨn, ɨiya kɨra Adi Komii siir inɨgɨn siir
nɨkopaisɨsɨri mɨ kɨra kɨpi nɨkopaisasae.

34 Mɨ kara yai kwɨra kɨmiirɨn pɨ warar nɨnkɨn
boɨnkii, kɨma dimɨn nhɨrɨm nɨmbinam tɨriiyɨm
mɨ mhoɨiya kɨpi swokɨ ɨkopaisɨsɨr. Nɨingaka. Mɨ
kɨma nɨnomor saiirɨn whɨsarii kɨpi nɨkopwaisɨsɨr.
Whɨsarii rani, nɨnomora ya Adi Komii siir
maeyauga.

35 Mɨ kɨma dimɨn whɨram nɨmbiniyɨm nu ɨiirɨn
whɨsarii kɨpi nɨkopwaisɨsɨr. Dimusi rani, nuɨn

yio Adi Komii siir iga aiir nokwosiisika. Mi om komii Jerusalemin iriipi hiriinan kipi mi tir. Dimusi rani, yio Inkam Komiiyin Adi Komii siya nu kigriraowiyin, yio siir om komiigin.

36 Mi kira kiriir mwoin siir kipi dapboin ikopaisisir dimin whiram nimbiniyim. Niingaka. Dimusi rani, kira kiriir kana saiir kanmai whir tirim wi dig nwo rani, whisinan yhiuwinan nwowamin. Niingaka.

37 Ŧiya kima iikamim simiirin dimin mini, kima hiniina boin, ihi kara wa tiri, iyie? Kara wi tir tani. Ti siyiu hiniinin yio wadiekin mi kira yaeya yai kwir swoki boini ya saeya Setan siir yaiga. Ŧriig.

Yamdiyamdi tirni siyiugin (Lk 6:29-30)

38 Kima bidi wakaeyim biiya Adi Komii siir yaiyim Moses siya hiniina win boinkim, inkam nwirki kiriir nhwo iiir mintibugii mi ni kira siir nhwoin yamdiyar ti swoki hopripugi. Mi inkam nwirki kiriir bigmiu iiir ninouhai mi kira siir bigmiuwin wi yamdiyar ti swoki inouhai.

39 Mi kara kimiirin yai kwira pi warar mi inkin boinkii, kima iikamim kimiir tirbumbuwiyim simiirin yamdi kipi swoki tirbu. Niingaka. Mi kimiir yaeka inkam nwirki tiokii mi kira yaeka yarmi kwira ha ti swoki inkpit okwoki, siya swoki inkin tiokiyam.

40 Mi inkam nwirki kiriirin inkam komii yai hidiyin saika boini kiriir yiuisa kou ana saiir haiyam mini mi kira siirin yiuis prieiya piu irkak aiirar nii irkakiya warar dinkin hauugi.

41 Mɨ inkam komii nwɨrkɨ kɨriir boɨni kingiin
niimau siir digworaekwo ɨmiir hainamɨm mɨ kɨra
saɨka ha tɨ swokɨ haɨnɨs apnam arurɨg mɨ kɨra
maɨrgɨmaɨrga dwonam.
42 Mɨ inkam nwɨrkɨ kɨriiram srɨii dimɨn whɨr
siir hauuam mɨ kɨra siirɨn ha hauugi. Mɨ inkam
nwɨrkɨ kɨriir waraurankɨn prɨihainami dimɨn whɨr
mɨ siirɨn ha prɨi hauugi. Ŧriig.

Siyɨuɨn sau omomɨn siiram naɨngwowi ɨeya (Lk 6:27-28,33-36)

43 Kɨma bɨdiyar ikɨ wakaeyɨm yaiya bɨiya kam
nhɨrɨm sɨma boɨnkiya saeya hɨnɨɨna boɨnka, kɨma
kɨmiir nomiiyauwɨm sɨmiiram daɨngwo mɨ kɨma ɨo
kɨmiir sau omomɨm sɨmiir dwo.
44 Mɨ kara yai kwɨra kɨmiirɨn pɨ warar
nɨnkɨn boɨnkii, kɨma kɨmiir sau omomɨn siirsi
daɨngwobuna mɨ iikamɨm kɨmiir tɨrbumbu nɨnkɨn
haigɨnɨuwiyɨm kɨma Adi Komii siiramɨn sɨmiiram
kwɨsboɨnki sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam.
45 Mɨ kɨma tɨ hɨriinan siyɨuɨn siir tɨri mɨ kɨma
wɨ kɨmiir Adi Komiiyɨn nɨnomor kouanɨn wɨ siir
yɨnisɨm nwowi. Mɨ siya bɨeyɨn wɨ siir tɨrki, iikam
biyɨe biyɨeyɨm mɨ iikam wadɨe wadɨe ɨkɨm sɨmiir
koua nɨuyaɨm. Mɨ siya nao pa mɨ tɨrkii, iikam biyɨe
biyɨeyɨm mɨ iikam mɨiyɨk mɨiyɨk ɨkɨm sɨmiiramɨn.
Mɨ hɨriinanɨn kɨma iikam whɨekakɨm sɨmiirɨm
daɨngwokwonanaei.
46 Mɨ kɨma iikam kɨmiiram naɨngwowiyɨm
sɨmiiramar timɨ naɨngwo. Mɨ kɨma wɨ pɨkɨ hɨnɨɨn
dimɨnɨn siir haii? Nɨɨngaka. Adi Komii siya
kɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨr hauu rani, yɨo tɨ hɨriinanɨn
dimɨn komii rani. Mɨ kam biyɨeyɨm omom omomi
umɨr haiiyɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinanar mɨ tɨrikɨm

kamim simiiram naingwowiyim. Ti hiriinan diminin yio dimin komii rani.

47 Mi kima kimiir nomiiyauwim simiiraramar hiniina boini, akamie mi kima wi dimu dimin haii? Adi Komii siya wi dimin whir swoki hauu rani. Niingaka. Yio ti hiriinanin yio dimin komii rani. Iikamim naingwo tibmii karamaeyim sima hiriiyar mi tirikim, yio dimin komii rani.

48 Kima sibgu dwowipisu iikamim simiir whwonkam idan, kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hiranin siya sibgu owipisuwiya saiir hiriinan. Ɨriig.

6

Iikam Paeprikabim simiir whindiriraerar haiginiuwi siyiu ikin

1 Kima sibgu mintarao, kima ha kipi naingwo kimiir inig imiir hainanim mi kima mii miiyik miiyikim Adi Komii siirim, iikamim simiir whwonkam ida niisiimauim sima nwoki kigim. Niingaka. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, wi siir digworaekwowim simiir hai rani. Niingaka.

2 Mi hiriinanki niuwi kira iikam paeprikabim umir digworaekwo simiir hauuwi, kira kamim kid masiyim bii simiir kipi nikropki kimiir bii namkwokinamin, ti kamim niksisaeiyim simiir hiriinan mi iiya sima diminim paeprikab iikamim simiir hauuwiyim iki siyiuim sim sima hiriinan minam tiri iikamim sima nwoki hainanim simiir inig imiir. Kara kimiirin yaimwowar boinki simiir diminim, yim sima bidi haigiyim mi Mhoiiya Adi Komii siya simiirin wi dimin whir swoki hauu rani.

3 Mɨ kɨra iikam paeprikabɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwi mɨ kɨma digworaekwowɨm wɨ iikam
nhɨrɨm sɨmiir whwonkam ɨda kɨpi hauu o iikam
nhɨrɨm sɨmiir kɨpi boɨnmauu.
4 Kɨra hindara haigiprakai hauu mɨ mhoɨiya
kɨriir Adi Komiiyɨn siya kɨgi kɨra siyɨu mɨiyɨk tɨrɨn
mɨ siya wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar mɨ hauugi
mɨiya kɨra mɨriiya saiirsiyɨn. Ɨriig.

Nhwo kwɨsboɨni siyɨugɨn (Lk 11:2-4)

5 Mɨ ɨiya kɨma nhwo kwɨsboɨniyɨm, kɨra ɨkɨ
kamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨmiir hɨriinan kɨpi tɨr, yɨm
sɨmiir kwoɨnɨm mɨnaramar naɨngwowikɨm nhwo
ɨkɨ omakaɨm yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaeiyɨm
mɨ ɨkɨ siyɨu komiiyɨm sɨm siyɨumɨg siyɨumɨgɨm sɨm
kwɨsboɨnamɨm ɨkɨ iikam sɨmiir whwonkam ɨda mɨ
sɨma sɨmiir ɨnɨg nwokɨ hainanɨm. Kara kɨmiirɨn
yaimwowar boɨnkii. Yɨm sɨmiir dimɨnɨm bɨdiyar
haiyɨm bɨiyar. Mɨ Mhoɨiya Adi Komii siya sɨmiirɨn
wɨ dimɨn whɨr hauu rani.
6 Mɨ kɨma nhwo kwɨsboɨnam mɨni kɨmiir Adi
Komii ɨiirɨm, kɨra kɨriir yapa maeyau krakra
damwowɨu, pɨ inkamkɨ kɨg karamae kɨmiir ywo
mɨ mhoɨiya kɨmiir Adi Komiiyɨn inkamkɨ kɨgmɨmɨn
karamae nwowɨn mɨ ta maeyau krakra aiirɨn wɨ
siya siyar kɨgi. Mɨ siya kɨriirɨn wɨ siyɨu mɨiyɨk ɨiirar
nɨisiimauuwi.
7 Mɨ ɨiya kɨra nhwo kwɨsboɨniyɨm mɨ yai
nhɨrɨm kɨriir kwoɨnaɨrgar kɨpi naɨngwo
kiyaiyokiyokɨiyam, iikam biyɨeyɨm naɨngwo
tɨbmii karamaeyɨm sɨmiir hɨriinan. Nɨingaka.
Sɨma hɨnɨɨna naɨngwokɨm tɨkɨ yai prɨe prɨeiyɨm

sima kwisboiniyim mi simiir uruwai siyaowaiyim simiirin pa wakaei.

8 Kima simiir siyiu iiir kipi nap. Whisarii rani mi iiya kima siiram niki sriiboin karamaeyar niki owiyim mi kimiir Adi Komiiyin siya bidiyar yonkwokikaiwinin, diminin kima hainguguin siirin.

9 Iiya kima nhwo kwisboiniyim kima hiniina kwisboin,

krimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin: krima
kiriiram kwis boini kiriir inigin siirin dimin
whirki bi kibukin.

10 Iiya kira digworaekwo whiekakim simiir kigirkakan aeya witsisau, mi krima nu tirin, wari ninomor kouanim Adi Komii siir paekwosimim sima mi wakaeyokna diriraerariyim simiir hiriinan mi wakaeyokna diriraeraram tiri.

11 Kira panaowin krimiirin naeyim pi taka iiya saiir naeyiriya whaugi.

12 Kira krimiir dimin biyie biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigi, iikamim krimiir tirbuim krima haiyoprimdiyiumiigiyim simiir hiriinan.

13 Mi kira dimin biyieyim krimiirim kipi kigninkinki krimiir kinankiuwam mi kira krimiirin yiu biyiemi biiyan inkam komiiyin siirsi ti haiyapyok haiginiu!

14 Wakae mi kima iikamim dimin biyie kimiir tirbumbu haiginiuwim, simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigi mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, kimiirin wi hiriiyar mi tiri.

15 Mi kima iikam nhirmi dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigi karamae nwowi mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, kimiirin wi

hɨriiyar mɨ tɨri. Ɨriig.

Nae haiyani siyɨu ɨkɨ.

16 Mɨ ɨiya kɨma nae mɨn haiyaeiyɨm mɨ Adi Komii
siirɨm kwɨsboɨniyɨm, kɨmiir whwonkamɨm ɨkɨ
kamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨm nɨnkikɨiyɨm, hɨriinan kɨpi
nɨnkikɨi. Sɨmiir whwonkamɨm mɨnam nɨnkikɨi
ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨma nwokɨ boɨnɨm, yɨm nae
haiyaeikɨm mɨ sɨmiir nɨg nwokɨ hainanɨm. Kara
kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, yɨm sɨma sɨmiir dig-
woraekwowɨm bɨdi haiyɨm.

17 Mɨ ɨiya kɨra nae mɨn haiyaei mɨ kɨriir wh-
wonkamɨn sɨbgu whausok tatao mɨ kana ha timɨ
sɨbgu hopsɨn.

18 Mɨ sɨma kɨriirɨn wa nɨnokɨnɨnkɨn tani kɨra
mhɨigɨ naowi. Nɨingaka. Kɨriir Adi Komiiyɨn
inkamkɨ kɨg karamae nwowiyɨn, kɨriirɨn wɨ sasar
nɨnokɨnɨnkɨni. Tɨ digworaekwowɨm kɨra nɨmprɨo
dirɨraerarɨm. Mɨ mhoɨiya siya wɨ siyɨu mɨiyɨk ɨiirar
tɨri kɨriirɨn wa hauu kɨiyɨuwi. Ɨriig.

Siyɨu digworaekwo mɨiyɨk hangiriyɨu haigɨni ɨkɨn Adi Komii siir hɨr
(Lk 12:33-34)

19 Digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm kɨramaɨr kɨpi
hangiriyɨu haigɨna tɨ nu ɨiirɨn. Yɨo tɨkɨ nuɨn kɨkom
tapɨn aii mɨnɨm wɨ sɨma tɨrbumbugiyami. Mɨ
kamɨm hɨi tauaeiyɨm pɨ omaka aiirar nɨinɨkirɨmtɨo
nɨnopkainami tɨ digworaekwowɨm sɨmiir haiyam.

20 Mɨ kɨma nu tɨrɨn mɨi mɨiyɨk mɨiyɨkɨm nɨnomor
kou hɨrɨn wɨ Adi Komii siyar hauuwi yɨo kɨkom
tapɨn aii mɨnkɨ bɨ tɨrbuwikɨm mɨ hɨiyan kamɨm
wɨ nɨinɨkirɨmtɨo nɨnopkainam tani digworaekwo
tauaehaiyamɨn. Nɨingaka.

21 Mɨ maeyauwa kɨriir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨma nwowɨn mɨ kɨriir kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiiyɨn wɨ tɨ om ɨiirar mɨnɨ owouwi. Mɨ kɨra nuan dimɨnɨm sɨmiiram kɨpi naɨngwokwonanae. Kɨra Adi Komii siir dimɨn ɨmiiraram daɨngwo ɨski. Ɨriig.

Kwoɨn nɨuyani paeka (Lk 11:34-36)

22 Nhwowɨn yɨo pɨu saiir nɨuya haigɨnɨuwikɨn. Mɨ kɨriir nhwowɨn wadɨeyar nikɨ owi mɨ kɨriir nhwowɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirɨn ɨna kɨgomok ɨrkakɨn nhwowɨn yɨo pɨu ɨrkaka saiirar nɨuya ɨrkakikɨn, kwoɨnɨn yɨo nhwonakɨn mɨ kɨra sɨbgu aɨngwowi mɨ kɨra wadɨeyar nwowi.

23 Mɨ kɨriir nhwowɨn siya biyɨe nwowi mɨ ni wɨ hindara natɨsɨr whaowae ɨuwi. Mɨ kɨriir kwoɨnɨn dimɨn biyɨeyam naɨngwowi mɨ siya wɨ nɨibwomambwo komiiyar namwowɨuwi mɨ tɨ dimɨnɨm kɨriir waraur nwowɨm yɨm mɨiyɨkɨ mɨiyɨkɨ mɨ ɨuwi. Ɨriig.

Kwoɨn whɨsaɨrni siyɨugɨn (Lk 16:13; 12:22-31)

24 Mɨ inkamɨn bɨiyan inkam nwɨswo sowiir mɨi mɨiyɨk kwɨso sowiirar sɨbgu mɨrii swowi mɨ siya wɨ kwɨra saiir sɨbgu mɨrii mɨ kwɨra wɨ digɨumii haigɨngiki mɨ ta ɨi aiirarɨn siya umɨr mɨi aiira-mar naɨngwo tɨbmii ɨski mɨ siya Adi Komii siir mɨi mɨiyɨkɨ saiirɨn wɨ panɨɨna sɨbgu mɨrii, ha? Nɨingaka. Ɨriig.

25 Mɨ kara kɨmiir asi boɨnki mɨ kɨma kɨmiir kwoɨnbudɨn siirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyok boɨn mɨ ha kɨpi boɨn, krɨma wɨ dimu dimɨn naei? Mɨ wɨ

dimu dimin kwiyaei? Mi kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimiyok boin, krima wi dimu dimin mi haigiprakai. Mi tari kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin, ini nae siir haiburin mi kiriir piua ini yiuis saiir haibura. Adi Komii siya tirkikin kiriir piu kwoinbudin mi kira siirar wakaeyokna iski mi ti diminim kira whaowaeyim wi siyar hauuwi.

26 Kima ipiyin imiir kigninoknınkinki, yim sima nae min bi ninkikin aeikim mi naeyim omakanau bi mi mirii haigiikim. Niingaka. Mi kimiir Adi komiiyin ninomor kou hir nwowin, simiirin nae siyar hauu aeyiski. Mi wim kima ini ipiyin simiir haiburim mi siya kimiirin wa sibgu kigriraowi.

27 Mi kimiir nwirki ha naingwowi, siya biewi nhirim wi omwaiyar swoki hainis waiyayokiyokii, aniya? Niingaki niingakiinga.

28 Mi kima yiuis digworaekwowam dimusi naingwokwonanaei? Kima kipim numir nwowiyim simiir kig, yim sima paniin paniina nimbiyami. Yim sima miinan mirii rani. Niingaka. Mi yim sima yiuis min bi nonkwokwowikim. Niingaka.

29 Mi kara kimiirin yaimwowar boinki, biiya inkam komii Solomon siya piuaiyim siir piuaipai piuaipaiyim, ta kipa saiir hiriinan piuai miiyik bi nwoka. Niingaka.

30 Ta kowa saeya mi kip aka Adi Komii siyar sibgu tirki mipi miiyika nimbiyami. Tapa ko kip sowa wadieyar nwowi mi waka sowa waigi mi wi paeya sima nitkaigii. Mi wim kima ini ko kip sowiir haiburo. Mi Adi Komii siya wi kimiirar mi sibgu kigriraowi. Mi kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii

siirimin kirie nwo karamae dimusi nwowi, ha?
31 Mi hiriinanki niuwi kima hiniina kipi
naingwoyimiyok boin, krima wi dimu dimin
naei mi wi dimu mi haigiprakai sasaei piua kima
hiriinan kipi naingwo. Niingaka.
32 Yio tiki hiriinan digworaekwowim simiiramin
iki iikamim naingwo tibmii karamae nwowiyim,
sim ninaingwoyimiyok boinikim. Mi kima
simiir hiriinan kipi naingwoyimiyok. Mi kimiir
Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin, siya
ina ninoknинkinin ti digworaekwowim kima
hainguguwim simiirin.
33 Kimiir biiyan kwoinin ta iiya Adi Komii siya
siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana
mi siir siyiu miiyik ieya miinan siiram ti mirii. Mi
mhoiiya siya ti digworaekwo nhirim wi kimiirarar
swoki inkin hauu mimirki.
34 Mi hiriinanki niuwi kima digworaek-
wowim waka nimbiyamanim simiirsi kipi
naingwoyimiyok. Mi iigwir iigwirin dimin hikak
hikakim ha nimbiyamikim. Mi tapan dimin
hikak hikakim nimbiyamiyim simiirarar hai,
wakanim simiir wara kipi ninkin hai. Ta iiya
saiir digworaekwowim yim simiiraramar timi
naingwo. Ɨriig.

7

Inkam nwirni kipi hid
(Lk 6:37-38,41-42)

1 Kima inkam nwirni kipi hid wim wi Adi Komii
siya mi hidisi.
2 Mi ta hiriinan yaiya kima boin hiuriyiuwa
iikam nhirimi mi Adi Komii krimiir Wanin siya

kɨmiirɨn wɨ hɨriinanar mɨ boɨn hɨuriyɨuwi. Mɨ kɨma iikam ɨmiirɨn hɨriga mɨ hauuwi mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨriinan ɨiirar swokɨ iyopkɨiyɨuwi.

3 Mɨ kɨra paeka sɨma kɨriir nomiiyauwɨn siir nhwo ɨiir nwokaiya saiir dimusi kɨgi mɨ kɨra wara paemɨr komiiya kɨriir nhwo ɨiirar nwowa saiir bɨ naɨngwowarkainakɨn, aniya?

4 Mɨ kɨra kɨriir nomiiyauwɨn siirɨn hɨnɨin dimusi mɨ prɨiboɨni, nomiiyau, kara wara paeka kɨriir nhwo ɨiir nwowa saiir haiyam tɨri mɨ wara paemɨr komiiya kɨriir nhwo ɨiir kiikirɨnɨua ya dimuga, ha?

5 Kɨra nɨksɨsaeyakɨ waiwigɨn! Kɨra bɨiyɨn wara paemɨr komiiya kɨriir nhwo ɨiir nɨrɨpua saiir tikɨ ɨinɨkiibwaeki. Mɨ mhoɨiya kɨra wa nwokɨ kɨgomok ɨinɨkrae haiyɨm kɨriir nomiiyauwɨn siir nhwo hɨr nwokaiya paeka sɨma saiirɨn.

6 Kɨma dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siirɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamaeyɨm inkam biyɨeyɨm wranɑnɨm sɨmiir kɨpi hauugi. Dimusi rani, mhoɨiya kɨmiirɨn wɨ sɨmar swokɨ kwaenɨniyokna pii. Kɨmiir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm iikamɨm hunɑnɨm sɨmiir kɨpi hauu. Dimusi rani, sɨma tɨ dimɨn ɨmiirɨm bɨ naɨngwokɨm mɨ tɨ dimɨnɨm wɨ ɨgani sɨma nɨnkɨn okwonami. Ɨriig.

Inkamɨm nhwo kwɨsboɨnanaeiyɨm sɨmiir siyɨu ɨkɨn

(Lk 11:9-13)

7 Mɨ kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram kwɨsboɨni dimɨnam mɨ siya wa hauuwi kɨmiirɨn. Mɨ kɨma dimɨnam hansɨri mɨ kɨma siirɨn wa kɨgi. Mɨ kɨma ano ɨiir kaigakani mɨ Adi Komii siya wa haiwaokii.

8 Mɨ kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, inkamɨn
Adi Komii siiram kwɨsboɨniyɨn sɨma pɨ dimɨna mɨ
haii. Mɨ inkamɨn ɨkɨ diminam mɨ hansɨriyɨn yɨo
siya siirɨn wa hauuwi mɨ inkamɨn ano kaigakanii
mɨ Adi Komii siya siiramɨn wa haiwaokii.
9 Mɨ kɨmiir inkam nwɨrɨn siir yɨnisɨmɨn siya siir
ad ɨiiramɨn nipuam boɨni mɨ adɨn siirɨn wɨ siiya
hauugi, aniya? Nɨingaka.
10 Mɨ yɨnisɨmɨn ad ɨiiramɨn anasuam boɨni siir
hauuam mɨ adɨn siirɨn wɨ mɨpug biyɨe siir hauugi,
aniya? Nɨingaka. Siya wɨ hɨriinan tɨr tani.
11 Mɨ kɨma tɨ iikam bibiyɨeyɨm, hɨi mɨn tauaeiyɨm
sɨma sɨmiir yɨnisɨsɨmɨm sɨmiirɨn dimɨn mɨiyɨk
mɨiyɨk ɨmiirar mɨ hauuwikɨm. Kɨmiir Adi Komiiyɨn
nɨnomor kou hɨr nwowɨn siya ɨni nuan ad ɨmiir
haiburɨn, siya dimɨn biyɨekak rani, yɨo siya wɨ
hɨriinan digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar mɨ
sɨbgu hauuwi iikamɨm siiram srɨi.
12 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, tɨ yaiyɨm
sɨmiir yaimwokɨyaimwowa bɨiya Moses mɨ profet
kamɨm sɨma wɨnkiyɨm yokwoni sɨma. Siyɨu
mɨiyɨk dirɨraerar iikam nhɨrɨm sɨmiirɨn kɨra
naɨngwowiyɨm sɨma dirɨraeraram kɨriir saiir
hɨriinan. Ɨriig.

Ano kopsɨm mɨ ano komii (Lk 13:24)

13 Kɨma ano sapɨsapɨn siirgɨ siirar
dapnɨnopkainam. Dimusi rani, anowɨn
maeyauwa paekaka saiir hɨriir namiyɨn, yɨo
prasae rani, bwaeya komiigɨn. Mɨ siyɨuɨn siir
namiyɨn bɨmbɨuwi rani mɨ iikam whɨekakɨm wɨ
siirar nami.

14 Mɨ anowɨn kwoɨnbudɨn omwai waiya
yokiyokɨiyɨn siir hɨriir namiyɨn yɨo kabigɨkabi
rani. Mɨ iikamɨm tɨ siyɨuɨn siiram namiyɨm
mɨinan mɨriinamikɨm. Mɨ siirɨn nwɨnwɨra ɨrɨrakɨ
hansɨryɨskaii. Ɨriig.

Kɨma profet nɨksɨsaeyɨm sɨmiirsi mɨntarao (Lk 6:43-44)

15 Kɨma profet nɨksɨsaeyɨm sɨmiirsi mɨntarao
yɨm sɨma kɨmaka wɨ yai iyop ninɨ onii. Mɨ wɨm
kɨma wa naɨngwowi sɨma inkam mɨiyɨkɨm yaim-
wowar boɨnikɨm. Niingaka. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm
yɨm mɨiyɨkɨ mɨiyɨkɨ mɨ ɨuwi, ɨni wranan ywowɨn,
kɨmiir nɨksɨsaeyam mɨ sɨma kɨmiir naɨngwo tɨbmii
aiir warar mɨ tɨrbuwi.
16 Kɨma bɨdiya yɨnokɨnkɨnɨm sɨmiir siyɨuɨn sɨma
tɨriyɨn. Mɨ tɨ pae sɨnɨn siya wɨ tab bud rani mɨ
nɨowɨn ɨriipɨ hɨriinan siya wɨ am mɨ bud rani.
Niingaka.
17 Mɨ hɨrii hɨriinankɨna pae mɨiyɨk mɨiyɨkɨm
yɨmbi paenid mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar mɨ budi mɨ
pae bibiyɨeyɨm yɨmbi paenid biyɨe biyɨe ɨmiirar mɨ
budi.
18 Pae mɨiyɨkɨn siya paenid biyɨe bɨ budigɨn.
Niingaka. Mɨ pae biyɨeyɨn yɨo paenid mɨiyɨk bɨ
swokɨ budigɨn. Niingaka.
19 Mɨ paeyɨm nae mɨiyɨk bud karamae
nwowiyɨm yɨm wɨ paeya sɨma nɨiyɨtkaigaigii.
20 Mɨ kɨma wa nɨnokɨnkɨni profet nɨksɨsae
sɨmiir siyɨuɨn sɨma tɨriyɨn.

Kara kɨrɨir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn (Lk 13:25-27)

21 Mɨ kɨma hɨniina daɨngwo iikam whɨekakɨm
sɨma kariirɨn hɨniina dapɨkɨuwi, kariir Bɨiyan

Inkam Komii, sima Adi Komii siir yinisim tani. Niingaka. Sima wi nhirkimaka nami iiya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ninomor koua hiriirin. Mi inkamin kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir kwoin iiirar sibgu api mi siya wi siir kigriraowi.

22 Mi taka ii komiiya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidi, wi kariirar dapboin wini, Biiyan Inkam Komii, Biiyan Inkam Komii, nim krima kiriir inig iiir miriigim! Adi Komii siir yaiya iikam simiir. Mi iki uridyiu biyie biyieyim simiirin krima kiriir inig iiirar haiswonimniskiigim! Mi krima dimin kirie komii komiiyim kiriir inig iiirin kasakasa bi tirkim!

23 Mi taka ii aiirin kara simiirin wi hiniina boinmauu wakaei, kara kimiir bi swoki inokninkin miminkin. Niingaka. Kima siyiu bibiyie tiraki waiwigim, kima damki! Ɬriig.

Omaka isair miriini siyiugin (Lk 6:47-49)

24 Mi inkamin kariir yai aiir wakaeyokna diriraerari, yio tiki hiriinan inkamin kwoin miiyikakin, yio ini inkamin omaka siiya idwo miriiyin ini siir hiriinan ywowin.

25 Mi ta iiya opud nao owie komiiyin ha nitin ta omaka aiir namitiunii mi saeya bi nakainamka. Niingaka. Dimusi rani, ta omaka ini siiya kirie kirieyim nu aowa nwokaiyim simakar yauni owiuwim.

26 Mi inkamin ta kariir yai aiir wakaeyokna karamae nwowiyin, yio ini ti inkamin omaka aowi maeyau miriiyin ini siir hiriinan ywowin.

27 Mɨ ɨiya opud nao komiigɨ nɨtiyɨm mɨ owɨe komiiyɨn ha mɨ ɨtɨn mɨ digworaekwo hɨriinanɨm ta omaka aiir namɨtɨuniyɨm mɨ saeya ɨna yakainama. Ɨhɨ, saeya ɨna yakai ɨimɨk ɨuguskiya.

Jisɨs siir kɨrɨe komii aeya

28 Jisɨs siya tɨ dimɨnɨn siirɨn ha boɨn dɨgiyɨn mɨ iikam whɨe komiiya ɨni hindara yanaakiyɨm tɨ yai hɨriinanɨm siya boɨnmɨmauuwɨm sɨmiirsiyɨn.

29 Dimusi rani, siya sɨmiirɨn kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨniyɨm sɨmiir hɨriinan bɨ boɨnmɨmauugɨn. Niingaka. Siya sɨmiirɨn inkamɨn inɨgakɨn siir hɨriinan boɨnmɨmauugɨn. Ɨriig.

8

Jisɨs siya inkamɨn paowai mɨnkɨm pɨsɨkomkopouwɨn siir haiswonɨskiigɨn
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

1 Mɨ Jisɨs siya mhɨu hɨrankɨ nɨunaiiniyɨn mɨ iikam whɨe komiiya ɨni siir mhoɨiyar sɨdkaenamɨm.

2 Mɨ inkam nwɨrɨn paowai mɨnkɨ pɨsɨkomkopouwɨn ha nɨtɨn siiram mɨ siya ogmwo ɨni siir whwonkam ɨdaɨr inɨ akaihɨuniyɨn. Mɨ siya ɨna boɨnɨn, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra kariirsi naɨngwobumbuwi mɨ kɨra kariirɨn pa haiswonɨskiigi.

3 Jisɨs siir ɨɨna siir ha nonkwokiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kara ha naɨngwowi, kɨra wadɨeyar dwoki! Mɨ paowai mɨnɨm siir pɨsɨkomkopouwɨm ha dɨgiyɨm mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn siya ɨni wadɨeyar ywokiyɨn.

4 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra sɨbgu wakae! Kɨra wɨ inkam nwɨrni kɨpi swokɨ boɨnmauumɨmɨn.

Niingaki, niingaka. Mi kira kiriir piua pris inkamim simiir tini iisiimauuiu. Mi kira wi naemin dinkin imiiyaeki, biiya Moses siya boina saiir hiriinan. Mi iikamim sima wa nwoki inokninkinim kiriir ma Adi Komii siya bidi digiya. Friig.

Jisis siya sauan kamim simiir biiyan inkamin siir miiyan inkam iiir haiswoniskikin
(Lk 7:1-10)

5 Mi mhoiiya Jisis siya om Kapaneam hiriir napninopkainamin mi om komii Rom hiran kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkamin ha nitin mi siya siirin hiniina yasriini,
6 Biiyan Inkam Komii, kariir miiyan inkamin siya makakin, ini omaka hirar whwonkaiyin. Mi siir iga iin minim bidi yaowiguskiyim mi siir piua kimpipisu prasae kin tani.
7 Mi Jisis siya siirin hiniina boinki, siirin pi kara nini haiswo niskiiyiuwi mi siya pi wadieyar nwokii.
8 Mi kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkam ieya boin, Biiyan Inkam Komii, kara inkam paii rani mi kira kariir omaka pa nit rani. Kira hinda yaiyarar boinki mi kariir miiyan inkamin pi wadieyar nwoki okiyim.
9 Mi an kara iriipi hiriinan ini iki kam nhirim inigakim kariir kigriraowiyim, ini simiir aowa mi owin. Mi karaki karar kigriraowiyim, kamim yaii niniiyim simakisimairgim. Mi kara nwirni boinkii, kira dam! Mi siya pa mi ami. Mi kara nwirni, hiniina mi boinkii, kira wit! Mi siya pa mi iti. Mi iki kariir miiyan inkam iiir boinkiyim, kira ta mii aiir ti mirii mi siya pa dirraerarii. Kara bidi

yinokninkinin kira pi yaiyara boinki, kariir miiyan inkamin pi wadieyar nwoki.

10 Mi Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hindarar yanaakiyin. Mi siya kimidina iikamim siir mhoiiyar namim simiir boinki, kara kimiirin yaimwowar boinkii, kara iikamim Isrel mi iikam nhirim simiir hirin inkam nwirin ti inkamin siir naingwo tibmiiya saiir hiriinan naingwo tibmii inkam nwir bi kigin. Niingaki, niingaka.

11 Kara kimiirin yamwowar boinkii, iikam ombud komiiyin bieki nitiyin mi bieki nikiiyami ikin, wi hiranki niti mi sima wi krimiir brougaeyim Ebraham Aisak mi Jekop, wi simakar nini idwo aeyiuwi, maeyauwa Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir.

12 Mi yinie whiekakim nu Isrel hir niyioninkinim simiirin wi Adi Komii siya nhinikriropkii, maeyau iimiriima saiirim. Mi ta maeyauwa sima kauu prasae kin tani. Mi wi simiir big imiirar naegiyimkiyikaeyami.

13 Siya ha boin digiyin mi Jisis siya yaii ninii kamim simiir biiyan inkamin siir boinki, kira omaka dam! Kara ha naingwowi, ti digworaekwowim, wi ta kiriir naingwo tibmiiya wadie saeyar swoki imbiyami. Mi ta yaiya saiir mhoiiya biri kimiminkikin, ta ii aiirarin, siir mii mirii inkamin ini wadieyar ywokiyin. Iriig.

Jisis siya Pita siir niu aiir haiswoniskikin (Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

14 Mi mhoiiya Jisis siya ha namin Pita siir omaka hiriir mi siyar kig, Pita siir niua hii hirar whwonkaii. Ya ma piu huuwa kiniya saeya niiga.

15 Mɨ siya saiir ɨina aiirarar ninɨ onkwokiyɨn mɨ ta ma pɨu huuwa kɨniya saiir nwowa ɨna dɨgiya. Mɨ saeya ha nɨnsiin ɨdwowa, ɨni siir nae ɨmiirar swokɨ kwɨnsiin dirɨraerara. Ɨriig.

16 Mɨ mhoɨiya naɨowaka sɨma, sɨmiir iikamɨm uridyɨu biyɨekɨ nɨtkiiyɨm, ɨna yɨtɨm Jisɨs siiram. Mɨ siya iikamɨm uridyɨugɨ nɨtkiiyɨm sɨmiirɨn hinda yaiyarar boɨnkiyɨn mɨ tɨ iikamɨm ɨni wadɨeyar ywokiyɨm. Mɨ siya iikamɨm makɨ niiyɨm sɨmiirɨn warar yɨnkɨn haiswonɨmnɨskɨigi.

17 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ yai kwɨra bɨiya Adi Komii siya boɨnkiya profet Aisaiani, saiir swokɨ boɨnourwokaigikɨn. Siya hɨnɨina boɨnkɨn, siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm krɨmiir ma biyɨe biyɨeyɨm mɨ krɨma mɨiyɨk asi nwowi. Ɨriig.

Siyɨuɨn Jisɨs siir mhoɨiya nami ɨkɨn (Lk 9:57-62)

18 Jisɨs siya iikam whɨe komiiya sɨmiir kɨgɨn, siir nakaeyokainiyɨm mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, nɨmbi hɨnda whɨigbid mɨrmiiya nɨnɨdnaidami.

19 Mɨ inkam nwɨrɨn siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨn ha nɨtɨn mɨ kɨmɨdina siya yaboɨni siirɨn, hae! Tɨ nowomwarkaiyɨuan inkamɨn kara ɨkɨ omom omomɨm kɨra namɨm tɨriiyɨm kara kɨnaka warar kainanaowamar tɨri.

20 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, ɨni wakaeyɨn, ni-imauan wra biyɨeyɨm, yɨm nu tɨrɨn nokakargɨm. Mɨ ɨpiyɨnɨm ɨriipɨ hɨriinan, omakakak. Mɨ Yaowae Adɨn nɨmomor kouankɨ nɨtɨn, yɨo pɨu kikɨnsiisan maeyau karamaeyaɨrgɨn. Nɨingakɨ, nɨingaka.

21 Mɨ siir kɨgna mɨrii inkam nwɨrɨn siya boɨn,
Bɨiyan Inkam Komii, kara bɨiyɨn kariir ad ɨiir ninɨ
haɨngikaigiki. Mɨ kara pɨ kɨriir mhoɨiya nɨti.
22 Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn. Nɨingaka.
Kɨra kanaka tariinanar kwɨt! Warɨ inkam wɨirɨn,
yɨo inkamɨm naɨngwo tɨbmii karamaeyɨm inkam
wɨirnanɨm yɨm sɨma, sɨmar tɨ swokɨ haɨngikai. Ɨriig.

Opud komiiya Jisɨs siya boɨnkiya ɨna dɨgiya
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

23 Jisɨs siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya i aiir nani
kwɨriiyɨn mɨ siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm, yɨm ɨni
warar mani kwɨriiyɨm.
24 Mɨ sɨma ɨna yɨnɨdnaidamɨm yarmiiya mɨ opud
whoɨmwɨini rani, whɨi hɨr hugnatmaɨrɨba. Mɨ
hɨnɨna pariiparii i aiir niswɨtnatkaiyɨm. Mɨ siya ɨni
inau hɨrar whwonkai taowɨn.
25 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, ha namɨm,
ɨna yamɨ ɨnɨdguwɨm siir. Mɨ sɨma boɨn, Bɨiyan
Inkam Komii, kɨra krɨmiirsi daɨngwoyɨmyok
mɨ krɨmiir whɨndɨrɨraerarki, krɨma pa
nokwomwainaiinami.
26 Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, kɨma
dimusi nɨdidi, ha? Warɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya
saeya komiigɨ mɨ ɨuwi! Mɨ siya ha boɨndɨgiyɨn ɨna
yɨnsiin ɨdwokaigiyɨn mɨ kɨmɨdina ɨo opud hɨnɨn
sowiir ywoki. Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika opuda ɨna
yɨnkisanakiya mɨ opa ɨni mokmokwaiya ywom-
aimiigiya.
27 Mɨ siya hɨriinan tɨrkiyɨn sɨma ɨni hindara
yanaakiyɨm. Mɨ ɨni sɨma sɨmar yomboɨn
amboɨnkiyɨm, siya tɨ inkamɨn dimu naeikɨsae.
Opud hɨnɨno ɨni siir yaiyar mɨ wakaeyoknakiyo,
ha? Ɨriig.

Jisis siya haiswonis kigigo inkam nwiso uridyiugi nitkiiyo
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

28 Mi Jisis siya whiigbid mirmii kwira saiir hiriir
ha nimbiyamin, Gadarani nu siir mi inkam nwiso
uridyiu biyieki nitkiiyo ina yitwo siiram. Mi ti
inkam nwiso sowa maeyauwa inkam haingikaiiya
saiir hiranki nitko. Mi inkam nwiso, sowa uridyiu
biyienan bidi ywokiyo. Mi iikamim ti siyiu
iiir paniinsi yapsi, sowa tiowisi sima hiriinansi
nididgim.
29 Mi sowa ina kauwok boinamnankiyo,
ti Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, kira
krimiirin dimu dimin tiram nitkin, ha? Mi iiya
digana ina niki owa kira maeyau biyieya saiir
nikropkiyana krimiir tirbumbuamin.
30 Mi ti hu isid komii whirin arurig hirar nokwo
aekin.
31 Mi ti uridyiu isid komiiyin ha nhinkii
kaugiyim mi ina boinkiyim Jisis siirin mi kira
krimiir nhinikriropkii mi kira krimiirin wari hu
isid komiiyin siirim dikropki.
32 Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kima
damki! Mi ti uridyiu biyieyim sowiir ha
haiburgiko mi sima ina yamkiyim ti hu isid komii
iiiram. Mi ti hu isid komiiyin ha niwitamim,
ini siiyieno whirin siirarar iwit iugugusamim.
Mi sima ini mhiuno whii kwira saiir kwiyae
haingrimkrikiu aokaonamim.
33 Mi kamim hu imiir waikaowiyim, sima ina
yidamkiyim. Mi sima om komiiya hiriir ha niwit
nimbimbiiyamim mi ina ini boinmimauuiuwim
dimin sima kignaniyim simiirin. Sima diminin

inkam nwɨso, uridyɨu biyɨekɨ nɨtkiiyo, sowiir nɨmbiyamɨn, siir warar inɨ boɨnmɨmauuwɨu.
34 Mɨ saiir mhoɨiya iikam whɨekakɨm tɨ om komiiyɨn siir hɨranɨm ɨna yɨtɨm Jisɨs siir kɨgam mɨ sɨma ɨna yɨdidɨm. Mɨ ɨna nhɨnɨkrɨropkiyɨm siirɨn, nu maeyau kwɨra namɨm. Ɨriig.

9

Inkamɨn ɨga ɨɨn nɨnsɨmsɨrɨuwɨn Jisɨs siya haiswonɨskiigɨn
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

1 Mɨ Jisɨs siya igopsɨm ɨra saiir nani kwɨriiyɨn mɨ ɨna swokɨ iyɨkɨdamɨn whɨigbid mɨrmiiya hɨriir. Mɨ siya ɨni siir omkɨ om ɨiirar swokɨ amɨn.
2 Mɨ sɨma sɨmiir inkam nwɨrɨn kɨumɨnkɨ naonɨnsɨmsɨrɨuwɨn ɨna hainaniyɨn, Jisɨs siiram. Mɨ siya ɨni hɨi aiirar whɨnaniyɨn. Mɨ siya sɨmiirɨn hɨriinan kɨgiyɨn, sɨma siiram naɨngwo tɨbmii, siya siir haiswonɨskiiyɨm mɨ siya tɨ inkamɨn kɨumɨnkɨn naonɨsɨmsɨrɨuwɨn siir boɨnki. Nomiiyau, kɨriir kwoɨnɨn kɨrɨe tɨ oki. Kɨriir dimɨn biyɨeyɨm kara bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm.
3 Mɨ mhoɨiya kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm sɨma sɨmar yɨmboɨn amboɨn. Mɨ tari tɨ inkamɨn siya nɨgbumbuwi. Mɨ siir ɨgsop aiir nokwokairinaɨm mɨni.
4 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir kwoɨn ɨiir bɨdi yɨnokɨnkɨnkiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kɨma warɨ kwoɨn biyɨe hɨnɨɨnɨn kɨmiir kwoɨnau dimusi nwokaii, ha?
5 Pakɨ hɨnɨɨn yai akɨ kariir kɨrɨe komiiya saiir nɨisiimauua? Kara ha boɨni, kɨriir dimɨn biyɨeyɨm kara bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm, aniya? Mɨ

kara ha boɨni kɨra ha dɨnsiin aprɨrɨrki, saeya, aniya?
6 Ta saeyar nɨisiimauuga mɨ ankara ha naɨngwowi kɨma dɨnoknɨnkɨn. Kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨn nɨtɨn siya tɨ nu ɨiirɨn inɨg kɨrɨe kakargɨn mɨ siya wɨ dɨgar mɨ owi dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir mɨ haiyoprimdiyɨumiiyɨm. Mɨ siya tɨ inkamɨn ɨga ɨin nɨnsɨmsɨrɨuwɨn siir asi boɨnkikɨn. Kɨra dɨnsiingi mɨpi kɨriir hɨi aiirar dɨnsiin hainam mɨpa damɨgusam kɨriir omaka hɨriiyar.
7 Mɨ siya ha nɨnsiingiyɨn mɨ ɨni siir omakar yamɨgusamɨn.
8 Mɨ iikamɨm sɨma tɨ dimɨn hɨriinanɨn siir kɨgiyɨn sɨma ɨni nɨdidkakar yokiyɨm mɨ sɨma ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainankiyɨm. Dimusi rani, Adi Komii siya hauugɨn ta hɨriinan kɨrɨeya Jisɨs siirɨn tɨ inkamɨn siir haiswonɨskiiyɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya Matyu siiram nɨkɨunakɨn siir mhoɨiya namɨm
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

9 Mɨ Jisɨs siya ta maeyauwa saiir haiburgikɨn mɨ ha napnamɨn mɨ siya youapkɨgam kariirɨn kara omom omomi umɨr nɨdwokai haiiya omaka saiir nɨdwokaii tɨ inkamɨn Matyu karargɨn. Mɨ Jisɨs siya kariir boɨnki, kɨra kariir mhoɨiyar wɨt. Mɨ kara ha nɨnsiingiyɨn mɨ kariir digworaekwowɨm ɨni hɨrar iyopnɨsugigɨm. Mɨ kara ɨni Jisɨs siir mhoɨiyar yamɨn.
10 Mɨ saiir mhoɨiya Jisɨs siya omaka hɨr nɨdwokai aeyɨn mɨ kam nhɨrɨm omom omomi umɨr haiiyɨm mɨ kam bibiyɨeyɨm dimɨn biyɨe biyɨe tɨrkiyami ɨkɨm sɨma ha nɨtɨm, Jisɨs siya mɨ siir kɨgna mɨrii ɨkɨm kamɨm ɨni sɨmakar inɨ ɨdwo aeniyɨm.

11 Mɨ Farisi kamɨm sɨma tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir kɨgɨm mɨ sɨma kɨmadiniya Jisɨs siir kɨgnamɨriiyɨm kamɨm sɨmiir boɨn, warɨ inkamɨn kɨmiir nowom-warkaiyɨuwiyɨn, siya warɨ kamɨm omom omomi umɨr haiiyɨm mɨ inkam biyɨe ɨkɨm sɨmaka dimusi nɨdwokai aei, ha?
12 Mɨ Jisɨs siya hɨriinan wakaeyɨn mɨ siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, iikamɨm ɨkɨ mamɨn karamaeyɨm yɨm sɨma inkamɨn paowai mɨn widiyɨn siirɨm bɨ namikɨm. Niingaka. Siiramɨn iikamɨm mamɨnkɨ niiyɨm sɨma sɨmar namikɨm.
13 Kɨma ha dam yaiyɨm kara boɨnɨm sɨmiir tikɨnɨ aɨngwonaki Yokwo Komii saiir nwowɨm, ta yaiya Adi Komii siya hɨniina boɨnkɨn, kara wraisu mɨn nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm pɨ boriisopi. Niingaka. Kara ha naɨngwowi, kɨma ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiirsi daɨngwobumbu. Kara ɨkɨ iikamɨm ha naɨngwowɨm krɨma iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiiram bɨ nɨtkɨn, sɨmiir nɨkɨunaɨm. Niingaka. Kara ɨkɨ iikamɨm ha naɨngwowɨm krɨma iikam biyɨe biyɨekɨm sɨmiir nɨkɨunam nɨtkɨn. Ɨriig.

Siyɨu wɨn mɨ siyɨu biyɨe sowa ɨrɨpa kɨpi prɨd (Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

14 Mɨ taka ɨiya Jon siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨma ha nɨtɨm mɨ Jisɨs siir ya srɨini mɨ Farisi kam ɨkɨm mɨ krɨma, nɨm krɨma nae mɨna mɨ haiyaei mɨpi mhɨirɨma mɨ owi nhwo kwɨsboɨnam mɨ wara kɨriir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm yɨm sɨma hɨriinan tɨr karamae dimusi nwowi, ha? Dimusika?
15 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn mɨ inkamɨn wig wɨn nonkwonaei mɨ siya siir nomiiyau ɨmakar nwowi mɨ ta ɨiya maɨrgɨmaɨrgani ɨiga, iyɨe? Hɨkak nwoni ɨiga.

Mɨ nae mɨnɨm pa haiyakii, aniya? Niingaka. Mɨ mhoɨiya tɨ inkamɨn wig nokwonaɨn, inkam nhɨrkɨm inɨ ɨkɨunakii, siir nomiiyauɨm, sɨmiir hɨrankar mɨ taka ɨiya kɨma wɨ hɨkak saiir dwo mɨ nae mɨnɨm saiir haiyakii.

16 Inkam nwɨrkɨ yɨuɨs wɨn mɨrmiiya yɨuɨs kaba saiir no ɨiir bɨ swokɨ ɨtkɨn pankɨn. Niingaka. Mɨ siya hɨriinan tɨri mɨ ta yɨuɨs kaba saiir no ɨiir mɨ ta yɨuɨs kaba wɨ saeya swokɨ mɨmbɨmbiiraraokii. Mɨ nowɨn wɨ komiiyar nasae owɨguskii.

17 Inkam nwɨrkɨ wain wɨni opa meme kab ɨsa saiir bɨ naokaigɨn. Mɨ siya hɨriinan tɨri ta op wain wɨna saeya niwɨt iyopiinaini mɨ ta meme ɨs kaba wa nɨmbɨriyamkii. Mɨ wainɨn wɨ nu arar naokiinonkwokwonam swokii. Mɨ meme ɨsa ya wɨ warar nɨnkɨn ɨguskii. Mɨ yɨm sɨma wain wɨni opa pɨ meme ɨs wɨn aiirar naokaii. Mɨ sowa pɨ wadɨeyar naokaii. Mɨ sowa pɨ wadɨeyar ninan oswowi. Ɨriig.

Bɨiyan inkam nwɨrɨn siir yɨnisɨm yɨnugiyɨna mɨ wiga siir yɨuɨs aiir nonkwokiyaka sowiirɨn Jisɨs siya haiswonɨskiigiko

(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

18 Mɨ Jisɨs siya yai hɨrar nikɨ boɨnmɨmauuwɨn sɨmiir mɨ Juda sɨmiir bɨiyan inkam nwɨrɨn ha nɨtɨn mɨ siya ogmwo ɨni Jisɨs siir whwonkam ɨdaɨr inɨ hɨuboɨniyɨn. Mɨ siya siirɨn hɨniɨna boɨn, kariir yɨnisɨm yɨnugiyɨna saeya tariinanar kwaonamka. Kɨra wɨt mɨ kɨriir ɨɨna saiir winɨ onkwoni mɨ pɨ omwaiyar swokɨ waiyaɨm.

19 Mɨ Jisɨs siya ha nɨnsiingiyɨn mɨ ɨni siir mhoɨiyar yamɨn. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨni saɨkar yɨnkɨn amɨm.

20 Mɨ wig ɨra hɨr nwoka ya nhɨekɨ mɨ apɨdwodwomaimiiga bɨewiyɨm ɨuur whɨs. Mɨ ta wiga saeya kɨmɨdiniya Jisɨs siir yɨuɨs mwɨs aiir yaka apiyokna onkwoki.
21 Mɨ saiir kwoɨnararɨn saeya hɨnɨɨna naɨngwoka mɨ kara pɨ siir yɨuɨs aiirar nonkwokii mɨ ta nhɨeya pa nɨnkipraenakii.
22 Mɨ Jisɨs siya ha haiyɨug okwokaokiyɨn mɨ ɨna boɨnkiyɨn yɨnisɨm yɨnugiyɨn kɨriir kwoɨnɨn hiisɨma tɨ oki. Kɨra kariiram naɨngwo tɨbmiiga mɨ kɨriirɨn wadɨe saeyar swokɨ okika. Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika ta ɨi aiirarɨn ta wiga ɨni wadɨeyar ywokiya.
23 Mɨ Jisɨs siya napnamɨn mɨ Juda sɨmiir bɨiyan inkamɨn siir omaka aiir nɨmbiyamɨn mɨ siyar kɨgam kamɨm tɨdiyɨu kuuwi. Mɨ iikamɨm yaiya hɨnɨɨn nɨnkɨnɨu rani, hapi anaupaekɨnɨuwi ta yɨnisɨm aiirɨm nouwi.
24 Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnkiyɨn, kɨma damki! Ta yɨnisɨm yɨnugiyɨna bɨ naonamka. Nɨingaka. Saeya nhwo whɨni. Ɨiya iikamɨm sɨma hɨriinan wakaekiyɨm mɨ sɨma yaibu siirɨn haɨnɨngɨn bu.
25 Mɨ sɨma iikam ɨmiirɨn ha nhɨnɨkrɨropkiyɨm mɨ Jisɨs siya ha napnɨnopkainamɨn, maeyauwa yɨnisɨm yɨnugiyɨn aeya whwonkaiya saiir mɨ siya ha nɨnɨ onkwo ɨuwɨn saiir ɨɨna aiir mɨ saeya ɨna yɨnsiin ɨdwokiya.
26 Mɨ ta yaiya hɨnda tɨnda ɨna yɨnyokwɨigiya. Ɨriig.

Inkam nhwokwɨsae nwɨso mɨ waeyai ɨkɨn, sɨmiirɨn Jisɨs siya haiswonɨskiigigɨm

27 Mɨ Jisɨs siya ta maeyau aiir haiburgigɨn mɨ siya ɨna yapnamɨn. Mɨ ɨiya siya nikɨ apamɨn, inkam

nhwokwisae nwiso siir mhoiiyar napnamo, sowa siiramin, hiniina kauwok boinam, ti Devidni isidin siir yinisimin, Adi Komii siya nikropkiyin kira kririirsi timi aingwobuna.

28 Mi Jisis siya omaka ha napninopkainamin mi ti inkam nhwokwisae nwiso ha nitwo siirim mi siya ina sriiwinin sowiirin. Mi tari kowa ha naingwowi kara wi digar nwowi ti hiriinan dimin iiirin, aniya? Mi sowa siir yai aka hiniina yowarkii boin. Ihi, Biiyan Inkam Komii.

29 Mi siir iina sowiir nhwo owiir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kowa kariirim naingwo tibmiigo mi kowa wi wadie asi nwowi.

30 Mi sowiir nhwonao ini biimiyar kinkiyo. Mi Jisis siya sowiirin hiniina yowarkii boinki, kowa sibgu wakaenam. Ti dimin iiirin wi inkam nwirni kipi boinmauu. Wi sima pi ninokninkinisi.

31 Mi sowa idowiiya ha namwo mi ti diminin Jisis siya tirkiyin ina haigiririramin hinda tinda.

Inkam waeyai mikrimin Jisis siya haiswoniskiigikin

32 Mi sowiir mhoiiyarin inkam waeyaimikrim nwirin uridyiugi nitkiiyin siirin kam nhirim sima hainani Jisis siirim.

33 Mi ti uridyiu biyieyin ti inkamin siir nitkiiyin, siirin kimidiniya Jisis siya yiniskiigi. Mi ti inkam waeyaimikrimin yai ina boinaikiyin. Mi iikam ombud komiiyin ha nanaakiyim mi sima ina boinim, biiya ti hiriinan diminin nu Isrel tirin bi swoki imbiyamkin. Niingaki, niingaka.

34 Mi Farisi kamim sima boin, wari kirieya uridyiu biyie siya ninimnskiiya ya uridyiu biyieyim simiir biiyanin siir kirie aeya. Iriig.

Jisis siya Isrelan iikamim simiirsi naingwoyimyokin

35 Mi ti simiir mhoiiya Jisis siya om komii
komiiyim mi omisisimim, simiirar yapyokii irkak.
Mi siya iikam imiirin, simiir omakaim yaimin
dimin nidwokai wakaeiyim simiir hirar yowom-
warkaiyiu. Siya simiirin yai win kibiya, iiya Adi
Komii siya digworaekwowim simiir kigirkakana
saiir nowomwarkaiyiugin. Mi siya iikamim mapai
mapaigi niiyim mi iga iin ninsimsiriuwim, simiir
warar yinkin inimnikiiyam.
36 Mi siya iikam isid komiiyin siir kigin mi
siir kwoinin simiirsiyin naingwoyimyok pranae
bi kinkin. Dimusi rani, simiir kwoinim bidi
whriewhriekiyim. Mi sima ini sibsibim inkamki
kigriirao karam nwowiyim hinda sima sima sibap
whaowaeyamiyim, ini simiir hiriinan ywowim.
37 Mi siya kimidiniya siir kigna miriiyim kamim
simiir boinki, ti iikamim sima ini numiran
sasaeyim wai nwowim, simiir hiriinankim mi
miiyan inkam homgak karamkim simiir ningugu
haiyim.
38 Mi kima wi numiran adin siiram srii. Mi iikam
nhirim wi siyar nwoki ikropkiyim, ti iikamim sima
siirim nwoki amim. Ɨriig.

10

Aposel kam iuur kwiso simiir inig ima
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

1 Mi Jisis siya siir kigna miriiyim kam iuur
nwiso simiiram yikiuna mi sima iripa ha nwowim
mi siya simiirin kirieya uridyiu bibiyieyim sim

ninimnɨskiiya mɨ mapai mapai minim sim mɨ hais-wonimnɨskɨiiya ina hauugiya simiir.
2 Aposel kam ɨuur kwiso simiir inigim hiniin hiniingim. Bɨigɨ bɨiyanin Saimonkin mɨ siir inig whirin, Pitakin mɨ siir nomousimin Andrugin mɨ Jems Sebedini yinisimin mɨ siir nomousim ɨeya, Jon
3 mɨ Pilip Batolomiyu mɨ Tomas mɨ Matyu mɨ kara, inkamin omom omomi umɨr haiiyin mɨ Jamisin Alfiasni yinisim ikin mɨ Tadias
4 mɨ Saimonin bɨiya ta yaiya saiir boinmamauugin nu whiran inkam komiiyim krimiir kipi kigrirao. Judas Iskariot, inkamin wɨr Jisis siir napwouwin, siir sau omomin siir. Ɨriig.

Jisis siya aposel kam ɨuur nwiso mɨi simiir hauugin
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

5 Jisis siya tɨ kam ɨuur nwiso simiir nikropkiyim mɨ siya simiirin hiniina boinki, kima wɨ ikɨ Juda iikam tani simiir nu maeyau imiir kipi nam. Mɨ kima wɨ Sameria simiir om komii komii imiir kipi nam. Niingaka!
6 Kima wɨ ikɨ Isrel simiir iikamim simiirgɨ simiiramar dam! Sima ini sibsibim inkamkɨ kigrirao karam nwowiyim sima sima priiyap whaowaekaeyamiyim ini simiir hiriinan ywowim.
7 Kima nami mɨ kima wɨ hiniina dowom-warkaiyɨuwam simiirin, ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakim simiir kigirkakana kingiin bɨdi yinyaniya.
8 Kima ikɨ makak makak iikamim simiir dinimnɨskiiyam mɨ iikamim naokaowim,

simiir warar hidninsiin idwowam mi iikamim paowaigi piskomkopouwim simiir wara haiswonimnis kiiyam. Mi uridyiu bibiyieyim simiir warar dinimnis kiiyam. Ta kirieya whisarii kara hauuwa mi kima iikamim simiirin niinga niinga priidiriraerar haiginiu. Mi kima wi umir kipi swoki hai saiirsiyin.

9 Mi kima umirim nibnau kipi haiginam. Niingaka.

10 Mi iiya kima napnami mi naeyim wi nibnau kipi haiginam. Kima yaeya yiuis kipi hainam! Niigaka, niingar dam! Kima iikamim simiir whindiraeraram nami, kimiirin nae minim wi simar hauuwi.

11 Mi kima om komii mi omisim whir napninopkainami mi kima wi sibgu kigrirao hiran iikam miiyik miiyik imiirin, kimiirin wi sima kigriraowi mi kima ti hiriinan kamim simakar dwokripkai. Mi ti om iiirin wi simiir hirankar nhiinam.

12 Mi kima omaka ira nami mi kima omakain iikamim simiirin hiniina boin kimiir mhii kwonim hiinsima dwo. Adi Komii siya wi kimakar nwowi.

13 Mi ta omaka saiir hiran iikamim sima kimiirin wadie nwowini mi Adi Komii siya wi kimiirar whindiriraerari. Sima kimiirin wadie nwo karamae nwowi mi ta yai miiyika wa swoki iti kimiiramar mi Adi Komii siya wi simiir whindiriraerar tani. Niingaka.

14 Mi inkam nwirki kimiir nikiunam karamae nwowi siir omaka. Mi siya kimiir yai miiyik aiir wakaeyona karamae nwowi mi kima ta omaka mi om ikin, siirin ha timi haiburgig. Mi nusinim kimiir igaim kima niiyim simiir nwowim, yim

hirar dikrimkrinkiigig simiir niisiimauuwam Adi Komii siya hikakin.

15 Kara kimiirin yai mwowar boinkii ta iiya ti iikamim ti om komii siirim kimiir boinwokiyop natkaigiyana, wi om komii Sodom mi om Gomora sowiir hiriinan hik hauuwi rani. Niingaka. Ya ta hiriinana ya wi komiigi komii nwowi. Ŧriig.

Dimin biyie whiekakim wi mhoiiya nimbiyami (Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

16 Wakae, kara kimiirin wi sibsibnan nikriropkii, iki niimauan wra biyieyim simiir hindaim. Mi wra biyieyim sima wi kimiir naeyamar mi naingwowi. Mi diminim kima tiram naingwowim kima sibgu hidnam, itin wraisuim kikaikaowiyin siir hiriinan kimiir siyiuim iki iikamim simakan hiinsim hiinsima dwo.

17 Kima iki iikam biyieyim simiirsi ha timi mintarao. Kimiirin wi sima boinwokiyopnatkaigi simiir kaunsil imaka. Mi sima kimiirin omakam yaimin dimin nidwokai wakaeiyim, wi simiir hir nipimpari idgiuni.

18 Mi wi sima nikiunami kimiirin inkam komiiyim omom omom nhirim sim kigriraowiyim simiiram. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Kima kariir yaiya iki inkam komii komiiyim mi iikamim Juda iikam tani simiir warar boinmimauugim.

19 Mi iiya sima kimiir boinwokiyopnatkaigiyim nikiunami. Mi kima wi hiniina kipi naingwoyimiyok idid boin. Krima yai minim wi paniin paniina boini? Niingaka. Mi ta ii aiirarin yaiya kima boinam tirim, kimiirin yaiyim wi Adi Komii siya boinmamauu haiginiugi.

20 Mɨ tɨ yaiyɨm wɨ kɨmar boɨn tani. Niingaka. Kɨmiir Adi Komiiyɨn siir naeyɨuɨn kɨmiirɨn wɨ siyar hɨurworwokai boɨnkii.

21 Mɨ yaowaeyɨn wɨ siir nomousɨm ɨiirar kɨnmauuwi mɨ siirɨn wɨ sɨma nɨsomaowi. Mɨ adɨn wɨ ɨriipɨ hɨriinana mɨ kɨnmauuwi siir yɨnisɨm ɨiirɨn kam nhɨrɨm sɨma nɨsomaowɨm. Mɨ yɨnisɨmɨm yɨm wɨ sɨmiir yopii ad ɨmiirar mɨ kɨnmauuwi mɨ kam nhɨrɨm sɨma mɨ ɨsomsom aokaokiyɨm.

22 Mɨ iikam whɨekakɨm wɨ kwoɨn biyɨe kɨmiiram naɨngwowi. Dimusi rani, wɨm kɨma kariirgɨm mɨ inkamɨn kariir mɨi aiirar nikɨ mɨriikrɨpkaii. Mɨ saiir haiburgig karamae nwowi mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨmiir nɨbiyami mɨ mhoɨiya kɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mɨ siyakar nwoyokiyokɨikaiyami, ɨinokɨinokɨn.

23 Mɨ ɨiya iikam biyɨeyɨm om whɨranɨm sɨma hɨk kɨmiir hauuwi mɨ wɨm kɨma om whɨra timɨ ɨdamki. Mɨ ɨiya iikam biyɨeyɨm tɨ omɨn siir hɨranɨm, sɨma hɨk kɨmiir hauuwii mɨ kɨma ha timɨ ɨdamki om whɨra. Kara kɨmiirɨn yai mwowar boɨnkii, kɨma kɨmiir mɨiyɨm wɨ nikɨ dɨgi rani, Isrel sɨmiir om ɨmiirɨn. Niingaka. Wɨ hɨriiyar kɨgwɨni. Ɨiya kara Yaowae Adɨn nɨnomor kauankɨ nɨtɨn siya nɨtana saiirɨn.

24 Yɨnisɨmɨn siya inkamɨn siir nɨisiisiimauuwiyɨn siir bɨ haiburikɨn. Mɨ mɨiyan inkamɨn siya siir bɨiyan inkamɨn siir bɨ taouugaeikɨn. Niingaka.

25 Mɨ yɨnisɨmɨn siya siir nɨisiisiimauuwiyɨn inkamɨn siir hɨriinanar timɨ maɨrgɨmaɨrga. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan mɨi mɨrii inkamɨn siya siir bɨiyan inkamɨn siir hɨriinanar timɨ maɨrgɨmaɨrga. Mɨ

sima kariirin ti hiriinan inig biyie iiir dapi Bielsebul mi kara wi kimiir adnan nwowi. Mi wim kima wi kariir yinisimnan nwowi mi sima kimiirin wi ti hiriinan inig biyie iiirar mi dapi, Bielsebul. Iriig.

Iikamim Adi Komii siirsi arar didid iski (Lk 12:2-7)

26 Mi kima ti iikam biyieyim simiirsi kipi nidid. Digworaekwo whiekakim iki aowa aowa nwokiyamim, mhoiiya wi idowiiyar nwokii. Mi nimprio yaiyim mhoiiya iikam whiekakim wi simar wakaei mi ta yaiya wa haigirirrirami.

27 Mi yaiyim niiyiim niiyiim kara boinim tari-inanin iikamim sima wakae karam nwowi mi mhoiiya kima simiirin wi idowiya boinmimauuwi. Mi sima wa wakaei. Mi yaiyim, wiinara kima wakaeyim kima simiirin wi omaka akou hir tami okwo boinmimauugi hinda tinda.

28 Mi kima iki iikamim piu aiirara nisomaowiyim simiirsi kipi naingwo idid. Dimusi rani, sima kimiir kwoinbudin wi siir wara nonkwobum-bunink in tani. Niingaka. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirsi arar daingwoyimyok. Siya kiriekakin, maeyauwa paeya niutingi karamaeya saeya nwowa, ya nikrani, piu mi kwoinbudin wi saeya nonkwoniinwomwiirninkini.

29 Mi kima iikamim ipiyin yinisisim iso umir kwiruwa, sima pi saiirarar saini. Mi ipiyin sim ira saeya nikii isomaowi. Adi Komii siya kwoinkakairgin siirin, siya ina ninokninkinin.

30 Mi wara kimiir kanmaiyim yim Adi Komii siya bidi mwan digim. Siya ina ninokninkinin

simiirin. Mi dimin sisimim simiirin ini warar mi inoknink ini n.
31 Mi kima wi hiriinanim simiirsi kipi nidid.
Kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiburim.
Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinasi kigriraowi.
Ɨriig.

Jisis siir inig iiir boinmimauuwi siyiu ieya (Lk 12:8-9)

32 Mi inkamin kariir inigin iki iikam nhirim
simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi an kara
wi hiriiyar mi tiri simiir inigim wi kara mi
boinmauuwi kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir
nwowin siir whwonkam ida.
33 Mi iikamim kariirin digiumii haimriyiuwi iki
iikam nhirim simiir whwonkam idain. Mi an kara
simiirin wi hiriiyar mi tiri, kariir Adi Komiiyin
ninomor kou hir nwowin siir whwonkam idain.
Ɨriig.

Jisis siya iikam imiir niinikibirim nitkin (Lk 12:51-53; 14:26-27)

34 Kimiir kwoinim ha naingwokim kara ti yaii
digworaekwowim iikam simiirim nu tiranim
simiir nauuni minwokmainiyam nitkin iripa sima
nongwomamair aeyam, ha? Niingaka. Mi ta kara
nit aiirsiyin isidin wi whisa ninkibiirnaei.
35 Kara wi io ninwo anwowi siyiuin siirim niti.
Mi yinisim yinkamiyinin yio wi io siir ad iiirar
swoki kwowi. Mi yinisim yinugiyina ya wi io saiir
yopii aiirar swoki kwowi. Mi yiniwignana ya wi io
saiir giwai aiirar swoki kwowi.
36 Mi omaka iruwan iikamim, wi io sima sima
swoki inwo anwowi.

37 Mɨ iikamɨm sɨmiir bɨiyan kwoɨnɨn yopii ad mɨ yɨnisɨsɨm sɨmiiraramar naɨngwowi mɨ sɨma kariiram naɨngwo karamae nwowi mɨ sɨma wɨ kariir yai aiir wakaeyokna wao rani. Mɨ sɨma wɨ kariir mɨi kɨgna mɨriiyan nwo rani. Nɨɨngaka.
38 Yɨpɨkɨ iikamkɨm kariirɨm nwokwokɨn karamae nwowɨm mɨ kariir mhoɨiya nɨt karamae nwowɨm mɨ sɨma paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir nao karamae nwowi o siir naoka wɨndi sɨma kariir mhoɨiya nɨt karamae nwowi mɨ sɨma wɨ kariir mɨi kɨgna mɨriiyan iikam nwo rani. Nɨɨngaka.
39 Mɨ iikamɨm sɨma sɨmiir pɨu aiirsiyar haiyɨdid naɨngwoyɨmiyoknaeyɨm tɨ hɨriinan iikamɨm sɨma wɨ Adi Komii saɨka nwo rani. Nɨɨngaka, nɨɨngaka. Yɨpɨkɨ iikamkɨ inkamkɨ nɨsomaowi sɨmiirɨn dimusi rani, sɨma kariir yai aiir wakaeyoknakɨm. Mhoɨiya sɨma wɨ Adi Komii saɨka nwowi. Ɨriig.

Inkamɨn mɨi mɨiyɨk mɨrii mhoɨiya siirɨn dimɨn mɨiyɨkɨn wɨ Adi Komii siya hauuwi
(Mk 9:41)

40 Mɨ inkamɨn kɨriir sɨbgu kɨgrɨraowi, yɨo siya kariir warar mɨ kɨgrɨraowi. Mɨ inkamɨn kariir kɨgrɨraowi mɨ yɨo siya Adi Komiiyɨn kariir nɨkropkiyɨn siir warar mɨ ɨnkɨn kɨgrɨraowi.
41 Mɨ inkamɨn profet inkamɨn siir whɨndiraerari. Dimusi rani, siya ɨna nɨoknɨnkɨnɨn siya profet inkamkɨn. Mɨ wɨ Adi Komii siya hauuwi dimɨn mɨiyɨk siirɨn. Mɨ tɨ profet inkam ɨiir warar. Yɨpɨkɨ inkamkɨ, inkam mɨiyɨkɨn Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeiyɨm. Dimusi rani, siya inkam mɨiyɨkɨn. Mɨ wɨ Adi Komii siya

hauuwi dimin miiyikin siir mi ti inkam miiyikin siir warar.
42 Kima ta yaiya saiirin daingworinukripkai, yipiki inkamkin kariir kigna miriiyim kamim inig karamaeyim simiirin dimin sim whira whindiriraerar haiginiuwi op mobsimnan. Whisarii rani, sima kariir yai miiyik aiir wakaeyoknaeikim. Mhoiiya siirin wi Adi Komii siya hauuwi dimin miiyikin. Friig.

11

Jon siya siir mii kigna miriiyim kam nhirim Jisis siirim yikropki
(Lk 7:18-35)

1 Jisis siya ti miini yaiyim siir kigna miriiyim kam iuur nwiswo simiir boinmimauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin hinda tinda. Mi mhoiiya siya ta maeyau aiir haiiburgik mi siya iikamim simiir boinmimauuwam omom siir om kingiin nwowim simiir.
2 Mi ta ii aiirin Jon siya maeyauwa hiuyokyokaiya mii biyie miriiya saiir hirar niki owin mi siyar wakaewin mii whiekakim Krais inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya miriiyim. Mi Jon siir mii kigna mirii kam nhirim Jisis siiramin hiriinansi nikropkikin.
3 Mi sima ha napnimbiyamim Jisis siir hiriir sima siir sriigi mi kira tari ti inkamin nitam boinin Jon siya, siya, iyie? Krima yaeya inkam nwiram ti okwokin, aniya?
4 Jisis siya simiir yai aiir yowarkii boin, kima Jon siir boiniu digworaekwo whiekakim kima wakaeyim mi kima kigim simiir.

5 Nhwokwisae iikam simiir nhwowim ina
swoki kaowirirkiyim mi iga biyieyim ina
swoki apririrkiyim. Mi ma biyieya iga iin
naoninsimsiriuwiya ini wadieya swoki okiyim. Mi
wiingirwii nwowim ina swoki wakae omokiyim
mi iikamim paowaigi piskomkopou aokaowim mi
iikam paeprikabim. Adi Komii siir yaiwin kibi
aiirin ina wakaeyim.
6 Mi yipikin inkam nwirkin siya kariiram
naingwo tibmii inkamin Adi Komii siya
nikropkiyin karairgin Yaowae Adin. Mi siya sibgu
okworinu kripkaii mi ha sibgu idwowi siya ha
mairgimairga Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina
wakaeyim.
7 Mi Jisis siya yai ha boin digiyin, Jon siir kigna
mirii kamim ina yamkiyim. Mi mhoiiya Jisis siya
iikamim simiirin hiniina boin Jon siirin, biiya kima
maeyau nu siin apa niinga saiir namim mi kima
dimu dimin nini kigiukim, ha? Mi kima inkamin
yai kripiinaniikiigiyin au whirin opudgi hugswos-
wowiyim siir kigim, iyie? Niingaka.
8 Mi niingaka niuwi kima dimu dimin komii
kigam namkim, ha? Mi kima tari inkam nwirin
yiuis miiyik niiyin siir kigam namkim, ha? Iyie?
Niingaka. Mi iikamim hiriinan yiuis miiyik
miiyikim simiir niiyim yim inkam komiiyim nu
kigriraowiyim simiir omaka hirar nwowikim.
9 Mi niingakiniuwi kima dimu dimin kigam
namkim, ha? Kima profet inkam siir kigam
namkim, aniya? Ihi, kara kimiir boinmauuwi
siya inkam komiikin inigkakin mi siya ini profet
kamim simiir haiiburim.
10 Ti inkamin siyairgin Yokwo Komii saeya

boinin, wakae, kara Adi Komiiyin wi inkam nwirin siir nikropki kariir yaiya saiir boinmimauuwam mi kiriir biiyin wi siya namkwokini. Mi kiriir kwoin iiirin wi siyar kisisop haigikwokini iikamim simiirin.

11 Kara kimiirin yaimwo aiirar boinki, Jonin op baptais haiiginiuanin ini kam whiekakim nu tir nimbiyamim ini simiir haiiburim. Biiyan ikim mi tariinanan ikim yipikin iikamkim kariiram naingwo tibmiiyim mi iikamim Adi Komii siya kigriraowiyin sima nwowin siya paeprigab inkamin inig karamaeyin siir hiriinan ywowin. Ti hiriinan inkamin siya ini Jon siir haiiburin.

12 Mi iiya Jonin op baptais haiiginiuanin siya boinmimauuwa ha nityokiyokiiya mi tisi tariinanar nadigniya. Maeyauwa Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. Mi ta iiya iikamim yaii ninii nansaowim mi ini yaii komiiyar ywowim mi ina yininswomswo ta hiriinan saiirsi, sima Adi Komii siyar kigriraowim iikamim simaka iripa nwowim.

13 Mi profet kam whiekakim Moses siya biiya sima winim Yokwo Komii saiir, Jonin wi sipi niti.

14 Mi kima ta yaiya saiirim daingwo tibmii, wakae, Jonin Ilaija siya sima boinin ti inkamin wi siya swoki iti.

15 Inkamin wiingakairgin siya wakae ta yai aiirin.

16 Kara iikamim ta iii aiir nwowim tariinan ti nu iiir wi dimu dimin nikrii, ha? Sima ini yinisim sapisapim maeyauwa nae haiginiya saiir nidwowiyim mi ha gwowiyim ini simiir hiriinan yowim mi sima yinisim nhirim simiirim pi hiniina

kauwoki,
17 krima kidiibim kimiirimar huni, kima mwai
wao rani, krima tisa nouuboponim mi kima wara
nou rani.
18 Jon siya ha nitin mi siya nae mi op
wainmin bi naekwiyaekin mi sima boin, uridyiu
biyieyin ini siir hir nwowin. Mi kima siyaka bi
mairgimairgakim.
19 Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanin ha
nitin mi kara nae op minim ina ini aekwiyaeniyim
mi sima ina boinim, kigi inkamin naenanaeiyin
hiniingin mi siya op wain whiekak kwiyae
kirieki n. Kamim omom omomi umir haii ikim mi
dimin biyie tiri ikim siya simiir nomiiyaugin, Adi
Komii siir miiyim siya kririir niisiimauuim, krira
bidi miriiyim mi kima kriraka mairgimairga nwo
rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim
simiir bidi yinoknin kin digim mi krimiir warar, ti
diminim krima boinmimauuwim simiirsi.

Om nhirim simiir iikamim simiirsi daingwoyimyok sima bi naingwo tibmiigim (Lk 10:13-15)

20 Mi om komii nhirim Jisis siya dimin kirie
komii komii nhirim simiir haiswonimnis kiigin mi
simiir mhii kwoinim bi kisina haiigigim. Mi ta ii
aiirin Jisis siya io simiir asi nwokin. Dimusi rani,
sima siir mhoiiya bi namkim mi siir yai aiir bi
wakaeyoknakim.
21 Mi siya ina kauwaeyimiyok boinin. Haei!
Om Korasinan mi om Betsaidan iikamim kimiirsi
naingwoyimiyoki. Mi ti dimin kirie komiiyim krira
tirim kimiir. Mi krira om Taia mi om Saidon sowiir
hiran iikamim simiirin hiriinan haiswonis kigiswo
sima sinin bidi bidiniyar pi masin, sima ha pimi

aingwo tibmii Adi Komii siir niisiimauuim sima dimin biyiekakim. Mi wim niingaka, hiriinan siyiu bi tirkim. Niingaki, niingakiinga.
22 Mi kara kimiirin yaimwowar boini, iikamim simiir boinwokiyop natkaigi Adi Komii siya, om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim wi hik komiiya hai. Mi kimiirin wi hik komiigi komii aiirar hauuwi.
23 Mi kima iikamim om Kapaneamanim, kima hiniina naingwowi Adi Komii siya kimiirin iikam miiyika kigim, aniya? Niingaka. Adi Komii siya kimiirin wi dimin biyie tiran iikam nikiuwi. Mi siya kimiirin wi maeyau paekaka saiir nitkaigi mi kara om Sodom siir iikamim simiir hiriinan kirie komii komiiyim simiir tirkiswo ti dimin hiriinanim simiir, iikamim sima wa pi kisina haigi mi ti omin wa piki owin.
24 Kara kimiirin yaimwowar boini, mhoiiya Adi Komii siya iikamim simiir boinwokiyop natkaiyana wi taka hika Sodom siya haiya saiir haiburi mi wim kima wi hik komiigikomii aiirar haii. Ɨriig.

Yipiki iikamim naingwo tibmiiyim kima ha wit kariiram piusiisam
(Lk 10:21-22)

25 Mi ta ii aiirin Jisis siya hiniina kwis boinkin, Adi Komii kira nu mi ninomor sowiir biiyan inkamkin. Kara kiriir boin wadieki, kira ti kiriir dimin taeminim simiir haiigiprakaigi inkamim ninoknınkin komiikakim sima ninoknınkinisi. Kira ta ninoknınkina iikamim inig mi ninoknınkin komii karamaeyim simiir hauuga.
26 Ɨhi, Adi Komii, kiriir kwoinin hiriinanargin.

27 Kariir Adɨn siya digworaekwo whɨekakɨm kariir ɨɨn bɨdi yonkwo hauugiyɨn. Kara kɨgrɨraowɨm. Mɨ siir Yɨnisɨmɨn kariir kwoɨn ɨiirɨn inkam nwɨrkɨn nɨnokɨnkɨn tani, kɨra kariir Adɨn kɨnakɨna nɨnokɨnkɨn ɨski. Mɨ kariir Adɨn siir kwoɨn ɨiirɨn inkam nwɨrkɨn mɨ nɨnokɨnkɨn tani, siir Yɨnisɨmɨn kanakana nɨnokɨnkɨn ɨski mɨ iikamɨm siir yɨnisɨm ɨeyar nɨisiimauuwiyɨm, sɨmasɨma asi nɨnokɨnkɨni kariir Adɨn siir kwoɨn ɨiirɨn.
28 Kɨma iikam whɨekakɨm hɨk kɨmpɨpɨsu haiiyɨm kɨma whɨekak kariirarama wɨt mɨ kɨmiirɨn wɨ mhɨi kwoɨn hiinsɨma mɨ nɨngwomamaɨr wɨ kara nwowaigɨnɨuwi.
29 Mɨ kɨma kariiram nɨti mɨ kariir yai whɨekak ɨmiir wakaeyoknaei mɨ kara dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm wɨ kɨriir dirɨraerari. Kara inkamɨn yai iikamɨm sɨmiir yai mɨiyɨk ɨmiirɨn hiinsɨma boɨnikɨn. Inkamɨn sau nikwowaisiinaeiyɨn siir hɨriinan. Mɨ kɨma wɨ mhɨi hiinsɨma nwowi nɨngwomamaɨr aei mɨ wɨ wadɨeyar sɨbgu owi.
30 Dimɨnɨn kara srɨiiyɨm kɨma tɨrɨm mɨ sɨmiir wakaeyoknam, yɨo hɨkak tani. Mɨ wɨ hɨkak nwo rani, tɨ dimɨn ɨiir tɨrsiyɨn. Nɨingaka. Kɨra wɨ maɨrgɨmaɨrgaka nwowi. Ɨriig.

12

Judami ɨi komiiya Sabat pɨu siiskwowakiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiir haiyani yaiga

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

1 Mhoɨiya Judami ɨi komii kwɨra Sabat pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya Jisɨs siya wit numɨra saiir bopwo hɨriir naprɨokɨinamkɨn.

Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma mhɨigɨ naokɨm mɨ witnid nhɨrɨm sɨmiir haii mɨ sɨma ɨna yɨinɨbrombrop aeyɨm.

2 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm sɨma tɨ hɨriinan kɨgɨm mɨ sɨma Jisɨs siirɨn hɨnɨɨna boɨn. Kɨgi, tɨ siyɨu hɨriinanɨn kamɨm kɨriir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma tɨrɨn ya Judami ɨi komiiya Sabat dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya igbid kamiyaugak nwowiya saiir taouugakɨm.

3 Jisɨs siya sɨmiir boɨn, kɨma niwiiyɨm bɨiya Devid siya tɨrɨm sɨmiir bɨ mwaɨngɨm siir isidɨn sɨma mhɨigɨ naowɨm, aniya?

4 Devid siya Adi Komii siir omaka aiir yapnɨnopkainam mɨ naeyɨm Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm siya siir kam nhɨrɨm sɨmiir warar yɨnkɨn hauu ae. Moses siir yaiya bɨiya Yokwo Komiini wɨna saiir hɨriinan, prismi bɨiyan kamɨm sɨma sɨma naeikɨm mɨ sɨma yaigak bɨ nwokɨm tɨ naeyɨm sɨma naeyɨm sɨmiirsiyɨn. Niingaka.

5 Mɨ kɨma tɨ yaiyɨm yokwowa Moses siya wɨna saiir nwowɨm sɨmiir siyɨu ɨmiir bɨ mwaɨngɨm mɨ pris sɨmiir mɨiyɨm mɨ maeyauwa hɨuyokiyokaiya nae nɨnkɨn ɨmiiyaeiya Judami ɨi komiiya Sabat pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiir, aniya? Judami ɨi komiiya Sabat pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya pris kamɨm sɨma wara bɨ siisikɨm mɨ sɨma dimɨn biyɨe bɨ tɨrkɨm. Niingaka. Pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya pris sɨma pɨu bɨ siiskɨm mɨ sɨma dimɨn biyɨe bɨ tɨrbugɨm. Niingaka. Adi Komii siir digworaekwowɨm yɨm ɨni ta Judami ɨi komiiya Sabat pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya ɨni saiir haibura.

6 Kara kimiirin yaimwowar boini. Ti diminin
nwowin ini omaka Adi Komii siir inig hainaniya
ini saiir haiburin.
7 Mi kira ti yaiyim Adi Komii siir Yokwo Komii
saeya boinim simiir sibgu ninokninkini mi kima wi
iki iikamim dimin biyie tirbu karamaeyim io simiir
kipi nwo. Adi Komii siir yaiya hiniina boinka,
kara hiniina naingwowi kima iikamim simiirsi
daingwobumbu. Ti hiriinan siyiuin ini wraisuim
kima ninkin imiiyaeiyim kariir ini simiir haiburin.
8 Kimiirin hiriinan dimusi boin tani, kara
Yaowae Adin ninomor kouwonin Judami ii
komiiya Sabat piu siisiya dimin taemin tir
karamae nwowiya saiir Biiyan Inkamin karargin.
Ɬriig.

Judami ii komiiya piu siisiya Sabat Jisis siya inkam iina biyiekakin siir niniskiigin
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

9 Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya ta maeyau
aiir haiburgigin mi ina yamin simiir omaka Adi
Komii siir yai nidwo wakaeiya saiiram.
10 Mi inkam nwirin hir nwokin mi siir niimwo
waeyaowim bidi yaoninsimsiriuwim. Kam
nhirim sima Jisis siir boinwokiyop natkaigiyam
naingwowi, Moses siya winim diminim biiya
simiirsi. Mi sima siirin hiniina srii, Moses siir
siyiuin igbid kamiyaugak bidi ywowin makak
inkamin siirin wi ii komiiya piu siisiya Sabat
saiirar haiswoniski, aniya? Iyie?
11 Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin
kimiir bopwo waraur nwowin siya sibsib irkaki
niuwi mi ti sibsibin Judami ii komiiya piu siisiya
Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya ienau

saiir ninɨwarkainami mɨ tɨ inkamɨn siir sibsibɨn pɨ koua tɨriirar nonkwokiyɨtkɨnki, iyɨe? Nɨingaka.
12 Mɨ iikamɨm krɨma ɨni sibsibɨm sɨmiir haiburɨm, sibsibɨm yɨm dimɨn komii rani. Mɨ Judami ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya krɨma saiirɨn wɨ hɨriiyar whɨndirɨraerari iikamɨm makakɨm sɨmiirɨn.
13 Mɨ Jisɨs siya tɨ inkam ɨiir boɨnki, kɨriir ɨinib waeyaowɨm kɨnanwomwokaigi mɨ siir ɨinib waeyaowɨm ɨna kɨnanwomwokaigiyɨn mɨ siir ɨinib waeyaowɨm ɨni wadɨeyar swokɨ sɨbgu okiyɨn ɨina kwɨra saiir hɨriinan.
14 Mɨ siya hɨriinan tɨrkiyɨn Farisi kamɨm ɨna nhɨinamɨm mɨ maeyau kwɨrua yahaɨngiriyɨu ɨmprɨo boɨnaiyɨu Jisɨs siir nɨsomaowam.

Jisɨs siya Adi Komii siir mɨiyan inkamkɨingɨn

15 Jisɨs siya tɨ dimɨnɨn sɨma tɨram mɨnɨm siir, sɨmiir bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn mɨ tɨ omɨn siirɨn hɨriinansi haiburgigɨn mɨ siya ɨna yamɨn. Mɨ iikam whɨekakɨm makakɨm sɨma ɨni siir mhoɨiyar yamɨm, sɨmiir haiswonɨmnɨskɨiyamɨn.
16 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yɨkɨduki siir inɨgɨn ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir kɨpi boɨnmɨmauu, dimɨnɨm siya tɨrkiyɨm sɨmiirɨn.
17 Mɨ siya tɨ dimɨnɨm ta Adi Komii siir yaiya bɨiya profet Aisaia siya wɨna saiir nɨnkɨn boɨnourwokaigikɨn. Ta yaiya saeya hɨniina boɨnka,
18 tɨ inkamɨn yɨo kara nɨmbingɨn kariirgɨ
kariir mɨiyan inkamkɨn, kara siir bɨdi
yɨmbinɨn. Kara siirɨmar naɨngwo ɨski mɨ
kariirɨn maɨrgɨmaɨrga siyar hauwi. Mɨ
kariir naeyɨuɨn wɨ siir hauugi mɨ wɨ siir

whinkinsiis haiginiuwi. Mi siya wi iikamim hinda tindainim simiir boinmimauuwam nami kariir kwoin miiyik iiir.

19 Mi siya wi io yai boin tani mi iig yai boin tani sima siir yaiya wi hiniina wakae rani mi siya wi iki siyiuim simiir bopwo nokwo kauwokam tani.

20 Mi siya siir iikamim kirie karamaeyim auwim opudgi hugswoswowiyim siir hiriinan nwowi wi simiir tirbu rani. Niingaka. Mi iikamim yipiki diminsi niimimiini yim paridsimin tingiyam kingiin nwowin siir hiriinan ywowim ti hiriinanin Adi Komii siya simiirin wi paenan niuwao rani. Mi wi iiya kariir kwoin miiyikin dimin biyie imiir nikwowaisii ana saiirar nadigiuwi.

21 Mi iikam nhirim nu whiekakim simiir hiranim sima wi siirim naingwo tibmii mi wi siirima nwokwokini simiir nanmaiwarkainaim. Friig.

Jisis mi Bielsebul siir inig whirin Setankin (Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

22 Mi ta ii aiirin sima inkamin nwira yikiunani siirim mi ti inkamin uridyiu biyieyin siir hirar nwokin. Mi siya nhwokwisaekin mi siya ini waeyaiya mi owin. Mi siirin Jisis siya haiswoniski haiginiugin mi siya yai ina boinaigiyin mi siir nhwoin ina swoki kaowirirkiyin.

23 Mi iikam isid komii whiekakim sima ini hindara yanaakiyim mi sima boin, ti inkamin Divid siir isidankin. Biiya, Biiyan Inkam Komiiyin siya nimbinin nitam tari siya, aniya?

24 Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan yai wakaeyim mi sima ti iikam isid komiiyin io simiir

ywoki, tɨ inkamɨn siya uridyɨu biyɨe ɨmiirɨn Bielsebul siir kɨrɨe aiirar haiswonɨmnɨskɨii, siya uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir bɨiyan inkamkɨn.

25 Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm Jisɨs siya ɨna nɨoknɨnkɨnɨm mɨ siya sɨmiir boɨnki mɨ om whɨruwan iikamɨm sɨma isido whɨsa nɨnkibɨrnaki mɨ yaii sowa sowa nɨnii mɨ tɨ omɨn wɨ mɨiyɨka nwoki, aniya? Nɨɨngaka. Mɨ iikamɨm pɨugan kwɨruwanɨm sɨma isido whɨsa nwowi mɨ yaii sowa sowa nɨnii mɨ ta pɨugana wɨ mɨiyɨka nwowi, aniya? Nɨɨngaka.

26 Mɨ Setan siya kariir whɨndirɨraerar haigɨnɨuwi uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir haiswonɨskiyam. Mɨ siir isidɨn wɨ whɨsa nɨnkibɨrnaki. Mɨ siya wɨ pakɨ hɨnɨɨn kɨrɨeya sae haiswonɨski, ha? Nɨɨngaka.

27 Mɨ Bielsebul siya kariir whɨndirɨraerari mɨ kara uridiyɨu biyɨeyɨm siir kɨrɨe aiir haiswonɨski mɨ kɨmiir isidɨn sɨmiirɨn wɨ nhɨnga whɨndirɨraerar haigɨnɨuwi, uridyɨu biyɨeyɨm sɨm, aniya? Mɨ Bielsebul? Nɨɨngaka. Mɨ kɨmiirɨn Bielsebul siya whɨndirɨraerar tani uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir haiswonɨskiyɨm. Nɨɨngaka. Tɨ dimɨnɨn Bielsebul siir nɨɨsiimauugɨn siya kariir bɨ whɨndirɨraerarkɨn.

28 Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naeyɨuɨn siyar whɨndiraerari mɨ kara uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir asi haiswonɨmnɨskɨi, tɨ digworaekwowɨm kɨmiir nɨɨsiimauuwi mɨ kɨma wa dɨnoknɨnkɨn ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saeya bɨdi yamwoniya.

29 Mɨ yai kwɨra kara kɨmiir boɨnmauuwi inkam nwɨrɨn siya inkam Setan kɨrɨekakɨn siir omaka hɨriir nami mɨ wɨ siir digworaekwo ɨmiir tauae haii, aniya. Siya tɨ inkam kɨrɨe ɨiirɨn wɨeyɨnsopni

tiki inirkaikikingik, siir iiga iinim hiriinan tiri mi siir digworaekwowim omakanau hir nwokaiyim wi siya hainaki.

30 Inkamin nomiiyau kanaka nwo karam nwowi mi siya io kariir nwowikin. Mi yipikin kariir whindiriraerar karam nwowi iikam simiir kwoinim Adi Komii siirim ninkpit haigiyim, sima ini iikamim dimin biyiekakim sima nhinikriropkiyim hinda tinda ini simiir hiriinan ywowin.

31 Kara kimiirin pi hiniina boini, Adi Komii siya wi digar nwowi kimiir digworaekwo biyie whiekakim simiirar haiyoprimdiyiumiigi mi iikam whiekakim sima nigbumbu boinim simiir warar mi inkamin Adi komii siir naeyiu iiir nigbumbu boini mi Adi Komii siya ta yaiya siya nigbumbu boina wi saiir wara haiyoprimdiyiumiigi rani. Niingaka.

32 Inkamin Yaowae Adin ninomor kouan kariir nigbumbu boini mi Adi Komii siya siir dimin biyie imiirin wa haiyoprimdiyiumiigi. Mi inkamin Adi Komii siir naeyiu iiir nigbumbu boini mi Adi Komii siya siir nigbumbu boina wi saiir haiyoprimdiyiumiigi rani. Mi tariinanin, iriipa hiriinan mi mhoiiya iriipa hiriinan. Iriig.

Pae biyieyin pi nae biyieya mi budi (Lk 6:43-45)

33 Paeyin miiyik nwowiyin mi siir naeyim pi wadieya mi owi, pae biyie mi owiyin mi siir naeyim pi biyieya mi owi. Inkamim sima bii nae imiirar niki kigi mi sima pa ninokninkini, pae miiyikin, iyie? Pae miiyik rani.

34 Kima ti iikam biyieyim, kima ini mipug biyieyim simiir hiriinan ywowim. Mi kima wi piki hiniin yai miiyikim simiir nimboboini, ha? Yai paniin paniin kwoinkim iikam krimiir mhii kwoinau nwokaiiyim pi simiirar prii boininisami.
35 Inkam miiyikin mi kwoin miiyikim ini siir mhii kwoinau hirar nwokaiyim. Mi siya siyiu miiyik miiyik asi tiri. Inkam biyieyin siir kwoinauin yio yai bibiyie kasaki nwokai rani. Mi mhoiiya siya wi yai biyie imiirar boini.
36 Kara kimiirin pi ti dimin taemin hiniinim sim boinki, boinwokiyopnatkaini iiya Adi Komii siya wi iikamim simiir hidi yai bibiyieyim sima priiboin priiboinim simiirsi.
37 Mhoiiya Adi Komii siya wi krimiir srii yai whiekakim biiya krimiir yai aeya boinim. Mi ti kimiir yai whiekakim wi simar niisiimauuwi. Kira miiyiki pi yamisi owin, iyie? Kira inkam miiyik rani. Mi siya kimiirin wa hidi dimin taemin whiekakim kima boinim. Ɨriig.

Kam nhirim dimin kirie kirie komii komiiyim simiir kigam kauwok boinkikim
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

38 Ta ii aiirin kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyikim mi Farisi kam nhirim sima boin, inkamin iikam nowomwarkaiyiuwiyin, krima ha naingwowi kira dimin kirie komiiyin whira diisiimauu haiginiu mi krima wa nwoki inokninkinim kira Adi Komii siir yinisimkin.
39 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina ywowarkii boin, kima iikamim kariiram kauwokim dimin komii kirie kimiir niisiimauuim, kima iikam

miiyik rani. Kima Adi Komii siirim bi swoki aingwo tibmiigim. Kara dimin kirie komii pi kimiir swoki iisiimauu rani. Diminin whirin kara kimiirin pi siirarar niisiimauuwi iiya biiya profet Jona siya tira ti nu iiir.

40 Biiya Jona siir hiriinan, siya nwokaiyin anasu komiiya saiir mhiinau, nabieyim kwoim mi niiyim kwoim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin wi iriipa hiriinan, nabieyim kwoim mi niiyim kwoim ienau hir nwokaii.

41 Mhoiiya iiya Adi Komii siya iikamim simiir hidi. Mi iikamim biiya om Niniva hir nwowim mi wi ti iikamim simaka ninkin okwowi. Mi sima wi hiniina boini. Kima iikam biyiekiingim. Mi sima wi hiniina boini. Dimusi rani, biiya Jona siya Adi Komii siir yai aiir boinmimauuin mi iikam whiekakim sima Adi Komii siiram bidiya yaingwo tibmiiyim. Inkamin nwira nwowi tirin, yio ini Jona siir haiburin mi kima siirim bi naingwo tibmiikim. Niingaka.

42 Mhoiiya Adi Komii siya iikamim simiir hidi, biiyan wig komii ira nu nhirim simiir kigriraowiya saeya biiya iikamim nu Sivanim simiir kigriraoka. Mi saeya wi ti iikamim tariinan nwowim wi simaka nokwowi. Mi saeya wi hiniina boini, kima iikam biyieki biyie kiingim. Mi saeya wi hiniina boini. Dimusi rani, biiya saeya saiir nu iiirar mi haiburgigi mipi aru maeyauwar mi rimtioki inkam komii Solomon siir yai wakaeyam. Ti inkamin tir nwowin siya ini Solomon siir haiburin mi kima iikamim siir yai bi wakaeyoknakim. Niingaka. Ɨriig.

Uridyiu biyieyin ina swoki itin
(Lk 11:24-26)

43 Mi iiya uridyiu biyieyin siya inkam nwirni
haiburgigiyin mi maeyau niinga niingaim op kara-
maeyim pi simiir priiyam priiyamki siya saiir nini
owouwim. Mi siya maeyaukwir bi kigin.
44 Mi siya hiniina yaingwo, kara pa swoki ami
maeyaua biiya kara nwonaniya saiiram. Mi siya
ha swoki amin mi siya kig ta maeyaua sima
bidi nhiskiya mi bidi piuaiya mi maeyau nhirkim
niinga bi nwokim mi uridyiu biyie nwirki hir nwo
rani. Niingaka.
45 Mi siya hiriinan kignamin mi ina swoki amin
mi uridyiu biyie iriiyar nwiso simiir swoki ikiuna
mi siyiu bibiyieyim sima tiriyim ini ti siir haburim.
Mi sima saika yam mi sima ina yapninopkainamim
mi ta maeyaua saiir ini owou. Biiya ti inkamin
uridyiu biyie whirin siya nwowin biiya siya biyie
wao bi nwokin. Mi tariinanin ini ti uridyiu
biyie iriiyar nwiso simar yonkwobumbuninkin
iuguskiyin ti inkamin siirin. Mi wi hiriinan
kinar nimbiyamswowi iikam biyieyim tariinan
nwowim simiirin. Ɨriig.

Jisis siir apua aeya mi siir nomousisim ima siir
kigam namkim
(Mk 3:31-35; Lk 8:9-21)

46 Mi Jisis siya yai, iikam imiirar niki
boinmimauuin mi siir apu aeya mi siir
nomousisim ikim sima yaba yaka okwoni. Sima
yai saika boinaiyam nitkim.
47 Mi inkam nwirin Jisis siir boinki, wakae, kiriir
apu aka mi kiriir nomousisim ikim sima isi yaba

hirar nokwowim mi sima yai kinaka boinaiyam nitkim.
48 Mi Jisis siya ti inkamin siir yai aka hiniina yowarkii boinki, siya Adi Komii siir isidin simiir nowomwarkaiyiuim siya hiniina boinkin. Yipiki kariir apua? Mi yipiki kariir nomousisimim, ha?
49 Mi Jisis siya siir mii kigna mirriiyan kamim iina simiir yiisiimauugi, kigi! Kariir apua mi kariir nomousisimim ti simargim.
50 Inkamin kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir kwoin iiirara napi, yim kariir apu mi kariir nomousisim mi kariir yokmankim. Ɨriig.

13

Inkamin sasae ninkiniyin numir aiir siir yaiga (Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

1 Ta ii aiirin Jisis siya omaka hir haiburgikin mi ina yapnaniyamin yaba hiriir. Mi siya whiigbid hir yani idwoiu.
2 Mi iikam whiekakim siir yani kaeyokaiyiu. Mi siya i ira saiir yani kwirii idwokaiyiu mi siya i hir nidwokaiyin mi iikam whiekakim opmaiga hir yani okwomaiyiu.
3 Mi siya boiniyio yai kasa bi boinkin. Siya boin, wakae mi inkam nwirin siya siir numira witnid saiir nitkinam namkin.
4 Mi siya witnidim ha nitkinamim mi nhirim siyiu nikiigiiyim mi ipiyin nhirim ha nitim sima ini atkin idwo aeni.
5 Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka saiir nikiiyim mi nuin aowa bi namkin mi ti hiriinan witnidim ina whakiyim.

6 Mɨ bɨeyɨn ha whwonaidniyakwokɨn mɨ ɨni sɨmiirar yawhwoniyɨn. Mɨ tɨ witɨm sɨmiir mɨiyɨm haɨmii bɨ namkɨm sɨmiirɨn ɨni bɨe siyar wh-wowaigiyɨm.
7 Mɨ witnid nhɨrɨm urid nɨmrɨdgakɨn siir bopwo nakaigaiyɨm mɨ urid nɨmrɨdgakɨn ha nɨisikiyɨn mɨ ɨni siya yɨisirɨmdɨɨnugiyɨn. Mɨ sasaenidɨm bɨ sɨbgu whakɨm.
8 Mɨ witnid nhɨrɨm nu mɨiyɨkɨn siir nɨkɨigɨiyɨm, yɨm nae ɨna budgiyɨm. Mɨ nhɨrɨm yɨm hɨnɨɨna bud nhɨrɨm kamaɨrɨm ɨriiyar mɨ nhɨrɨm yɨm hɨnɨɨna mɨ bud, kam nwoɨm mɨ nhɨrɨm yɨm hɨnɨɨna mɨ bud, kam nwɨr ɨuur.
9 Inkamɨn wɨɨngakaɨrgɨn mɨ siya tɨ kariir yai ɨmiirar wakae mɨ ha sɨbgu daɨngwo. Ɨriig.

Mɨ Jisɨs siya boɨniyɨo yaiyɨm siya boɨniyɨm sɨmiir bwamkɨbwamɨm sɨmiir boɨnmauugɨn
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

10 Jisɨs siya ta yai aiir boɨn dɨgiyɨn mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma Jisɨs siirɨm nɨtɨm mɨ siirɨn hɨnɨɨna ɨnɨ boɨni, hae! Kɨra sɨmiirɨn boɨniyɨo yai dimusi boɨni, ha?
11 Siya hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, Adi Komii siya bɨdi yɨisiimauuwɨm nɨmprɨo yaiyɨm ɨi Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana. Mɨ siya iikam nhɨrɨm sɨmiir wara bɨ nɨisiimauugɨn.
12 Tɨ dɨmɨnɨm inkam nwɨrɨn siya nɨoknɨnkɨn komiigakɨnɨuwi mɨ Adi Komii siya wa swokɨ ɨnkɨn hauugi mɨ siir nɨoknɨnkɨna wɨ komiiyar nwowi. Mɨ inkam nwɨrɨn siir digworaekwo sɨmɨm kwɨsuwakɨnɨuwi mɨ wɨ Adi Komii siyar swokɨ haii.
13 Mɨ kara tɨ hɨriinanɨn sɨmiirɨn boɨniyɨo yai boɨni. Dimusi rani, sɨmiir nhwowɨm ɨna kaowɨm

mi sima dimin kig rani. Simiir wiinim ina mauim mi sima yaimwo aiir wakae ninokninkinkin tani.
14 Kima ti iikamim yai kwira profet Aisaia siya boina biiya saeya bidi yimbiniya saeya hiniina boinka.
Kima yai airin wa wakaei mi kima saiir yaimwo
aiirin wi ninokninkin tani. Mi kima wa kigi
mi kima wi siir siirara kignanaei. Mi kima
wi ninokninkin tani kima dimu dimin kigim.
15 Ti iikamim simiir mhii kwoinim ini hindara
hiugimkikiugiyim. Mi simiir wiinim ti yai imiir
wakaeyim pi piyaowi mi simiir nhwowim ina
kwisnamim. Mi simiir nhwowim pi dimin whir
kigisi. Mi sima kariir yai aiir sibgu wakaekiini mi
simiir kwoinim wa sibgu ninokninkinki. Mi simiir
mhii kwoinim wa kisina haigii mi wa naingwo
tibmii mi kara simiirin wa haiswonimniskii
haiginiuwi.
16 Mi kima hiriiyar mairgimairga. Mi kimiir
nhwowim dimin taemin imiirar sibgu kigikim.
Mi kimiir wiinim yaimin dimin imiirin ha sibgu
wakaeyomokikim.
17 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, biiya profet
kam whiekak ikim mi iikamim dimin whirki
kimbu karamae nwo ikim sima ti diminim kima
kigam naingwowim simiir kigama naingwokim
mi sima simiir bi kigim. Mi sima ti yaiyim
kima wakaeyam tirim, simiir wakaeyamar
naingwokim mi sima simiir bi sibgu wakaekim.
Ɨriig.

Sasaeya ninkinin inkamin numir siir boiniyio yaiga
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

18 Tariinanin kima inkamin sasaeya ninkinin numir siir boiniyio yaimwokiyaimwo aiir wakae.
19 Iikam whiekakim sima yai win kibi aiir wakaei, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saiir wakaei. Mi sima saiir yaimwokiyaimwo aiir bi sibgu ninokninkinkim. Mi Setan siya simiir mhii kwoinau hiriir namin mi ta Adi Komii siir yaiya biiya simiir hir nwowa saiir hainiknatki. Iikam whiekakim sima yaiwin kibi aiir wakaei ninomor kouana mi saiir yai aiir ninokninkin karamae nwowi ya hiniinga witnidim siyiu nikiigiiyim mi Setan siya simiirim niti mi simiir boini kima ta yai aiir kipi wakae Adi Komii siya ninkina kimiir mhii kwoin imiir waraur.
20 Mi witnid nhirim nu maeyauwa siiyakaka saiir nikiigiiyim, yim ini iikamim yai aiirin winwinarar sibgu wakaeiyim mi mairgimairga ha nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim.
21 Mi yim ini witnidim mii grinkii karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi wa swoki kwaowainami. Mi iikam nhirim simiir naingwo tibmiiya ini ti witnidim simiir hiriinan ywowim mi sima ii priei naingwo tibmii rani. Mi iiya simiirin hik kimpipisuki nimbiyami, ta sima naingwo tibmiiya Adi Komii siiram, wi digiumii haimriiyiugigi mi wa nikii iuguskii.
22 Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo nakaigaiyim yim ini iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim mi simiir hiriinan ywowim. Mi ti nuan dimin biyieyim simiirim naingwoyimiyoki, umir min hiniinim, simiiraram naingwowiyim, ti

hiriinanin ya Adi Komii siir yai aiir higrinuwi wa nikii iuguskii. Mi sima wi digiumii Adi Komii siir haimriyiugigi. Mi simiir miiya sima miriiya, sima saiirin miiyik panisi miriisi.

23 Mi ti witnidim nu miiyik nitkinim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai sibgu wakaeiyim mi simiir yaimwokiyaimwo sibgu inomokninkiniyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti iikam hiriinanim sima wi mii miiyikar mirii, ti sasaenidim kamairim iriiyara budiyim mi kamnwoima mi budiyim mi kam nwir iuura mi budiyim ini simiir hiriinan ywowim. Ɨriig.

Boiniyio yaiya ko biyieya numir whakiya saiir boiniyioka

24 Jisis siya yaeya boiniyio yai kwira saiirin hiniina boin simiirin, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, ya ini ti inkamin witnid ninkinin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowin.

25 Mi iiya iikamim ha whwonkai aokaokiwiiyim mi siir sau omomin siir inkam nwirin ha nitwiiyin mi siya ko biyieya kimidiniya siir numir aiir ini itkingig. Mi siya ina swoki idamkiwiiyin.

26 Mi mhoiiya ti sasaenidim ha ninan iigiyim mi sasaeyim wai ha nwokiyim mi siyar kigi ta ko biyieya warar ninkin whakiya.

27 Mi miiyan kamim ina yamim numiran adin siiram. Mi sima boin, biiyan inkam, krimiir kwoinim ha naingwokim kira numir hirin sasaeya miiyikim simiirara ninkini mi ta hiriinan ko biyieya saeya paniina nimbiyamka, ha?

28 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨmiir sauan inkam
nwɨrkɨ nɨtkɨngikɨn ta ko biyɨeya! Mɨ siir mɨiyan
inkamɨn siir boɨnki, kɨriir kwoɨnɨn panɨɨna
naɨngwowi krɨma ɨkɨ ko biyɨeyɨm sɨmiir pinɨ akɨu,
aniya?
29 Mɨ siya sɨmiir boɨnki. Nɨɨngaka. Sasaeyɨm wɨ
ko biyɨeya saɨka kɨma nɨnkɨn akisi.
30 Kɨma sowiirɨn hɨriiyar kɨgnɨnkɨn whakii mɨ wɨ
ɨiya sasae nɨngugu haiyana, wɨ saiirar nadɨgɨuwi.
Mɨ ɨiya sasae ɨmiir nɨngugu haiyana mɨiyan kam
ɨmiirɨn wɨ kara boɨni, ko ɨmiirɨn maeyau kwɨruwa
dak haigɨn mɨmɨr. Mɨ sɨmiirɨn wɨ ɨrɨpa kog hainami
mɨ wɨ pae namgɨnki. Mɨ sasaeyɨm, yɨm wɨ kariir
omaka nae haigiiya wɨ saiir hɨr haigii. Ɨriig.

Boɨniyɨo yaiya mastetnidɨn mɨ yis ɨkɨn sowiir boɨniyɨoka
(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

31 Jisɨs siya yaeya boɨniyɨo yai kwɨra sɨmiirɨn
hɨnɨɨna boɨnki, Adi Komii siir digworaekwo
whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana ɨni mastetnidɨn
siir hɨriinan ywowa. Mɨ inkam nwɨrɨn siirɨn siya
hainam siir numɨr aiir inɨ ɨnkɨn ɨu.
32 Mastetnidɨn siya nae whɨrni nidnan bɨ
nwokɨn. Nɨɨngaka. Siya komii rani. Mɨ mhoɨiya
siya wɨ komiiya nɨmbiyamki mɨ numɨr hɨran
naeyɨm sɨmiirɨn siyar mwrɨi haiburigigi. Siya
pae komii nwokiiyɨm mɨ ɨpiyɨnɨm pɨ siir kwiya
ɨmiirar mɨ atkɨkɨni mɨ whɨe mɨnɨm pɨ hɨrar mɨ
haigii. Mɨ ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo
whɨekak ɨmiir kɨgɨrkakana, siir iikamɨm sɨma wɨ
tɨ mastetɨn siir hɨriinan nwowi mɨ wɨ komiiyar
nasae owɨguskii.

Yisɨn siir boɨniyɨo yai aeya

33 Jisɨs siya yaeya boɨniyɨo yai kwɨra ɨna swokɨ boɨnkiyɨn. Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana ɨni yisnan iyopin bwaembwaekɨn howoknamɨn. Ɨiya wig ɨra saeya tɨ yis ɨiir haiiya, praua aka kaipridgiyam mɨ tɨ prauaɨn pa niyopin bwaembwaekɨi howopnami. Ɨriig.

Jisɨs siya ta boɨniyɨo yaiya iikamɨm sɨmiir boɨnka (Mk 4:33-34)

34 Jisɨs siya tɨ yaiyɨm bɨiya siya boɨnɨm dig-woraekwo whɨekakɨm iikam ɨmiirɨn boɨniyɨo yai ara boɨnkɨn. Siya sɨmiirɨn yai whɨr wara bɨ boɨnkɨn. Nɨingaka. Siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yai arar boɨnkɨn.

35 Siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yaiyɨm hɨnɨɨna boɨnkɨn, siya profet inkamɨn siir yai aiir swokɨ boɨnurwokaigikɨn, bɨiya yokwoni siya wɨn boɨnkiya yaiya saiir. Ta yaiya saeya hɨnɨɨnga,

kariir yaiya wɨ boɨniyɨo yai ɨmiirara kaonɨsboɨni.

> Adi Komii siya tɨ nu ɨiir nonkwokwo karamaeya nikɨ owa mɨ kara tɨ dimɨnɨm bɨiya haigipraprakaiyɨm mɨ tariinan namwoniyɨm wɨ sɨmiirarar boɨnɨnkɨigi. Ɨriig.

Ko biyɨeya saiir boɨniyɨo yaiga

36 Jisɨs siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya iikamɨm sɨmiir haiburgigɨn mɨ siya omaka saiir yapnɨnopkainam. Mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm, sɨma ɨna yɨtɨm siirɨm mɨ ɨna boɨnɨm, kɨra ta boɨniyɨo yaiya ko biyɨe saiira numɨr whaka krɨmiir unkɨ boɨnmɨmauu.

37 Jisis siya ina yowarkii boinin simiir yai aka,
inkamin sasaeya miiyik ninkiniyin numir, yio
karargin, biiyan Yaowae Adin ninomor kouanki
nitin.
38 Mi numira ya ti nu ieya mi sasaeya miiyikim
yim iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyok-
naeiyim, ya simiir nikri boinka. Mi ko biyieya ya
iikamim Setan siir yai aiir wakaeyoknaeiyim ya
simiir nikrii boinka.
39 Sauan omomin siir inkamin ko biyie aiir
nankaiyin yio Setan siya. Mi iiya sasae imiir
ningugu haiyana, ya ta iiya Adi Komii siya iikam
imiir hidana ya saiir boinka. Mi kamim numiran
sasae imiir ningugu haiyim, yim Adi Komii siir
paekwosim ima.
40 Mi ko biyieyim maeyau kwiruwa sima
haingiriyiu haiginim mi ha namginkiyim paeya
mi mhoiiya wi hiriinanar tiri. Iikamim dimin biyie
biyiekakim, simiirin wi hiriinan hidi.
41 Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanki nitin,
wi kariir paekwosimim simiir nikropkii hinda
tinda. Mi sima wi ti nuin siir diminpai diminpai
whiekakim iikamim simiir naingwo tibmii aiir
kiyopsimsibgiyim mi iriipi hiriinan, sima wi
iikamim dimin biyie tirim, simiirin wi Adi Komii
siir isidin simiir hiranki nhinikriropki.
42 Mi simiirin wi pae komiiya saiir
hiriir nitkaigaigi mi sima wi paenau hirar
kaouubopboinkaeyami mi wi simiir big imiirar
naegimgiyikaeyami.
43 Mi ta ii aiirin iikamim dimin whirki kimbu
karam nwowim wi bienan simiir whwoyaei. Adi
Komii siir iiya digworaekwo whiekakim simiir

kigirkakana saiir. Inkamin wiingakairgin siya ta yai aiirin ha timi wakae. Ɬriig.

Inkamin umir miiya nu haingikaiya saiirim hansranin saiir boiniyio yaiga

44 Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini ta umir miiya numira saiir haigiprakaiya inkam nhirkim biiyar, ini saiir hiriinan ywowa. Mi mhoiiya inkam nwirin ha swoki hansir haiyin mi ina swoki haigiprakaigigin ta maeyau aiirar mi siya ini mairgimairga ywonamin. Mi siir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim inkam nhirmi sima sainam. Mi ti umirim siya haiyim wi ta maeyau aiir nwoki sainim. Ɬriig.

Umir komii saini siyiuin siir boiniyio yaiga

45 Mi boiniyio yai kwira ya hiniinga, Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini ti inkamin umir miiyik miiyik haiyam hansraniyin ini siir hiriinan ywowin.

46 Mi siya umir miiyik kigiyim mi ti siir umir digworaekwo whiekakim wi iki inkam nhirim simiir umir digworaekwo miiyik miiyikim simaka ninowana haii. Ɬriig.

Haimnani boiniyio yaiga

47 Mi boiniyio yai kwira ya hiniinga. Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini inkamin haimna whiinau kwira sae hiumii ikouwiyin, wraisupai wraisupai simiiram, ini siir hiriinan ywowin.

48 Mi iiya haimnan, wraisuki naokingugunin kiniyim mi siirin pa kinaidami

nupaiga hɨriir. Mɨ sɨma pa nɨdwowi mɨ anasu mɨiyɨk mɨiyɨkɨm pɨ two nhɨrmi kɨgmamak ɨsɨtnoudnankaigii. Mɨ biyɨe biyɨeyɨm yɨmbi paeya nɨsɨtnoudnankaigi.

49 Ɨiya Adi Komii siya iikam whɨekakɨm sɨmiir hɨdana, ya wɨ tɨ anasuwɨm sɨmiir hɨda wɨ hɨriinan nwowi. Mɨ ɨiya paekwosɨm ɨma nɨtana mɨ wɨ sɨma kɨgmamak haii, pɨkɨ hɨnɨɨn iikam ɨkɨm wadɨeyɨm mɨ pɨkɨ hɨnɨɨn iikam ɨkɨm biyɨeyɨm.

50 Mɨ sɨma sɨmiirɨn wɨ pae komiiya saiir hɨriir nɨtkaigaigi. Mɨ ta ɨiya, sɨma wɨ kaouu ou prasae kɨn tani. Mɨ sɨmiir big ɨmiirar nɨnɨn aekiyɨmkiyɨkaeyami. Ɨriig.

Inkamɨn dimɨn mɨiyɨk mɨ dimɨn kab sowiir haii ɨkɨn

51 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir srɨigi mɨ kɨma tɨ yai whɨekakɨm, sɨmiir yaimwowɨm sɨmiirɨn ɨna nɨnoknɨnkɨnɨm, aniya? Mɨ sɨma ɨna boɨnkiyɨn siirɨn, ɨhɨ.

52 Siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki mɨ kam siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨm yɨpɨkɨ kariir kɨgna mɨriiyan inkam nwowɨm sɨma Adi Komii siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana, sɨma saiir bɨdiyar haiyɨm. Mɨ sɨma ɨni omakaɨn inkamɨn siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ siya omaka siir digworaekwo haigiiya pɨ saiir napnɨnopkainami mɨ siya dimɨn mɨiyɨk mɨ dimɨn biyɨe, pa nɨnɨ hainakinaka mɨpa sɨoɨtkɨn hauunami iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiisam. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, wɨ sɨma boɨnmɨmauuami Adi Komii siir yaiya bɨiya profet inkamɨm sɨma boɨna mɨ ta yaiwɨn kɨbiya saiir warar. Ɨriig.

Om Nasaret hiran iikam sima Jisis siirin digiumii haimriiyiugigin
(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

53 Jisis siya ti boiniyio yaiyim simiir boin swokiyim mi siya ti om iiirin ina haiburgigin mi ina yamin.

54 Mi siya siir omki om iiirar swoki amin mi siya iikamim simiir ini boinmimauuiu, Adi Komii siir yai aiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya simiira saiir. Mi sima wakae digiyim, sima ini hinda yanaakiyim. Mi sima ina yomboin amboinim, ta ninokninkina dimin kirie kirie iikamim sim haiswonimnniskiiiya siya papi haigin, ha? Siya krimiir hiriinan inkamairgin.

55 Mi ti yinisimin siya inkamin omaka miriiyin, siir yinisim tani, aniya? Mi tari siir apua Maria saeya rani, aniya? Mi tari Jems, Josep Saimon mi Judas, yim tari siir nomousisim tani, aniya?

56 Mi tari siir yokman whiekak rani, ti krimakar nwowim, aniya? Mi ti digworaekwo whiekakim siya papi haigin, ha?

57 Sima hiriinan yai boinim mi simiir mhii kwoinim ini hikaka ywokiyim. Dimusi rani, sima ninoknnkin tani, siya ta kirieya papiyanka haiga. Mi Jisis siya simiir boinki, profet kamim sima inigakim iki om whiekak imiirin mi siir omki om hirin mi siir piugana saiir hiran iikam ikim, siya simaka inigak bi nwokin.

58 Mi siir om hirin siya dimin kirie whiekak bi haiswonimnniskiigim iikam imiirin. Niingaka. Dimusi rani, sima siiram ha bi naingwo tibmiigim, siya ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. Niingaka. Ћriig.

14

Jonin op baptais haiginiuanin iikamim simiir siya bidi yaowin
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

1 Ta iiya Herot siya nu kigriraowan inkam komii
nwokin Galili hir mi siya diminim Jisis siya tirim
simiir wakaewin,
2 Mi siya siir miiyan kamim simiir boin, kara
ha naingwowi, ti Jon siyaki siyairgin inkamin
iikamim simiir baptais haiginiuin op, aniya? Biiya
kara siir nimbinkin inkamki nisomaowim. Siya ie
hiranka swoki insiin idwokin mi ti hiriinan kirie
komiiya siir hir asi nwowi.
3 Mi biiya Herot siir kamim sima Jon siirin
hiriinansi nonkworinugin mi siirin wieyinsopni
yinirkai mi maeyauwa hiuyokiyokaiya mii biyie
miriiya hir ini haigigik. Dimusi rani, Jon siya
mairgimairga bi nwokin, Herodias saeya Filip si-
irar wiga mi ini yaowae biyieyin Herot siya swoki
hainikiionkwonan.
4 Biiya Jonin op baptais haiginiuwan inkamin,
siya Herot siir boinainanaekin ti dimin
siir, siya hiniina boinkin, kira ta wig aiir
hainikiinonkwonan kira nonkwonani siyiu komii
iiir nikripkin yio ti hiriinan siyiuin miiyik rani.
5 Herot siir kwoinin Jon siir nisomaowamar
naingwokin mi siya ini Juda iikamim simiirsi
yididin. Dimusi rani, sima ha naingwokim Jon siya
profet inkamkiniuwi.
6 Mhoiiya iigwira iikam nhirim sima ina yitim,
iiya Herot siirin siir yopiiga naokaina saiir
naemirsim aiiram mi taka iiya Herodias saiir
yinisim kopaka saeya ig simiir bopwo hir ini

swaeyiu mi Herot siya mairgimairga komiika saiirimin.
7 Mi siya saiirin hiniina yimbinki, kara kiriirin
yaimwowar boini, dimininkira kariirim sriii mi
kara kiriirin wa hauuwi.
8 Mi saiir apua Herodias saeya saiir yin kopak
aiirin hiniina boinmimauugi Herot siirimin
mi saeya ina boina, kira Jonin op baptais
haiginiuwiyin siir nii iiir kaigripki mi siirin
mobmir kwirni haiginki mi kira kariirim tiriir
whauugi mi kara wa ninokninkinim siya bidi
yaowin.
9 Mi saeya hiriinan yai aiir boin digiya mi inkam
komii Herotin siir kwoinin ini hikaka ywokiyin.
Dimusi rani, siya iikamim saikar nidwokai aeyim
mi siya simiir whwonkam ida nimbingin mi siya
simiirsi asi nididgin. Mi siya siir kamim simiir
boinki, ha ti hauugi saiirar ti diminin.
10 Mi Herot siya inkam nwirin maeyauwa
hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir
hiriir namam yikropki Jon siir nii iiir
kaigriphainakiyim.
11 Mi sima Jon siir mwo kaigriphaii digin mi sima
siir mwoin mobmir kwira saiir haiginki mi sima ta
yin kopaka saiir hauugi. Mi saeya saiir apu aiirim
hainam.
12 Mi kamim Jon siir kigna miriiyim sima
wakaewininim mi sima ina yamim siir piuis aiir
ini hainaki mi sima saiirin ina haingikaiyim. Sima
kikai digigim mi sima Jisis siir ini boinmauuiu.
Ɨriig.

Jisis siya hauu aeyim kamim nae 5,000 kim (Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)

13 Ɨiya Jisɨs siya ta yai aiir wakaeyɨn mɨ siya tɨ om ɨiir haiburgik mɨ i ɨra saiir kwɨriinam mɨ maeyau iikam karamaeya mɨrmiiya hɨriir yam. Siya siya namkɨn. Iikamɨm sɨma hɨriinan wakaeyɨm mɨ sɨma om ɨiir haiburgik mɨ sɨma ɨni siir mhoɨiya yapnamɨm.
14 Mɨ Jisɨs siya ha namasukuɨn mɨ i aiirɨn ɨna haiburgigɨn mɨ siyar yapkɨgidam iikam isid komiiyɨn hɨrar nwowi. Mɨ siya sɨmiirsi yaɨngwoyɨmiyokɨn mɨ iikamɨm makakɨm ɨni siyar haiswonɨmnɨskɨiyɨm.

15 Mɨ naɨowaka kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna yɨtɨm siirɨm mɨ ɨna boɨnɨm, ta maeyauwa iikam karamaeka ɨiya ɨni namkiriba. Mɨ haɨnɨingɨn nɨuwi kɨra tɨ iikamɨm sɨmiir dɨkropki mɨ sɨma tɨ omi sɨsɨmɨm kingiin nwowɨm sɨmiir damtɨb mɨ naemɨn tɨ saɨnaeyam tɨb.
16 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, sɨma whɨsarii pɨ dimusi nami? Kɨma hauu ae sɨmiirɨn.
17 Mɨ sɨma siirɨn hɨnɨɨna boɨn, krɨmiir tɨrɨn nae homgakɨ nwo rani. Nɨingaka. Bretɨm ɨriiyar mɨ anasu whɨs ha nwowi.
18 Jisɨs siya ɨna boɨnkiyɨn, naeyɨm kariirɨm hainaki.
19 Mɨ iikamɨm sɨmiir boɨnki, kɨma ko aiir dɨdwoki mɨ siya tɨ bret ɨriiyarɨm mɨ anasu whɨswo sɨmiir hai mɨ nɨnomor koua hɨriir kaoki mɨ Adi Komii siir boɨn wadɨeki mɨ siya anasu bretɨm ɨna yɨmbɨmbɨr yɨnop hauugiyɨm kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir. Mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir hauugi mɨ sɨma iikam ɨmiir hauunam.
20 Mɨ sɨma ha naeyɨm mɨ sɨmiir mhɨiyɨm ɨni dɨgar ywokiyɨm mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma

nae haɨmiihaɨmiiyɨm sɨma naepɨpɨru haigɨnɨm sɨmiir swokɨ haɨngiriyɨu haiginam mɨ nɨbɨm sɨma haigiyɨm nae haɨmiihaɨmii ɨmiir pariig ɨuur ɨs.
21 Kamɨm tɨ nae ɨmiir naeyɨm 5,000 kɨm, sɨma wigyɨn ɨmiir wara bɨ mwaɨngɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya whɨi kwɨra nunan opa saiir ɨdwowar napnaidamkɨn
(Mk 6:45-52; Jo 6:15-21)

22 Mɨ Jisɨs siya nae sɨmiir hauuwae dɨgikɨn mɨ siya kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, kɨma i ɨra saiir kwɨriinam mɨ kariir bɨiya damkwokɨn whɨiya saiir mɨrmiiya hɨriir. Mɨ iikamɨm sɨmiirɨn siyar yɨkropki.
23 Mɨ siya iikamɨm sɨmiirɨn ha nɨkropkiyɨn mɨ mhɨuisɨm whɨr ɨiirɨn Adi Komii siirɨm siya siyar inɨ kwɨsboɨnɨu. Mɨ naɨowaka Jisɨs sasa ywokairɨb mhɨuisɨm ɨiirɨn.
24 Mɨ ta ɨi aiirɨn siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨni igak whɨi idopwoniya hɨrar yakirɨrɨr mairɨbɨm mɨ opuda ɨni irɨb hɨranka hugnaniya mɨ hɨnɨn komiiya ɨni i aiirar kaibombokɨigiya.
25 Pɨunok nugakɨn bɨe ha nɨiyok naidniyakwokɨn ɨiya pɨrkɨn kingiin nwoyakwoka Jisɨs siya ɨni nunan ta whɨiya ɨni saiir op ɨda yapamyakwokɨn mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir hɨriir yapnɨmbɨiyam.
26 Sɨma kɨgwɨn siya opa saiir ɨdwowar napni mɨ sɨma nɨdid pranae bɨ kɨnkɨm. Sɨma boɨn, warɨ napniyɨn wraigɨn mɨ ha nɨdidɨm mɨ ɨna yɨnkau ankauɨm.

27 Mɨ Jisɨs siya bɨ kɨmɨmɨnkikɨn ɨni sɨmiirar boɨnkiyɨn, kɨma kɨrɨe dwo! Karargɨn, kɨma kɨpi nɨdid!
28 Pita siya siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, Bɨiyan Inkam Komii kɨrargɨn nɨuwi mɨ kɨra kariir boɨnki mɨ kara pɨ opa saiir ɨdwowa napnani kɨrɨirɨm.
29 Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnki, kɨra ha wɨt! Mɨ Pita siya iya saiir haiburgik mɨ ɨni nunan opa saiir ɨdar kwaewɨskɨn apamɨn Jisɨs siirɨm.
30 Siya opuda saiir kɨnaɨnkɨuwɨnɨn siya ɨna yɨdidwɨnɨn mɨ siya op aowa hɨrɨirɨn ɨna yokwok-womairaraonainamɨn. Mɨ siya hɨnɨɨna kauwoki, Bɨiyan Inkam Komii kɨra kariir kibokiinawid!
31 Jisɨs siir ɨɨna bɨ kɨmɨmɨnkika ɨni Pita siirar yanka nonkwo sasaugiya mɨ siya siir boɨn, kɨriir naɨngwo tɨbmiiya kabi rani, kɨriir kwoɨnɨn dimusi naɨngwo yɨsyɨskɨn.
32 Mɨ sowa iya saiir ɨnɨ kwɨrii mɨ opuda ɨna hugwokmaigiya.
33 Mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm i hɨr nwowɨm sɨma tɨ dimɨn ɨiir kɨgiyɨm, sɨma ɨni Jisɨs siir ɨnɨg ɨiir hainanɨm mɨ sɨma hɨnɨɨna boɨn, kɨbɨe idwai kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya nu Genesaret hɨran iikamɨm makɨ niiyɨm sɨmiir haiswonɨmnɨskɨigɨn
(Mk 6:53-56)

34 Mɨ sɨma whɨi aiir niyɨkrɨonaidamɨm mɨ sɨma maeyau kwɨra nu Genesaret hɨrana saiir yama-masu kuɨu.
35 Iikamɨm ta maeyau aiiranɨm sɨma ɨna yɨnokɨnkɨnɨm, Jisɨs siya tɨo. Mɨ sɨma yaiya ɨna hauu nɨnkɨkɨnkiya om whɨekakɨm kingiin

nwowim simiiram mi sima ina hainaniyim iikam whiekakim makakim Jisis siiram.

36 Mi sima siir sriinanae, ini mi owin iikamim makakim sima kiriir piu aiir nonkwokiyin mi niingaki mi iuwi mi yiuis mwis iiirarar timi onkwoki iinara, aniya? Mi iikamim siir yiuis piu owiir nonkwowim sima ini wadieyar swoki okiyim. Friig.

15

Adi Komii siir yaiya ini yidiwi wanwiyae simiir yai imiir haiburim
(Mk 7:1-13)

1 Mi Farisi kam nhirim mi kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi sima ini Jisis saika yamwoniyim mi sima siirin hiniina sriigi.

2 Kamim kiriir kigna miriiyim sima yidiwi wanwiyaemi siyiuim simiir biri napkim. Moses siya boina mi iina min simiirim biiyin hiisok rani, iiya sima naeiyim krimiir yidiwi wanwiyaemi siyiuin kirieyin siir hiriinan.

3 Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima ti yidiwi wanwiyaeyim simiir siyiuim simiir, dimusi napkripkaii. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir siyiu iiir dimusi nikwo waisigim, ha?

4 Biiya Adi Komii siya hiniina boinkin. Kira, kiriir yopii adwo sowiirwai yai aiirar sibgu wakaeyokna mi kira sowiirin siyiu miiyik iiirar diisiimauu. Mi dimin whirin siya simiir boinin, nwirki siya sowiirwai nikbumbu boini mi sima wi siir nisomaowi.

5 Mɨ kɨma ta yai aiir bɨ wakaeyoknakɨm, kɨma hɨnɨɨna boɨnkɨm. Inkam nwɨrɨn siya umɨr digworaekwo kakɨnɨuwi yopii ad owiir whɨnkɨnsiisɨm. Mɨ kɨra yopii ad owiirɨn hɨnɨɨna kɨpi boɨn, tɨ umɨrɨm Adi Komiini umɨrkɨm. Mɨ kara bɨdi yɨmbinɨn tɨ umɨrɨm Adi Komii siirgɨn mɨ kara pɨ kowiirwai hauu rani. Nɨɨngaka, nɨɨngakɨɨnga.

6 Mɨ tɨkɨ hɨriinan siyɨuɨn siir tɨri mɨ ɨni mɨ owɨn kɨma sowiirwai mɨ kɨgrɨrao karamae mɨ owi mɨ kɨma Adi Komii siir siyɨu ɨiir bɨdi haigɨn ikworɨnugigɨm mɨ kɨmiir wanmi siyɨu ɨiiramar yɨkpɨtkɨi namɨm.

7 Kɨma tɨ iikamɨm nɨksɨsaeyan iikamkɨm. Ta yaiya Adi Komii siya boɨna bɨiya profet Aisaia siya kɨmiiram nɨmbina ɨni kaimwowa ywowa mɨ siya kɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnkikɨn.

8 Tɨ iikamɨm sɨma kariir inɨg ɨiir hainaniyɨm
sɨma yai ara nhɨnkɨni, sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm
kanaka namasu rani.

9 Sɨma kariir inɨgɨn whɨsariiyar prɨihainani tɨ dimɨnɨm sɨma boɨnmɨmauuɨm iikamɨm sɨmiir, ya kariir yai rani, sɨmiirar yaiga. Ɨriig.

Inkamɨn kwoɨn biyɨe nwowiyɨn yɨpi mɨiyɨk nwo rani,
(Mk 7:14-23)

10 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnmɨmauu dɨgiyɨn mɨ siya iikamɨm sɨmiir yɨkɨuna, sɨma siirɨm namɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨn, kɨma sɨbgu wakae nonkworɨnugi, tɨ dimɨnɨm sɨmiirɨn.

11 Dimɨnɨn inkam ɨeya nonkwo haiiyɨn mɨ ha naeiyɨn, yɨo iikamɨm ɨokɨ siya bɨ hɨo haigɨnɨuwigɨn. Nɨɨngaka. Mɨ kwoɨn biyɨe yɨo nɨkrani ɨo pɨ siya

hiowi mi inkamin pi siya kiyainami siyiu biyie tiramin.

12 Mi siya ti dimin imiir boin digiyim. Mi siya kamim siir kigna miriiyim sima ha nitim mi ina yaboiniyim kira ina ninokninkinin ti Farisi kamim sima ti diminim kira boinim simiirar wakaekiyim. Mi sima kinaka io komiiga?

13 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin. Adi Komiiyin ninomor kou nwowin, siya numirkakin. Digworaekwo whiekakim siya ninkikin karamae nwowim mi siirin wi miigakar kiyop haigi. Mi wa nitkaigi.

14 Kima Farisi inkamim simiirsi kipi naingwoyimiyok, sima ini nhwokwisae inkamnan ywowim. Nhwokwisae inkam nwirin siirin siyiu bi niisiimauuwikin. Mi siya nhwokwisae inkam nwirin siir niisiimauuwi mi sowa wi ieno iiirar napnatkaigai namswowi.

15 Pita siya Jisis siirin hiniina boinki, ta boiniyio yaiya kira saiir yaimwo aiirar boiniski mi krima saiir nwoki inokninkinim.

16 Jisis siya simiir boin kima ini inkam whaowae-yar niki owim iki iikam nhirim simiir hiriinan, aniya?

17 Kima ninokninkin tani, ti hiniin diminin yaiya naekiyim pi mhii kwoina nam tani, pi dini siyiuin pi siir namki. Mi mhoiiya pi waisi hir nini iugik rani, aniya?

18 Mi diminim inkamni mhii kwoinau nwokaiiyim, mhoiiya wi yai saeyar boininkiigi mi ti diminin inkam iiirin wi siyar nwowaiginiuwi dimin biyiekak.

19 Mi digworaekwowim kwoinau nwokaiiyim

yim hiniingim. Kwoin biyie nwowi ikin mi inkam nwirni nisomaoni siyiu ikin. Mi inkam nwirni wig haiinikii nonkwonani siyiu ikin. Mi hii inkam nwiraka nanaeni siyiu ikin. Mi hii tauaeni siyiu ikin mi niksisaeni ikin mi nikbumbuni siyiu ikin.

20 Ti digworaekwo biyie biyie hiniinim inkamin biyie sima nwowi. Mi siyiuin inkamin iina hiisok ae karamae nwowiyin, ti hiniin diminin yio inkamin io siya bi hiowikin. Adi Komii siir whwonkam idain. Niingaka. Ɬriig.

Nu Kenan hiran wiga Jisis siirim naingwo tibmii kiinga
(Mk 7:24-30)

21 Mi Jisis siya ti omin siir haiburgik mi om Taia mi om Saidon sowiir hiriir yam.

22 Mi wig ira Juda wig rani, nu Kenan hirana saeya ta maeyau aiir nwowika mi saeya ha nita mi siirim ini kauwokni. Kira Devid siir isidan inkamkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin kira kariirsi daingwoyimiyok. Uridyiu biyieyin siya tirbumbugin kariir yinisim yinugiyina.

23 Mi Jisis siya saiirin yaimirsim kwir bi swoki owarkii boinmiminkin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siirim nitim mi ina boinim, ta wiga saeya krimiir mhoiiya nitka mi yai saeya sisi-nanaei. Mi kira saiir whindiriraerarki mi saiir dikropki.

24 Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin. Niingaka. Adi Komii siya nikropkikin kariirin Is-rel simiir iikamim simiiraramar sibsibnan kigugu iuguskiyim simiiram.

25 Mɨ ta wiga ha nɨta mɨ ɨna inɨ waisii hɨuniya siir ɨgmiiga kingiin mɨ saeya ɨna boɨna. Bɨiyan Inkam Komii kɨra kariir whɨndirɨraerarki!
26 Mɨ Jisɨs siya ɨna yaɨngwowɨn krɨma Juda iikamɨm Juda iikam tani sɨmiirɨn wranan naɨngwokɨm mɨ Jisɨs siya boɨniyɨo yai kwɨra saiirɨn hɨnɨɨna boɨnkɨn, yɨo siyɨu mɨiyɨk rani krɨma yɨnmi naeyɨm sɨmiir kɨpi hai mɨ wrami kɨpi nɨtkɨnɨu aeki.
27 Mɨ ta wiga saeya ɨna boɨna Bɨiyan Inkam Komii wara yaiya kɨra boɨna kaimwoka. Krɨma wra biyɨe nankɨm. Wra sɨma naemɨrsɨsɨmɨm yɨn ɨma naekrɨmkrɨnkiiyɨm pɨ sɨmiirar mɨ ɨumɨmɨn aei.
28 Mɨ Jisɨs siya saiir yai aka ɨna yowarkɨi boɨnɨn, wigra, kɨriir naɨngwo tɨbmiiya ɨni komii ywowa! Dimɨnɨn kɨra naɨngwowɨn siya wɨ kɨriirar nɨmbiyami! Mɨ ta ɨi aiirarɨn bɨ kɨmɨmɨnkɨn saiir yɨnisɨm yɨnugiyɨna ɨni wadɨeyar ywokiya. Ɨriig.

Jisɨs siya iikamɨm makakɨm sɨmiir haiswonɨmnɨskɨigɨn

29 Mɨ Jisɨs siya om Taia mɨ om Saidon sowiir haiburgik mɨ whɨikbid Galili saiir hɨriir yapam mɨ siya mhɨuisɨmɨn siir hɨriir iiyam mɨ hɨr inɨ ɨdwowɨu.
30 Mɨ iikam whɨekakɨm ɨni saɨka yamwoniyɨm mɨ sɨma ɨga ɨɨn biyɨe biyɨekakɨm mɨ nhwokwɨsae mɨ kɨu mɨnɨm nɨnsɨmsɨrɨuɨm mɨ waeyai mɨkrɨm ɨkɨm mɨ makak iikam nhɨrɨm sɨma Jisɨs siir ɨgmiiga inɨ kikɨnɨuni. Mɨ siya sɨmiir haiswonɨmnɨskɨi haigɨnɨugig.
31 Iikamɨm sɨma hɨriinan kɨgɨm mɨ sɨma ɨna yanaakiyɨm. Dimusi rani, sɨma kɨgi waeyai mɨkrɨmɨm sɨma yai ɨna swokɨ boɨnaikiyɨm mɨ kɨu nɨnsɨmsɨrɨuwɨm ɨni wadɨeya ywokiyɨm. Mɨ

iga iin biyie biyieyim ina sibgu apririrkiyim mi nhwokwisaeyim simiir nhwowim ina kaokiyim. Sima Isrel simiir Adi Komiiyin siir inig iiir asi hainankim. Iriig.

Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim (Mk 8:1-10)

32 Mi Jisis siya simiir haiswoniski digiyin mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikiuna. Mi siya simiir boinki, kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae bi naeminkim kara pi boriisopi simiirin mhiirima nikropkiyim mi sima pi siyiu hir naokaowi mhiigi.

33 Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyaua iikam kara-maeka mi krima naeyim pi papiyanki mi inkiguna haii, ha? Ti iikamim simiir hauu aeyamin.

34 Jisis siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krima bretim iriiyar mi antousisim ikim ina mi okaiyim.

35 Mi Jisis siya iikamim simiir boinki, kima nu iiir grinkin idwoki.

36 Mi siya ti bret iriiyar nhiswo simiir haiyin mi ti anasuim simiir warar yinkin hai mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina yimbimbir yinoop priigikiyim. Mi siir kigna miriiyim kamim simiir hauugi mi yim ina yapninkwokwo hauunamim iikam imiir.

37 Mi sima ha nae digiyim. Mi ti nae haimii haimiiyim sima naepipiru haiginaowidim. Mi kamim siir kigna miriiyim nibim simiir swoki tau haigiyim iriiyar is.

38 Tɨ kamɨm tɨ nae ɨmiir naeyɨm sɨma 4,000 kɨm.
Mɨ sɨma wig yɨn ɨmiirɨn wara bɨ nɨnkɨn mwaɨngɨm.
39 Sɨma nae dɨgiyɨm mɨ Jisɨs siya iikam ɨmiir
nɨkropkiyɨn mɨ siya ɨna kwɨriiyɨn i kopsɨm ɨra
saiir kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma warar mɨ ɨna
yamɨm whɨigbid yarmiya hɨriir, nu Magadan hɨran
maeyau aiiram. Ɨriig.

16

Farisi nhɨrɨm Adi Komii siir kɨrɨe komii komiiyɨm sɨmiir kɨgam srɨigɨm
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

1 Mɨ Farisi mɨ Sadyusi kamɨm sɨma Jisɨs siir
kɨnankɨuwam nɨtkɨm. Mɨ sɨma siiram srɨigi. Kɨra
nɨnomor kouan kɨrɨe komii komii nhɨrɨm Adi
Komii siirɨm krɨmiir wɨisiimauu krɨma nwokɨ
kɨgɨm.
2 Jisɨs siya sɨmiir yai aka yowarkɨi boɨn.
Naɨowaka kɨma pɨ hɨnɨɨna boɨn tɨbi, nɨnomora
ɨni pariidnan maskwonaiinamtɨba waka ɨi mɨiyɨk
sapi nɨkɨii.
3 Mɨ nugakɨn kɨma pɨ hɨnɨɨna boɨnyakwoki.
Bɨeyɨn ɨiyaka bɨ maskwonaidniyakwokɨn mɨ ɨiya
pa swokɨ ɨmɨɨmgi, panao ɨi mɨiyɨk nwo rani, pɨ
naokak nwowi. Ɨhɨ, kɨma kɨgnɨoknɨnkɨnikɨm
nɨnomor saiirɨn. Mɨ kɨma tɨ hɨriinan ɨiyɨm ɨna
nɨoknɨnkɨnɨm mɨ kɨma Adi Komii siir dimɨnɨm tɨ
tariinan nɨmbiyamɨm sɨmiir kɨgnɨoknɨnkɨn tani,
aniya?
4 Kɨma iikam bibiyɨeyɨm ta ɨi aiir nwowɨm
Adi Komii siiram nam karam nwowɨm kɨma
kariiram kɨrɨe komii dirɨraeraram srɨigɨm mɨ
kɨma Adi Komii siiramɨn mhoɨiya bɨ namkɨm.

Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie niisiimauu rani. Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie komii whiruwan iiya Jona siya nwowa pi siirarar niisiimauuwi biiya Jonah siya anasu komiiya saiir mhiinau nwokaiyin iiyim kwoim mi siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mi kima wi Jonah siir kirie komiiya saiirara kigi. Mi siya ti yaiyim simiir boin digiyin mi Jisis siya simiir haiburgik mi siya ina yamin. Ŧriig.

Boiniyio yaiya Farisi Sadyusi simiir yisin siir boinkin
(Mk 8:14-21)

5 Kamim siir kigna miriiyim sima whiiya saiir ninidnamkim i kopsim ira saiir mi bret nhirim ini sima yaingwo owougikim simiir wara bi hainamkim.

6 Mi Jisis siya simiir boinki kima sibgu mintarao mi aru dwo Farisi Sadyusi simiir yisin siirsi.

7 Sima, simasima yimboin amboin. Siya hiniina boinkin siya ta yaiya krimiir boina dimusi rani, krima bret biri hainanikim.

8 Jisis siya simiir yaiya bidiya yinokninkininkiyin mi siya simiirin hiniina srii. Kima ti kamim kimiir naingwo tibmiiya tari kabi rani. Kima hiniina dimusi boinkim. Krima bret karamaeka, ha? Kariir kirieya kimiir whinkinsiisim wi dig nwo rani, aniya?

9 Kima ini ninokninkin karamaeyar niki owim, aniya? Mi kima bi naingwokim iiya kara nimbimbir hauuwim bret iriiyarim 5,000 iikamim sima naeyim mi kima ini yaingwo owouwim, aniya? Mi kima nae haimiihaimiiyim nibim pariiga haigi, ha?

10 Mɨ kɨma tɨ bret ɨriiyar nhɨswo 4,000 kamɨm
kara hauu aeiyɨm sɨmiir bɨ naɨngwokɨm mɨ kɨma
ɨni yaɨngwo owouwɨm, aniya? Mɨ kɨma nae
haɨmiihaɨmiiyɨm nɨbɨm pariiga haigi, ha?
11 Mɨ kɨma nɨoknɨnkɨn karamae dimusi nwowi,
ha? Kara kɨmiirɨn bret bɨ boɨnkɨn nɨingaka. Kara
hɨnɨɨna boɨnkikɨn, kɨma Farisi mɨ Sadyusi sɨmiir
yisɨn siirsi mɨntɨrao.
12 Mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna
yɨnoknɨnkɨnkiyɨm, siya sɨmiirɨn yisɨn bret aka
haiigiyɨn siirsi mɨntɨraosi bɨ boɨnkɨn. Nɨingaka.
Siya Farisi, Sadyusi sɨmiir yai biyɨeyɨn yisnanɨm
sɨmiirsi mɨntɨraosi boɨnkɨn. Sɨma sɨmiir yai kɨpi
wakaeyokna. Ɨriig.

Pita siya boɨnmɨmauugɨn Jisɨs siya Kraiskɨn siya krɨmiir nanmaiwarkainam nɨtkɨn
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

13 Mɨ ɨiya Jisɨs siya om komiiyɨn Sisaria Filipai
nɨkɨuwiyɨn siir kingiin hɨriir nɨmbiyamɨn mɨ ta
ɨiya siya kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir srɨi
ɨkɨ iikam sɨma panɨɨna boɨni, kara Yaowae Adɨn
nɨnomor kouankɨn nɨtɨn siya yɨpɨkɨn, ha?
14 Mɨ sɨma hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn. Nhɨrɨm ha
boɨni, kɨra tɨ Jon op baptais haigɨnɨuan inkamɨn
siya mɨ nhɨrɨm ha boɨni. Ilaijakɨn mɨ nhɨrɨm ha
boɨni. Jeremaiakɨn mɨ yaeya profet inkam nhɨrɨm
bɨiya naonamɨm sɨma.
15 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki. Mɨ wɨm kɨmarɨn
kariirɨn panɨɨna dapikɨm, ha? Kara yɨpɨkɨn, ha?
16 Mɨ Saimon Pita siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn.
Kɨra tɨ inkamɨn Krais Adi Komii siya nɨkropkiyɨn

siya. Mɨ siya Adi Komiiyɨn kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn ɨinokɨinok mɨ siir yɨnisɨmkɨn.
17 Mɨ Jisɨs siya yowarkɨi boɨn, saimon Joni yɨnisɨm, Adi Komii siya kɨriiramar maɨrgɨmaɨrgaei. Kɨriirɨn ta yaimwowa nuan inkam nwɨrkɨn bɨ nɨisiimauugɨn. Nɨingaka. Kariir Adi Komiiyɨn nɨnomor kou nwowɨn kɨriirɨn siyar nɨisiimauugɨn.
18 Kara kɨriir boɨnki, kɨra Pitakɨn mɨ tɨ kɨriir inɨgɨn siir inɨgmwokɨmwoɨn siiyakɨn. Mɨ kariir iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm wɨ tɨ siiya siir ɨdwo nwowi. Setan siir kɨrɨeya wɨ tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir nikwowaisii rani. Mɨ wɨ nao rani. Nɨingaka.
19 Mhoɨiya kara tɨdiyɨnɨn wɨ kɨriir hauuwi Adi Komii siir maeyauwa digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir haiwaowam. Dimɨnɨn kɨra nu tɨr kɨgnɨnkɨnkikɨn mɨ Adi Komii siya nɨnomor kou hɨrɨn wɨ hɨriinanar mɨ kɨgnɨnkɨnki siirɨn. Dimɨnɨn kɨra naɨngwowɨn nu tɨr kɨgnɨnkɨn owɨm mɨ Adi Komii siya nɨnomor kou hɨrɨn wɨ hɨriinanar mɨ kɨgnɨnkɨn owi siirɨn.
20 Mɨ siya kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm yai kɨrɨe sɨmiir boɨnɨkɨduki, kɨma tɨ inkamɨn Krais Adi Komii siya nɨkropkiyɨn kariirɨn iikamɨm sɨmiir nanmaiwarkainam nɨtɨn, kariirɨn inkam nwɨrni kɨpi boɨnmauu. Ɬriig.

Jisɨs siya boɨn kara naowi wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi (Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

21 Mɨ Jisɨs siya ha boɨnmɨmauu bwakainamɨn kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir. Mɨ ɨi kara om Jerusalem hɨriir nami mɨ kara wɨ hɨk kɨmpɨpɨsu kasa hai rani. Mɨ inkam komiiyɨm Adi Komii siir

mii kigriraowi ikim mi prismi biiyan inkam ikim mi kamim siyiu komii iiir ninokninkini ikim. Mi wi hik kimpipisu kariir hauuwi mi kariirin wi sima nisomaoki. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin.

22 Mi Pita siya siir yikiunam mi siirin igao yai yani boiniu. Biiyan Inkam Komii kibie idwai ti diminin wi kiriir kipi swoki imbini mimin. Adi Komii siya wi hiniina boini. Niingaka.

23 Mi Jisis siya ha haiyiug kaokiyin mi Pita siir boinki, Setan kira ti amki! Kira kariir mii aiir kipi kiyopsibgi. Kira Adi Komii siir kwoinin siir biri ninoknınkinkin. Niingaka. Kira inkami kwoinin siirara ninoknınkini.

24 Mi siya ti diminim simiir boin digiyim. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki. Mi inkamin kariir siyiu imiir napam niti mi siya siir kwoin iiir hidnani mi ha haiburgigi mi kariir mhoiiya wit inkamin kariir mii imiir mirii. Mi siya hik mi naosi kipi nidid. Kara naowi paeyin hiiniya nirioninkinin siir hiriinan.

25 Inkamin kariir siyiu iiir nap karamae nwowiyin siya siir kwoinairgar priinaingwo diriraeraramar naingwowi. Mi siya naosi nididiyin mi mhoiiya siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi hindara kigugu iuguski wi omwai Adi Komii saika waiyayokiyokii rani, iinokiinokin mi yipiki inkamkin saama naingwo karamae nwowiyin, inkamin siya kariir mhoiiya niti mi yio siya naosi bi nididkin mi mhoiiya ti inkamin siir kwoinbudin wi Adi Komii saika nwoyokyokii kaeyami iinokiinokin.

26 Mi inkam nwirin digworaekwo whiekakaki niuwi ti nu iiirin mi siya Adi Komii siir mhoiiya

nam karamae nwowi mɨ siir kwoɨnbudɨn wɨ hindara kɨgugu ɨuguski mɨ tɨ siir dimɨn taemɨn whɨekakɨm nu tɨranɨm wɨ siirar whɨnkɨnsiisi, aniya? Nɨingaka. Mɨ siya wɨ dimu dimɨn haii kwoɨnbud ɨiir whɨnkɨnsiisamɨn ɨinokɨinokɨn Adi Komii saɨka nwowamɨn, ha? Nɨingaka. Siya siyɨu karamaeka.

27 Mhoɨiya kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn, kara wɨ Adi Komii siir kɨrɨeyɨm sɨmaka nɨti mɨ saeya wɨ paenan nɨuya haigɨnɨuwi krɨmiirɨn. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm wɨ kanaka nɨnkɨn ɨti. Mɨ taka ɨi aiirarɨn kara wɨ nu tɨran iikamɨm sɨmiir mɨi ɨmiir hɨdi mɨi mɨiyɨka kara wɨ dimɨn mɨiyɨk ɨiirar hauuwi mɨi biyɨeya kara wɨ dimɨn biyɨe ɨiirar mɨ hauuwi.

28 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni tɨ iikam nhɨrɨm tɨrar nwowɨm kɨma wɨ nikɨ ao rani, kɨma wa kɨgwɨni ɨiya Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn mɨ dimɨn taemɨn komiiyɨm mɨ ɨiya siya iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiirɨn. Ɨriig.

17

Jisɨs siir pɨua ya ɨna kisɨnakiya (Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

1 Mɨ ɨi ɨriiyar kwɨra yamki mɨ Jisɨs siya ɨna yɨkɨunamɨn Pita mɨ Jems mɨ Pita siir nomousɨmɨn Jon siir warar. Mɨ siya sɨmiir yɨkɨunam mɨ sɨma sɨmar iinaiinam mhɨu whɨrɨn siir. Tɨ mhɨuwɨn haruwa rani, ɨni kougɨkou hɨrar nwowɨn mɨ sɨma siir inɨ owɨu tɨ mhɨu ɨiirɨn sɨma sɨmar.

2 Sɨma hɨrar nwowa mɨ Jisɨs siir pɨua ɨna kisɨnakiya sɨmiir whwonkamɨdar mɨ siya ɨni yaeya pɨu ywokiyɨn. Mɨ siir whwonkamɨn ɨni

bienanar whwoyakiyin mi siir yiuisa ini paenanar yiuyakiya mi ini whisinanar ywokiyin.
3 Moses, Ilaija sowa Adi Komii siir om iiir haiburgiko mi sowa Jisis saika nokwo boinaiko. Mi kamim siir kigna miriiyim sima ina kigim sima boinaiyim.
4 Mi Pita siya hiriinan kigiyin mi Jisis siir boinki, Biiyan Inkam Komii krima tir nwowim ini wadieyar mi owim mi kira naingwowi mi kara amirim pi kwoima mirii, ira kiriirga mi ira Moses siiram mi ira Ilaija siiram?
5 Mi siya hirar niki boinaiyin mi wau kwira ini paenana yiuyakiya ini simiirar yakikirinuniya. Mi yai kwira ini ta waua saiir hirankar yimbiniya, saeya boinki. Tikinin kariir yinisimkin, kara siirimar naingwo nanaeikin mi kariir mhii kwoinim siirimin wadieya nwowi mi kima siir yai aiir wakae!
6 Mi kamim siir kigna miriiyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi ogmwo nua hiriir waisi kaiyirou hiunainam mi sima nidid prasae bi kinkim.
7 Mi Jisis siya simiir kingiin ha nitin mi simiir yonkwoni mi siya simiir boini, kima dinsiingi, kima kipi nidid!
8 Mi sima ha ninsiingiyim mi koua ha ninansiin kaokiyim mi sima yaeya inkam nwir biri kigim. Niingaka. Sima Jisis siirarar kigi.
9 Mi sima ti mhiu iiir haiburgigim mi ha niuunaiinamim mi Jisis siya igao yai simiir boinki, kima inkam nwir kipi boinmauu ti diminin kima kigin. Niingaka. Ɨiya Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitana mi siya ie hiranki ninsiin idwowi mi wi saiirar nhinkigi.

10 Ti dimɨnɨm simiir mhoɨiya mɨ kam nwoɨmɨm
siir kɨgna mɨriiyɨm sima srɨigi. Mɨ kamɨm siyɨu
komii nɨnoknɨnkɨniyɨm, sima hɨniɨna dimusi
boɨnkɨm, bɨiyɨn wɨ Ilaija siya nɨti, ha? Mɨ tɨ inkamɨn
Adi Komii siya nɨkropkiyɨm wɨ mhoɨiya nɨti.
11 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn. Ɬhɨ, kaim-
woka, bɨiyɨn wɨ Ilaija siya nɨti mɨ digworaekwo
whɨekakɨm wɨ siyar dirɨraerar kwokɨni.
12 Jisɨs siya simiir boɨn, kara kɨmiirɨn, pɨ hɨniɨna
boɨnki Ilaija siya bɨdi yɨtɨn mɨ iikamɨm sima siir
bɨ nɨnoknɨnkɨnkɨm niɨngaka, sima simiir siyɨu
ɨmiir napama naɨngwokɨm mɨ sima siirɨn siyɨu
biyɨe asi tɨraigɨnɨugikɨm mɨ kariirɨn Yaowae Adɨn
nɨnomor kou hɨranki nɨtɨn siirɨn wɨ hɨriinanar mɨ
tɨrbumbuwi.
13 Mɨ Jisɨs siya kam nwoɨmɨm siir kɨgna
mɨriiyɨm simiirɨn hɨniɨna boɨnki mɨ sima ɨna
yɨnoknɨnkɨnkiyɨm, siya simiirɨn Jonɨn op baptais
haigɨnɨuwanɨn siir boɨni, Ɬriig.

Jisɨs siya yɨnisɨm nwɨrɨn urid yɨu biyɨekakɨn siir haiswonɨskigɨn
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

14 Mɨ sima ha swoki apamɨm mɨ ɨni maeyauwa
iikam isid komiiyɨn siya nwowa saiir yɨmbiyam.
Mɨ inkam nwɨrɨn ogmwo siirɨm inɨ hɨuɨu.
15 Mɨ siya ɨna boɨnɨn, Bɨiyan Inkam Komii,
kɨra kariir yɨnisɨm ɨiirsi daɨngwoyɨmyok, kariir
yɨnisɨm yɨnkamiyɨn ɨiir kɨgi siya mɨiyɨkɨ mɨiyɨk
rani, whaowa pɨunan nwowi mɨ nopnopa mɨ
kɨni. Ɬinokɨinokɨn siya paenau nakaigainanaei mɨ
ɨi nhɨrɨm pɨ opa mɨ amainami.

16 Mɨ kara siirɨn kamɨm kɨriir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨm nɨkɨunamɨn mɨ sɨma siir haiswo nɨskiyɨm dɨg bɨ nwokɨm.
17 Jisɨs siya sɨmiir yaiyaka ɨna yowarkɨi boɨnɨn. Kɨma tɨ hɨnɨin kam isidɨn naɨngwo tɨbmii karamaekɨm mɨ kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm wadɨe sɨbgu o rani! Łɨya kara kɨmaka nikɨ owɨm pariigɨm, ha? Mɨ kɨma Adi Komii siir yai aiir mɨ sɨbgu wakaeyɨm, kara kɨmiirɨn wɨ pariig ɨiya swokɨ boɨni, kɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm kɨma wara yɨnisɨm ɨiirɨn kariiram wɨkɨunani.
18 Mɨ Jisɨs siya tɨ uridyɨu biyɨeyɨn ɨgao yai siir boɨnki, uridyɨu biyɨe kɨra damki mɨ siya tɨ uridyɨu biyɨeyɨn bɨri kɨmɨmɨnkikɨn, ɨna yamkiyɨn mɨ siya tɨ yɨnisɨm ɨiirɨn ɨna haiswonɨski haigɨnɨugiyɨn.
19 Mɨ mhoɨiya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmasɨmar yɨt, omaka hɨriir, Jisɨs siir inɨ srɨini. Mɨ siir inɨ boɨnɨu mɨ krɨma tɨ hɨriinan uridyɨu biyɨeyɨn tɨ siir nwowɨn siir haiswonɨski karamae dimusi nwokɨm, ha?
20 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya kabi rani. Mɨ kɨma hɨriinanɨm wɨ dɨg nwo rani. Łhɨ, kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya kabi rani, mastet nidisɨmɨn siir hɨriinan nwowi mɨ kɨma wɨ tɨ mhɨuwɨn siir boɨnki, kɨra pɨ hɨnda dɨnsiin apnam! Mɨ siya wa nami mɨ kɨma Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmii mɨ dimɨnɨn kɨma boɨni sɨma wa nɨmbiyami.
21 (Tɨ hɨriinan uridyɨu biyɨeyɨn siir haiswonɨskiyɨm yɨo yaeya siyɨu whɨr karamaeka. Nɨingaka. Mɨ siyɨu whɨruwan siirar haiswo nɨskiiyɨn mɨ nhwo kwɨs boɨni siyɨu ɨkɨn mɨ nae haiyani siyɨu ɨkɨn mɨ sowa sowaɨrgo.) Łrɨig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi mi wa swoki insiin idwowi
(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)

22 Mhoiiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima nu Galili hir nidwo boinaigim mi Jisis siya simiir boinmimauu. Mi kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir sauan kam nhirim simiir napwouwi.

23 Mi wi sima nisomaowi siirin mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiya swoki waiyaei mi iiya kamim siir kigna miriiyim sima ti dimin iiir wakaekiyim sima hik prasae biri haigim.

Inkamin omom omomi takis umir haiiyim sima Pita siirim sriigim umir haiiyin siyiuin siiram

24 Ħiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima om Kapeneam hiriir nimbiyamim mi inkamim umir haiiyim Adi Komii siir omaka saiir mi sima Pita siir hiriir yimbiyam mi sima siirin hiniina sri, kimiir inkamin inkam nowomwarkaiyiuwiyin siya takis umira hauuwigin omaka Adi Komii siira saiirin, aniya?

25 Mi siya hiniina yowarkii boinin, ihi, umirim omaka Adi Komii siira saiirar hauuwikin. Mi siya omaka hiriir yapninopkainam mi yaiya biiyin Jisis siya boinkinkina mi Pita siir sri, Pita kira paniina naingwowi, ha? Mi yipikin inkam komiiyin nu kigriraowiyin simiir hauuwi, ha? Sima pi simiir om komii whiruwan isidan inkam ikim mi om komii whiran ikim pi simiir takis umir namisi haii?

26 Mi Pita siya hiniin yowarkii boin, iikamim om komii whiranim. Mi Jisis siya siir boinki mi inkam komii nu kigraraowiyin iikamim. Mi nim krima

Adi Komii siir yinisisimkim. Mi ta omaka siirga mi takis umirim siirin pi hau rani. Niingaka!

27 Mi krima simiirin hiriinan tiri umir hau karamae nwowi mi sima wi io krimiir nwowi, kira whiiya saiir dam mi sir tini kimaiyiu. Mi anasuin biigi bii kira kikaii kira pi siir yai aiirar diinisakwo kig mi kira pa kigi umir kwira ini siir yainau hirar nwokaiya. Mi kira ta umira anasuin siir yainau nwokaiya saiirar sain kamim takis umir haiiyim simiirin. Mi ta takis umira Adi Komii siir omaka saiir saina ya kririirga. Ɬriig.

18

Yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir bii nwowin
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

1 Mi ta Ɬiya kamim Jisis siir kigna miriiyim sima siir hiriir yimbiyam mi ina sriiyim, yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir kou nwowin?

2 Mi Jisis siya yinisim nwirin siir yikiuna okwo simiir bopwoniya hirin.

3 Mi siya ina boinin, kara kimiirin yaimwowa boini, kima ti yinisim sapisapin siir hiriinan nwowi, digworaekwosi naingwoyimiyok karamae nwowi mi kima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiirin wi wara nwo rani.

4 Inkamin siyamar naingwona karamae nwowi mi inig karamae ti yinisim sapisapin siir hiriinan mi ti inkam hiriinanin bii wi siya nwowi, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana.

5 Yipiki kariir yai aiir wakaeyoknaei mi siya
iikam nhirim simiirin siyiu miiyik tiri, ti yinisim
sapisapin siir tirin saiir hiriinan. Mi ti hiriinanin
yio siyiu miiyik kariirar tirhaiginiuwi. Ɬriig.

Inkamin siir naingwo tibmiiya pi siyiu biyie ieyar mi tirbumbuwi
(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

6 Mi inkamin, inkam nwirin inig karamaeyin
siir naingwo tibmiiya saiir tirbumbuwi, yio ini
ti yinisimin siir hiriinan ywowin. Mi siya siyiu
biyie tirnami. Mi kima yiibsiiya komii saika kogi
ti hiriinan inkamin mi whii solwara saiir bop-
woniya hir kimai whiridgi mi siya pi hir kwiyae
haingrikiu aonamim. Ta hiriinan hika ini wadie
ywowa mi Adi Komii siya hauukiswo wi biyieki
biyie pi ywowin.

7 Mintarao ti nu iiirin digworaekwo biyie biyie
whiekakim ini tirar nwowim mi sima tirbumbuwi
kimiirin mi ti dimin biyie whiekakim sima wi
hiriiyar nwoyokiyowii. Mi mhoiiya wi Adi Komii
siya tirbu iguski inkamin, inkam nwirni naingwo
tibmii tirbuwin.

8 Mi iga iina sowa siyiu biyie tiram mini mi kira
sowiir kaigrip itkiki mi kiriir iga iina kwokwira
nwowi mi ini mi owin kira iga kwir mi iina kwira
namim omwai waiyae yokiyokiiyim. Yio wi miiyik
miiyik nwo rani, kira paeya niuyokiyokwiiya saiir
hiriir nami iga iin kwiiyarar.

9 Mi kiriir nhwoin siya dimin biyie tiram
mini mi kira siir habitkiigi mi ini mi owin kira
nhwona nhiruwa mi ami omin omwai waiya
yokiyokiiyin. Yio wi miiyiki miiyik nwo rani, kira

paeya niuyokiyokwiiiya saiir hiriir nami nhwona nhisar.

Boiniyio yaiya sibsib irin whaowaekiyin siir boinka
(Lk 15:3-7)

10 Kima mintarao! Kima ha kipi naingwo ti iikam sima kariir siyiu iiir napin sima iikam niingaki niuwi. Niingaka. Kara kimiirin pi hiniina boini, Adi Komii siir paekwosimim sima kigriraowi simiirin. Mi sima ini siir om hirar nwowim. Mi simiirin wi siya boini.

11 Kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikam biyieyim nu tiranim simiir nanmaiwarkainam nitkin. Ɨriig

12 Kima paniina naingwowi, ha? Inkam nwirin siir sibsibim kamararim iriiyarkim (100) mi simiir irin ini niimau whaowaekiyin mi siya wi siirim hansiram tani, aniya? Iyie? Niingaka. Mi siya ti kamnwii iuur iriiyar idiyim (99) wi mhiuisimin siir hir haiburgigi mi siya sibsib irin whaowaekiyin wi siirim nini hansiriuwi.

13 Kara kimiirin yaimwowa boini, iiya siya pi siir hansir haii mi mairgimairga ti irua siirim nwowa mi ini ti kam nwii iuur iriiyar idiyim (99) simiir haibura.

14 Mi iriipa hiriinan ninomor kouanin siya hiniinim naingwo rani, siir yinisim nwirki wi kipi swoki whaowae iuguski paeya hiriir. Ɨriig.

Nomiiyau siyiu biyie tiriyin mi siir whinkinsiis haiginiuwi siyiu ikin.

15 Mi kiriir nomiiyauin siya siyiu biyie kinaka tirbugin mi kira siirim dam mi kowa maeyauu kwiruwa didwo mi siyiu biyie siya kiriir tirbuin

mɨ kɨra siir boɨnmauu. Mɨ siya kɨriir yai aiir wakae tɨ hɨriinan siyɨu biyɨe siya tɨrɨn wɨ digɨumii siir haimriiyɨugigi mɨ siirɨn kɨrar whɨndirɨraerar haigɨnɨu mɨ siya wɨ wadɨeya sɨbgu owɨm.

16 Mɨ siya kɨriir yai aiir sɨbgu wakaeyokna karam nwowi mɨ kɨma Moses siir yaiya saiir hɨriinan dirɨraerar mɨ kɨra inkamo naɨngwo tɨbmiiyo nwɨsa dɨnkɨn ɨkɨuna mɨ sowa kɨnaka dam, yai kɨriir whɨnboɨnaiyɨm.

17 Mɨ siya kam nwoɨmɨm kɨmiir yai wakae karam nwowi mɨ kɨra iikam nhɨrɨm Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir dɨkɨuna mɨ kɨma ɨrɨpa hangiriyɨu boɨnai mɨ siya sɨmiir yai wakae karam nwowi mɨ kɨra siirɨn hɨnɨɨna daɨngwo siya naɨngwo tɨbmiiyan inkam tani siya siyɨu biyɨeyɨm sɨmiir tɨriikɨm mɨ kɨma siirɨn hindara hɨuriyɨumi ɨuguski.

Igbid kamiyau nwo mɨ kɨgnɨnkɨn o.

18 Kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨni, dimɨnɨn kɨra nu tɨr kɨgnɨnkɨnkikɨn, mɨ Adi Komii siya nɨnomor kou hɨrɨn wɨ hɨriinanar mɨ kɨgnɨnkɨnki siirɨn. Dimɨnɨn kɨra naɨngwowɨn nu tɨr kɨgnɨnkɨn owam mɨ Adi Komii siya nɨnomor kou hɨrɨn wɨ hɨriinana mɨ kɨgnɨnkɨn owi siirɨn.

19 Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna swokɨ boɨni inkam nwɨswo nu tɨrano sowiir kwoɨnɨn whɨruwa nwowi mɨ ha kwɨsboɨni dimɨnam mɨ kariir Adɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn siya sowiirɨn wa wakaei.

20 Ɨhɨ. Dimusi rani, inkam nwɨs o nwoɨm sɨma sɨma nwowi maeyau kwɨr mɨ hangiriyɨu owi kariir inɨg ɨiirɨm mɨ kara wɨ sɨmaka hɨrar mɨ ɨnkɨn owi mɨ sɨmiirɨn wɨ karar whɨndirɨraerar haigɨnɨuwi. Ɨriig.

Boiniyio yaiya miiyan inkamin dimin siya priihaiyin siir boinka

21 Pita siya Jisis siir hiriir yimbiyam mi ina sriiyin, Biiyan Inkam Komii, kariir nomiiyauin siya kariirin siyiu biyie tirbuwi mi siir dimin biyieyim wi pariig iiya haiyoprimdiyiumiigi ti dimin imiirin mi ii iriiyar kwiswo ini digar mi owim, aniya?

22 Mi Jisis siya siirin hiniina yowarkii boinki, kara kiriirin ha boin tani iiyim iriiyar kwis. Niingaka. Kara ha boinki kira haiyoprimdiyiumiigi iiyim kam nwoim iuur iriiyar kwis (77).

23 Kara kimiir boini ti siyiuin dimin biyie haiyoprimdiyiumiiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana ini inkam komii nu kigriraowiyin siya umirim siir miiyan kamim whisarii sima priihaiyim simiir swoki hauu kiiyiuwam tiri, ini saiir hiriinan ywowim.

24 Siya kamim umirim whisarii priihaiyim simiirar kwamirii bwakainamin simiir hauukiiyiuwam mi sima inkam nwirin siirim yikiuna mi umirim siya haiyim 10 milionkim mi siya yamdi siir swoki hauuwim.

25 Mi siya ti umirim siya priihaiyim simiir umir imiir swoki hauukiiyiuwim dig rani. Mi inkam komii ina boinin kima wara inkamin mi siir wig yinim mi siir digworaekwo whiekakim simiir wikropki iikam nhirim sima sainim mi ti umirim wi iki diminim siya prii haiyim simiir nwoki hauukiiyiuwim.

26 Mi ti miiyan inkamin siya inkam komii ogmwo saika kingiina ini hiuni mi ina boinin,

kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o! Umir whiekakim kara priihai priihaiyim wi kiriir swoki hauukiiyiu digi.

27 Mi inkam komiiyin ti siir miiyan inkam iiirsi yaingwoyimyok mi siirin ina swoki ikropkiyin mi umirim siya priihaiyim simiir warar yinkin iuguski.

28 Mi ti miiyan inkamin yaba hiriir napniyamin mi siir nomiiyau nwirin iripa mii sowa miriiyin siir yani kigiu mi umirim siya siir hirankin priihaiyim paeyarin hairkin mi siya siir nii iiir yonkwo nhiowomwan mi siirin ina boinin, umirim whisarii kira haiyim kariir tirinkin, kira kariir swoki hauugi.

29 Mi siir nomiiyauin ogmwo ha hiuin mi hiniina kauwok boinanae, kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o, umirim whisarii kara haiyim simiirin wi yamdiya swoki hauuwi.

30 Mi siya ini boriisop waeyaoin mi siirin maeyaua hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir ini whinap kinisugik mi siya siir umir yamdi swoki hauu digi mi siya yaba wa niti.

31 Mi siir nomiiyauim ti hiriinan siyiu iiir kigim mi simiir kwoinim miiyik bi naingwokikim mi sima ini inkam komii iiirima yamim, ti siyiu hiriinan siya simiir nomiiyau iiir tirgigin siir ini boinmimauiu.

32 Mi inkam komiiyin siya asi nikiunakikin ti siir miiyan inkam iiirim mi siirin hiniina boinki, kira inkam miiyik rani, biiya kira kariirima niki kauwok boinanaekin. Kira kariirsi daingwobumbugi mi kara kiriirsiyin ina yaingwobumbugiyin mi kara kiriirimin ha bi nikiunanaekin kira kariirin ti

umir komiiyin siirin yamdiya whauukiiyiu sasau.
33 Dimusi rani, kira kiriir nomiiyauin iripa mii
kowa miriiyin siirsi bi naingwoyimiyokin kara
kiriirsi naingwoyimiyoka saiir hiriinan, ha?
34 Mi inkam komiiyin siir kwoinin haugihauga
whwiyieyin mi kam nhirim simiir yikropki mi
sima siir yinimnan itkin mi sima siirin maeyaua
hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir ini
whinap kinisugik iiya siya umir hauukiiyiuwi wi
saiir digi.
35 Mi kara kimiirin pi hiniina boinki. Mi
kimiir kwoinim dimin biyie whiekakim kimiir
nomiiyauim sima tirbumbuim mi simiir
haiyoprimdiyiumiigi karamae nwowi mi kariir
Adin ninomor kou hir mi owin siya iriipa
hiriinan, kimiir dimin biyieyim wi simiir mi
haiyoprimdiyiumiigi rani. Ɬriig.

19

Jisis siya wigkam hainikiinonkwonani siyiuin siir boinkin
(Mk 10:1-12)

1 Jisis siya ti siir yaiyim simiir ha boin digiyim mi
nu Galili siir haiburgik mi nu Judia mi yabie komii
Jodan siir yarmiiya hiriir swoki haiyiug nam.
2 Mi iikam whiekakim ini siir mhoiiya kaik-
wokwo namim. Mi ta maeyau aiirin iikamim
makakim simiirin hir haiswonimniskiigim.
3 Mi Farisi kam nhirim ina yitim siirim mi sima
siirim ini boinkinankiuni mi siirin ina sriiyim,
Moses siir siyiuin ti krima napin siya miiyikargin,
siya hiriinan bidi boinin inkamin siya siir wig
aiirin ha sopki, aniya?

4 Jisis siya hiniina yowarkii boin mi kima ti
yaiyim Yokwo Komiiya saiir nwowim, simiir bi
mwaingim, ha? Siya hiniina boin, bidi bidiniyarin
Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiirar
nonkwokwowin mi siya wigkam warar yinkin
onkwokwoki.
5 Mi Adi Komii krimiir Wanin siya hiniina
boinkin, ti hiriinan siyiuin, kamim siir yopii ad
owiir haiburgigi mi siir wig anaka namwoiuwi mi
sowa ini iripa piu kwiruwa ywokiywo!
6 Mi kira hiriinan tiri. Mi sowa ini piu kwiruwa
ywokiywo. Diminin Adi Komii siya nokiyopma-
sugiyin inkamki siir nikripim dig nwo rani.
7 Mi Farisi kamim sima siirin hiniina srii boin
Moses siya ti hiriinan yaiya krimiir dimusi hau-
ugigim, kamin siya yokwowa ha winki, ta wig
aiirim sowiir nonkwona aiir nikripam mi siya
hiriinan dimusi winkin, ha?
8 Mi Jisis siya simiir yai aka yowarkii boinki.
Dimusi rani, kima pi nantamyiriyirkim Adi
Komii siir yai aiir. Mi Moses siya kimiirin asi
kigninkinkikin. Wigkam sopni siyiuin mi bidi
bidiniyarin Adi Komii siya wig sopni siyiuin siirim
bi naingwokin.
9 Kara kimiirin pi hiniina boinmauugi. Mi
kam nwirin siir wiga saeya hii kam nwir aka
bi nanae miminka mi ti hiriinan kamin siya
saiirin whisariiyar sopkikin mi siya yaeya wig ir
yonkwonaiu, ti hiriinan inkamin siya nonkwo-
nani siyiuin siir tirbugin.

10 Kamim siir kigna miriiyim sima hiniina boinki
mi siya hiniina boinkiswo wig nonkwonani siyiuin
yio ini kirie ywowin mi inkamin siya iindima mi

owi ɨni mɨ owɨn.
11 Mɨ Jisɨs siirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, iikam
whɨekakɨm sɨma ta yaiya saiir wakaeyokna apam
pɨ boriisopi. Nɨɨngaka. Mɨ iikamɨm Adi Komii siya
nɨmbinɨm sɨma sɨmargɨm tɨ siyɨuɨn siir wakaeyok-
naei.
12 Wakae, kam nhɨrɨm sɨma wig nonkwona
dɨg nwo rani. Dimusi rani, ɨiya sɨmiir yopi-
iga naokainɨnkɨnkiyɨn yɨm ɨsi hɨriinanar mɨ owɨn,
sɨma wig aka ɨrɨpa pɨu nwowɨm wɨ dɨg nwo
rani. Dimusi rani, sɨma wɨ dɨg nwo rani, wiga
aka ɨrɨpɨ pɨu nwowɨm mɨ kɨma nhɨrɨm kɨmiir
mɨomaiyɨm bɨdi kɨntɨowɨm mɨ kɨma wig aka ɨrɨpa
pɨu wa nwowi mɨ kɨma wɨ yɨnɨekak nwo rani. Mɨ
nhɨrɨm sɨma Adi Komii siir mɨiya saiir mɨriiyamar
naɨngwowi. Dimusi rani, siya digworaekwo
whɨekakɨm sɨmiirar kɨgrɨraowikɨn mɨ sɨma wig
nonkwonam pɨ boriisopi. Inkamɨn ta yaiya
saiirɨm naɨngwowi mɨ maɨrgɨmaɨrga nwowi mɨ
siya wɨ saiirar wakaeyoknaei. Ɨriig.

Jisɨs siya yɨnisɨsɨm ɨmiir nokboɨnmamaɨr haigɨnɨugɨn
(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

13 Ta ɨi aiirɨn iikam nhɨrɨm sɨma yɨnisɨsɨm
nhɨrɨm Jisɨs siirɨm hainamkɨm mɨ sɨma hɨnɨɨna
naɨngwokɨm, Jisɨs siir ɨɨna sɨmiir nonkwo
okboɨnmamaɨrɨm. Mɨ Adi Komii siirɨm
kwɨsboɨnɨm. Mɨ tɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm
sɨma ɨo sɨmiir ywoki.
14 Mɨ Jisɨs siya boɨn, kɨma yɨnisɨsɨmɨm sɨmiir
kɨgnɨnkɨnki sɨma kariiram wit, kɨma sɨmiir kɨpi
nɨkɨdu. Nɨɨngaka. Adi Komii siya tɨ iikamɨm

simiirar kigriraowi mi ini ti yinisisimim simiir hiriinan ywowim.
15 Mi siir iina simiir mwo idwo yonkwo. Mi siya simiirin ina yokboinmamairin. Mhoiiya siya ta maeyau aiir haiburgigin mi ina yamin. Friig.

Umir digworaekwokak inkamin siir niiwiigin (Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

16 Mi inkam nwirin Jisis siir hiriir yimbiyam mi ina srii boinim. Inkamin iikam nowamwarkaiyiuwiyin, kara wi paniin dimin miiyikin siir tiri mi kariir inigin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin inokiinokin siir haiyamin, ha?
17 Mi Jisis siir yowarkii boinki, kariiram dimusi srii piki hiniin dimin miiyikin siir haiyam sriigin, ha? Adi Komii siyairgin inkam miiyik nwowiyin. Mi kira kwoinbudin omwai waiyaiyin siiram naingwowi mi kira siyiu komiiyin Moses siirin siya winin biiya siirarar dapkripkai.
18 Mi ti inkamin Jisis siirin ina sriiyin, piki hiniin siyiu ikim, Moses siirim, ha? Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, ti sima. Kira inkam nwir kipi nitkikai mi kira hii kipi nanae, kira hii kipi tauae, kira inkam nwirni kipi niksisae boin hiuriyiu.
19 Kira yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna mi sowiirwaiyin siyiu miiyik iiirar tir. Mi kira iikam nhirim simiirim naingwoyimiyokiyim mi kiram naingwoyimiyoknaeiya mi saiir hiriinana daingwoyimiyok.
20 Mi whranisimin siya siir boinki, ti siyiu whiekakim, kara simiirarar mi apikin. Kara whaowaeyin piki hiniin dimin ikin?

21 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra wadɨe nwowi kɨriir digworaekwo whɨekakɨm iikam nhɨrɨm sɨmiir hauu sɨma saɨnɨm mɨ tɨ umɨrɨm kɨra ɨkɨ iikam paeprikabɨm sɨmiir hauugi. Mɨ kɨra hɨriinan tɨri, nɨnomor kou hɨrɨn kɨra wɨ digworaekwo whɨekaka nwowi. Mɨ tɨ kɨra tɨrɨm sɨmiir mhoɨiya kɨra wɨ kariir mhoɨiya wɨt.

22 Mɨ ɨiya tɨ whranisɨmɨn ta hɨriinan yai aiir wakaeyɨn siir kwoɨnɨn ɨni hɨkaka ywonamɨn mɨ siya Jisɨs siir haiburgikɨn mɨ ɨna yamɨn. Dimusi rani, siya digworaekwo whɨekakakɨn.

23 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨnki. Inkamɨn umɨr digworaekwo whɨekakakɨn siya Adi Komii siir mhoɨiya namamɨn wɨ mɨinan mɨrii nami yɨpɨkɨ siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm siirɨm.

24 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna swokɨ boɨnki hab saeya tɨdiyɨnɨn digworaekwo paniyɨn siir no ɨiir nɨnopkai namamɨn wɨ dɨg nwo rani, inkamɨn umɨr digworaekwo whɨekakɨn siya ta haba mɨinan saeya mɨriiya saiir hɨriinan mɨi mɨrii rani. Nɨingaka. Yɨo wɨ mɨi kamiigɨkomii mɨriinami mɨ siya Adi Komiiyɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨm kɨgɨrkakiyɨn wɨ saɨka namasu rani. Nɨingaka. Dimusi rani, siya umɨr digworaekwo ɨmiirɨmar naɨngwokwowi mɨ siirɨn wɨ sɨmar nɨkɨduwi.

25 Kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma ta yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨma ɨna yanaakiyɨm. Mɨ sɨma boɨn mɨ siya tɨ hɨriinan inkamɨm siya dɨg nwo karam nwowi mɨ yɨpɨkɨn kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn siirɨn dɨg nwowi, ha? Nɨm krɨma ha naɨngwowi inkam nwɨrkɨ namɨm wɨ dɨg

nwo rani.
26 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirar kao hɨrɨrɨukiyɨn
mɨ ɨna yowarkɨi boɨnɨn. Iikamɨm sɨma sɨma
whɨndirɨraerarna sɨmiir kwoɨnbudɨn omwai
waiyayokiyokɨiyɨn wɨ dɨg nwo rani, Adi Komii
siya tɨ dikworaekwo whɨekak ɨmiir dirɨraerari wɨ
dɨga nwowi.

27 Pita siya Jisɨs siir boɨnmauugi Kɨgi! Krɨma
krɨmiir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir hɨriinansi
haiburgigɨm. Mɨ wɨ kɨriir mhoɨiyar nɨti. Mɨ
mhoɨiya krɨma wɨ pɨkɨ hɨnɨin dimɨnɨn siir haii, ha?
28 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yowarkɨi boɨnki, kara
kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨnki. Tɨ nu wɨnɨn kara
Yaowae Adɨn nɨnomor kou hɨrankɨ nɨtɨn mɨ kara wɨ
ipiiya Inkam Komii nu kɨgrɨraowiyɨn siira wɨ saiir
nɨdwokaii. Mɨ wɨ paenana nɨuyaei mɨ tɨ nu wɨnɨn
kɨma kam ɨuur nwɨso kariir mhoɨiya nɨtɨm kɨma wɨ
ipiiyɨm sɨmiir nɨdwokaii, kariir hɨriinan. Mɨ Isrel
sɨmiir iikam isid ɨuur whɨso wɨ sɨmiir siyɨu ɨmiirar
hɨdi.
29 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma sɨmiir omaka mɨ
sɨmiir yɨnisɨsɨm mɨ sɨmiir yokman mɨ sɨmiir yopii
adɨm mɨ sɨmiir nu digworaekwo whɨekak ɨkɨm,
sɨmiir bɨdi haiburgigɨm. Dimusi rani, sɨma kariir
mhoɨiya nɨtam bɨdi yaɨngwowɨm. Mɨ mhoɨiya
kara sɨmiirɨn wɨ yaeya digworaekwo whɨekakar
swokɨ ɨnkɨn hauugi mɨ sɨma kwoɨnbudɨn omwai
waiyayokiyokɨiyɨn wɨ siir haii.
30 Mɨ iikamɨm inɨg komiigakɨm tariinan
nwowɨm yɨm wɨ mhoɨiya hɨsprɨprɨkɨini mɨ iikamɨm
tariinan sɨma inɨg komii karamaeyɨm mhoɨiya
sɨma wɨ inɨg komiigak nwowi. Ɨriig.

20

Numir waina saiir miiyan kamkim

1 Adi komi siya iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini numir waina saiir adin ini
siir hiriinan ywowin. Mi nugak iimumain siya ina
yamyakwokin kam nhirim simiir nikiunakiyim
siir numir waina saiir miriiyam.
2 Mi siya kam nhirim simiir haiyim sima ini
wadieya ywokiyim ta wain numira saiir miriiyam.
Sima saiir miriiyim umirim pi ii kwokwirani
umirim simiirara mirii haii. Mi siya simiir asi
nikropkikin siir numir waina saiiramin.
3 Mi iiya 9 klok nwowa siya saiir
yapninopkainam siir numir waina hiriirin mi siya
yap kigam kam nhirim maeyauwa nae haiginiya
hirar sibokwowi.
4 Siya simiir boinki, kima iriipa hiriinan kariir
numir waina saiir tini miriiyiu mi kara umirim pi
kimiirar hauu digi. Mi ta mii aiirsiyin umirim wi
kwokwirani umir maira hauuwi.
5 Mi sima asi namkim. Mi ii bie mwo kou nok-
woniyin 12 klok mi 3 klok bie nad nwowin siya
ha swoki amin mi siya kigam kam nhirim sima
hindara sibokwowi mi siya biiya siya tira mi saiir
hiriinana swokini tiriuwin.
6 Mi 5 klok naiowaka siya ha swoki amtibin
mi siyar kigamtib kam nhirim hindara sib ok-
woribi. Mi siya simiir sriigi mi ti biewi komiiyin
kima ta maeyau aiirin whisarii dimusi nokwo
kaoikiigiribgim, ha?
7 Mi sima siir yai aka yowarkii boinin, inkam
nwirin mii krimiir bi swoki hauu miriigin. Mi siya

simiir boinki, kima kariir wain numira saiir tini miriiyiu.

8 Ɨiya bidi kakauugiriba mi adin numir wainanin siya inkamin siir mii imiir kigriraowiyin siirin hiniina boinki, kira iki miiyan kamim simiir dikiunaki mi simiirin umir hauugi. Inkamin mhoii nitin mi umirin siirar hauu bwakainam mi hiriinanar hauuyokiyokiiyam mi inkamin bii nitin nugak iimuma siirar tina hauu digiu.

9 Mi kamim iiya 5 klok nwowa ha namiriiniyin bii sima yit mi sima umirim iikwokwirani umir mairin siirar hainamim.

10 Mi simiir mhoiiya kamim biigi biiya namiriiniyim sima ina yitim mi ina yaingwowim, krima pi umir komiiya hai. Mi sima umir komii bi haiigim mi sima hiriihiriinankinar hai.

11 Mi sima hai digiyim mi sima io ina ywowim numir wainan ad iiirin.

12 Mi sima ina boinim, ti kamim naiowaka namiriiniyim mi sima ti umirin krima haiyin siir hiriinan dimusi haigim, sima ii priei bi nini miriinikim. Mi krira nugakiya miriibumbuyakwokim mi ini bie ieyar yikiyamkiribin mi bieyin krimiirar whwonanaewakin.

13 Mi numir wainan adin siya yaiya kwira yowarkii boin simiir nwir inakan. Siya hiniina boinkin, nomiiyau kara kiriir bi tirbugin. Mi krima tari ti umir iuurim simiirimin iripa kwoin whiruwa bi nwoko, aniya?

14 Kira kiriir umir iiir bidi haiyin mi ha dam. Ti umirin kara kiriir hauuwin kariirar kwoinkin ti inkamin mhoiiya nitin siirin hiriinan umirin kara siirar mi hauuwi.

15 Kariirar dimɨnkɨn. Kara kariir umɨr ɨmiir mɨ
dirɨraerari yɨo kariirar kwoɨnkɨn. Kɨra kanaka
dimusi nɨnkinɨmpɨsuwi, ha? Kara siyɨu mɨiyɨk
ɨiirar tɨrkɨn.
16 Yɨo hɨnɨingɨn mɨ iikamɨm mhoɨigɨ mhoɨiyanɨm
yɨm wɨ bɨigɨ bɨiyɨn sɨma nwowi. Mɨ iikamɨm bɨi
nwowɨm yɨm wɨ mhoɨigɨ mhoɨiya nwoki. Ɨriig.

Jisɨs siya ɨna boɨnɨn kara naonami mɨ ɨi kwoɨmaka wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

17 Jisɨs siya om komii Jerusalem hɨriir niinai-
inamɨn mɨ kam ɨuur nwɨso siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma
warar yɨnkɨn am. Mɨ siyɨu hɨrar napamɨm mɨ Jisɨs
siya sɨmiirɨn siyɨu mɨg hɨriir yɨkɨunam. Mɨ siya
sɨmiirɨn ɨna boɨnɨn.
18 Wakae, panaowɨn krɨma pɨ om komii
Jerusalem hɨriir nami. Kara Yaowae Adɨn
nɨnomor kouanɨn kam nhɨrɨm sɨma kariirɨn
wɨ prismi yaowae adɨm mɨ kamɨm siyɨu komii
nɨnokninkɨniyɨm sɨmiir kɨnmauu ɨti. Mɨ sɨma bɨdi
yɨmboɨn tɨbmiiyɨm kariir nɨsomaowɨm.
19 Mɨ sɨma kariirɨn wɨ Juda iikam tani wɨ
sɨmiir ɨɨn nonkwo hauugi mɨ sɨma kariirɨn wa
nɨgbumbu boɨni mɨ ɨdgɨu mɨni nɨpɨmpari mɨ paeyɨn
hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn wɨ saɨka nɨnkɨn ɨrɨnugi. Mɨ ɨi
kwoɨmaka kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi. Ɨriig.

Jems Jon sowiir apua Jisɨs siir srɨiga sowa bɨiyan inkam nwowam
(Mk 10:35-45)

20 Mɨ taka ɨiya Sebedi siir wiga saeya yɨnisɨm
nwɨso Jisɨs siirɨm yɨkɨunam. Mɨ saeya ogmwo ɨna
inɨ akai hɨuwɨuwa siir kingiin hɨr mɨ ɨna srɨiya
siirɨm, Jisɨs siya saiirɨn dimɨn mɨiyɨk whɨr tɨrɨm.

21 Mɨ Jisɨs siya saiir boɨnki, kɨra pɨ hɨnɨɨn dimɨn
siirɨm naɨngwowi. Mɨ saeya siir boɨnki, kɨra kariir
boɨnki tɨ kariir yɨnisɨm nwɨso sowa ɨni mɨ owo,
sowa kɨriir ɨɨn ɨnig yaɨoyae owiir mɨ ɨdwowi mɨ
nwɨrɨn ɨniga mɨ nwɨrɨn yaɨoyaeya, ɨiya kɨra inkam
komii nwowi, aniya?
22 Saeya hɨriinan yai boɨna mɨ Jisɨs siya ɨna
yowarkɨi boɨnɨn, tɨ dimɨnɨn kɨma srɨiyɨn kɨma siir bɨ
sɨbgu ɨnokɨnkɨnkɨm. Ta hɨk hɨriinana kara haiiya
kowa saiir haiyɨm wɨ digar nwowi, aniya? Mɨ sowa
siirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, ɨhɨ. Krɨra wɨ digar
nwowi.
23 Mɨ Jisɨs siya sowiir boɨnki, kaimwoka ta hɨka
kara haiiya kowa saiirɨn hɨriinana mɨ haii. Mɨ
yɨpɨkɨn kariir ɨɨna ɨnig yaɨoyaeyo sowiir nɨdwokaii,
yɨo kariir dimɨn tani. Nɨɨngaka. Tɨ kamɨm sɨmiir
ipiiyɨm sɨma nɨdwokaiiyɨm, yɨm kariir Adɨn siyar
bɨdi dirɨraerarkwokɨnɨn.
24 Mɨ kam ɨuurɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma
hɨriinan yai wakaeyɨm tɨ iwɨnyaowo sowiir apua
saeya tɨrɨn mɨ sɨma ɨo sowiir ywoki.
25 Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna yɨkɨunan mɨ siya sɨmiir
boɨn, kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm inkam komii nu
kɨgrɨraowiyɨn siya ɨkɨ Juda iikam tani sɨmiira
nikwowaisiigɨm. Mɨ sɨma tɨ inkam komiiyɨm
sɨmiirɨn yai kɨrɨe aiir yɨkwao boɨn, sɨmiirɨn wɨ sɨma
nikɨ sɨbgu kɨgrɨraowɨm. Mɨ sɨma wɨ sɨmiir yai
ɨmiirar wakaeyoknam. Mɨ inkam komiiyɨm sɨma
ɨkɨ iikamɨm sɨmiirar nɨkwao boɨnɨnaeikɨm, sɨma
sɨmiir yai ɨmiirar wakaeyoknaɨm.
26 Tɨ hɨriinan siyɨuɨn kɨmiir tɨr kɨpi nikɨ o.
Nɨɨngaka. Inkamɨn siya kɨmiir inkam komii
nwowam naɨngwowi mɨ siya kɨmiir mɨiyan

inkam niinganan dwo, siyiu miiyik kimiir tirhaiginiuwim.
27 Mi inkamin siya kimiir bii nwowam naingwowi mi siya kimiir mii priimiriiyan inkamnan dwo.
28 Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara minam bi nitkin iikam whiekakim kima kariir whindiriraerar haiginiuwim. Niingaka. Kara kimiir whindiriraerar haiginiuwam nitkin. Kara iikam whiekakim dimin biyiekakim simiirim naowim mi simiir dimin biyie haiyoprimdiyiumiigiyam. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwiswo sowiir haiswo niskigo
(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

29 Mi sima om komii Jeriko siir haiburgigim mi ina yamim. Mi iikam whiekakim sima Jisis siir mhoiiyar yamim.
30 Mi inkam nhwokwisae nwiso sowa siyiu mig kingiin hirar yidwokwokin. Mi sowar wakaewin Jisis siya tiriir napni mi ina kauwoknanaekiyo, Biiyan Inkam Komii, kira Devidni isidin siir yinisimkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, kririirsi daingwobumbu.
31 Mi iikamim sowiir boinainanaeki, kowa yai tanki. Mi sowa ina swoki kauwoknanaekiyo, Biiyan Inkam Komii, kira Devid siir yinisimkin, kira kririirsi daingwobumbu!
32 Mi Jisis siya ha namikwowiuin mi sowiir yikiuna mi ina boinin, kowa paniina naingwowi kara kowiirin pi hiniin diminin siir tirki, ha?

33 Mɨ sowa siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii, krɨra ha naɨngwowi kɨra krɨriir nhwo owiir haiswonɨskiigi.
34 Mɨ Jisɨs siya sowiirsi naɨngwoyɨmyokɨn mɨ siir ɨɨna ɨna yonkwokiya sowiir nhwo nhɨs owiir mɨ sowiir nhwowo ha kaokiyo mɨ ɨni Jisɨs siir mhoɨiyar yapnamo. Ɬriig.

21

Jisɨs siya om komii Jerusalem hɨriir napnɨnopkainamɨn inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan nwonamkɨn
(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

1 Mɨ sɨma om komii Jerusalem kingiin nwowamɨn mɨ sɨma omisɨm Betfasi hɨriir yɨmbiyam mhɨu whɨrɨn Oliv siir kingiin. Mɨ Jisɨs siya inkam nwɨswo siir mɨi kɨgna mɨriiyo sowiir yɨkropki bɨi sowar namkwokɨnɨm.
2 Mɨ siya sowiir boɨnki, kowa ɨkɨ omɨn krɨma kɨgiyɨn siir dam mɨ kowa kingiin tɨrar kwakɨg. Mɨ kowa wɨ kɨmɨmɨnki rani, donki ɨrɨn uridni sɨma nɨmburuwɨn paeyaka pɨ siir kɨgi mɨ saiir yɨnisɨm ɨi ɨiirɨn wara mɨ kowa pɨ sowiir whro hainani mɨ kariirɨm kiyainani.
3 Mɨ inkam nwɨrɨn siya yai kwɨr kowiir boɨnki mɨ kowa siirɨn hɨnɨɨna boɨnki, krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya sowiirɨn mɨigakɨn mɨ mhoɨiya siir mɨiya dɨg nwoki mɨ siya wɨ kɨriirar swokɨ hauugi mɨ siya wa nami.
4 Tɨ dimɨn hɨriinanɨm nɨmbɨibɨiyamɨm mɨ yaiyɨm bɨiya profet sɨma boɨnɨm ɨni sɨmiirar boɨnourwokaiyɨm mɨ sɨma hɨnɨɨna boɨnkɨm,

5 kima iikamim om Saion hiranim simiirin hiniina
boin, kigi! Kimiir Inkam Komiiyin nu
kigriraowiyin isirin kimiiram niti. Siya
inkam miuungin mi siya donki haomim
siir nidwo namkin mi donki iiyin yopii
aeya naokainan siir! Mi iiya Jisis siya om
Jerusalem hiriir nimbiyamin, ti diminim
sima ina yimbiyamim.

6 Mi inkam nwiswo Jisis siir kigna miriiywo mi
yaiyim siya boinkiyim simiir hiriinana ini tiriu.
7 Mi sowa donki iwinbugao sowiir hakainamwo
mi sowiir yiuisim siir idwo yitimwaniu mi Jisis siya
yiuis idwowa yidwonam donki yinin siir.
8 Mi iikam whiekakim simiir yiuisim ini siyiu
iiirar haknamin siir biiyar mi nhirim paekwowim
sikwonanim simiirar kriphaknam siyiu iiirar.
9 Mi iikam nhirim biiya napnam ikim mi nhirim
mhoiiya saika ninkin apnam ikim sima ina kau-
wok boinamim, Devid siir isidan yinisimin Adi
Komii siya nikropkiyin siya wadieki wadiekin, siir
inig iiir dokboinmamairgi! Adi Komii siya ti Biiyan
Inkam Komiiyin nitin siir whinkinsiis haiginiugin,
siya inkam miiyikin krima Adi Komii siir inig iiir
hainan prapraskikin.

10 Jisis siya om komii Jerusalem hiriir
napninopkainamin mi iikam whiekakim om
komii hir nwowinim sima hiriinan dimin iiir
kigwinim ini hindara yanaawinim mi ina boinim,
ti inkamin siya yipikin?
11 Ti iikamim napnaniyim sima boin, Jisis
siyairgin profet inkamin om Nasaret nu Galili
hiranin. Ɨriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir napninopkainamkin
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

12 Jisis siya Adi Komii siir omaka komiiya hiuyokiyokaiya siir inig nidwokai hainaniya saiir hiriir napninopkainamin mi kam nhirim umir hir ninwowana haiyim mi nhirim pi saingim, siya simiir nhinitnowidninkiigi. Mi siya umir hiiyim simiir inankrimkrinkiigi mhoiiya sima Adi Komii siir ninkininimiyaei. Mi ipii minim kamim umir mii miriiyim sima nidwokaiyim simiir warar.

13 Mi siya simiir boinki, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiya Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kariir omaka iikamim hinda tinda nwowim sima saiirin hiniina dapi, nhwo kwis boini omakaka! Mi kara kimiir boinki, kima kariir omaka ini hii tauae inkamin siir hiriinan omaka biyienan ywonama.

14 Mi Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir hirar niki owin mi kam nhirim nhwo kwisaeyim mi iga biyie ikim sima ina yimbiniyim siirim mi siya ini simiirar haiswonimniskiiyin.

15 Prismi biiyan kamim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim sima Jisis siya haiswonimniskiiya saiir kigim mi sima wakae yinisimim hiniina ninikiu anikiuwi krima Devid siir isidin siir yinisimin siir inig iiir hainan prapraski. Mi sima io hiriinansi nwokim.

16 Mi sima io ha nwowim mi sima minam naingwokim ti yinisisimim sima kauwoknanaeyim pi tankiyim mi sima hiniina boin, kira ta yaiya yinisisimim sima boina ina wakaeyim, ha? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, ihi, kara tisa wakaeyin. Kima

Yokwo Komiiya saiir yai imiir bi mwaingim. Saeya hiniina boinka, Adi Komiiyin yinisim budirig ikim mi yinpraigak ikim simiir bidi yiisiisimauuin mi sima Adi Komii siir inig iiirin hiriinan asi sibgu hainan prapraskim, aniya?

17 Mi siya simiirin ha boin digiyin mi siya simiir haiburgik mi om Betani hiriir yam mi hirar wh-wonkaowi. Ɨriig.

Jisis siya boinkiyin pae figin ina whirkiyin mi ina wainamin
(Mk 11:12-14,20-24)

18 Mi nugak imumarin Jisis siya ina swoki haiyiug apam yakwokin om Komii Jerusalema hiriir mi siya mhiiya ina yapaowamin.

19 Mi siya pae fig whirin siyiu mig hir nokwoin siir kigam mi siya siirim ha namin mi siya hiniina bi kigamkin nae bidi budin. Niingaka. Paekwo niinga nwowi mi siya ti pae figin siirin hiniina boin, kira wi nae swoki budmimin tani, niingakiinga. Mi ti pae figin bi kimiminkikin ina wainamin.

20 Kamim siir kigna miriiyim ti hiriinan dimin iiir kigim mi ina yanaakiyim. Sima boin, ti pae figin siya dimusi wai sasaunamkin, ha?

21 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kima naingwo tibmii kiini mi kima wi diga nwowi ti pae figin kara minkiyin siir hiriinan. Mi dimin whirin kira wi diga mi owi. Mi kira ti mhiu iiir boinki, kira whii solwara hiriir diswitnatmainam mi siya wi hiriinana mi tiri.

22 Mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi ha sriii digworaekwo whiekakim kima haiyam srii boini, siya kimiirin wa hauuwi. Ɨriig.

Sima Jisis siir srii yipikin inigak kiriir nwo haiginiuwin
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

23 Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir swoki haiyiug apninopkainam mi iikamim simiir yowomwarkaiyiu siir yai imiir. Mi siya ha niki boinin, prismi biiyan kamim sima mi Isrel simiir biiyan inkam komii komiiyim sima siir hiriir yimbiyam mi sima siirim sriigi mi yipikin inig komiigak kiriir nwowaiginiuin mi kiriir nimbinin yipikin ti digworaekwo simiirin kira piki hiniin inigin siir diriraerari, ha?

24 Mi Jisis siya simiir yai aiirin ina yowarkii boinin, kara iriipa hiriinan kimiirin pi dimin whirin siir sriiyim mi tiri. Mi kima saiir sibgu owarkii boini mi kara iriipa hiriinan wi kimiirar boinmauuwi inkamin inig komiigak kariir nwowaiginiuin ta miiya saiir miriiyam.

25 Yipikin Jon siir nwowaiginiuin inig komiigak iikamim op simiir baptais haiginiuwam Adi Komii siya, iyae inkamkin, aniya? Mi sima, simasima hiniina yimboin amboina krima siirin pi paniin yaiya saiir boini, ha? Mi krima siirin hiniina boini, Adi Komii siya hauugin mi siya krimiirin pi hiniina boini, kima Jon siir yai wakaeyokna diriraerar karamae dimusi nwokim.

26 Mi krima ha boini ti diminin inkamki hauugin mi krima hiriinan yai boini mi wi iikamim simiirsi nididi. Mi sima wi krimiir tiowi. Dimusi rani, sima hiniina naingwo tibmii Jon siya profet inkam komiigin.

27 Mi sima Jisis siir yai aka hiniina yowarkii boin, krima ninokninkin tani yipikin inig komii Jon

siir hauuwin ti dimininim simiir tiram. Jisis siya simiir boinki. Dimusi rani, kima kariirin bi sibgu boinkikim Jon siirin. Mi kara iriipa hiriinan wi kimiir mi boinmauu rani, yipikin inig komii kariir hauuwin ti dimin taeminim simiir tiram. Friig.

Boiniyio yaiya yinisim nwiswo ad nwiruwaniyo sowiir boinka

28 Kima paniina naingwowi, ha? Biiya inkam nwirin siir yinisimo nwisko mi mhoiiya iiya sowa inikamae nwokiyo mi adin siya siir yinisim yaowaeyin siirim yam mi siir ini boiniu, yinisim, panaoin kira kariir numir waina saiir kigriraowam dam.

29 Mi yinisimin adin siir yai aka yowarkii boin. Niingaka. Kara pi boriisopi. Mhoiiya siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi ini adin siir wain numira saiir swokini miriiyiuin.

30 Mi adin ina swoki apnamin siir yinisim nwirin siirim mi siya ta hiriinan yai aiirar swoki boiniu siirin mi kira kariir wain numira saiir tiram dam. Mi yinisimin hiniina yowarkii boinki, kara pi kapi nami mi siya numira hiriir bi swoki amiminkin.

31 Mi siya simiirin hiniina sriigi, tiki yinisim nwiso yipikin adin siir kwoin iiir napin, ha? Mi sima ina boinim Biiyan iiya mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki mi iikam biyieyim omom omomi umir takis haiyanim mi wigim hii nanaei ikim simiir mhii kwoinim bidi kisina haigiyim mi sima Adi Komii siir yai aiiram bidi yaingwo tibmiiyim mi kimiir biiyin wi simar nami iikamim Adi Komii siya kigriraowiyim kimiiramin. Niingaka.

32 Dimusi rani, Jon siya kimiir waraur nimbinikin siyiu miiyik miiyikim simiir niisiisimauugim kimiirin mi kima siir yai aiir bi naingwo tibmiigim. Mi kamim omom omomi umir haii ikim mi wigim hii nanaei ikim sima siir yai imiir bidi yaingwo tibmiiyim. Mi kima ti hiriinan diminim simiir bidi kigim mi kimiir kwoinim biri kisina haiigikim mi siir siyiu iiir napam bi naingwo tibmiigim. Niingaka. Ɨriig.

Ta boiniyio yaiya inkam biyieyin numir waina saiir kigriraowiyin siir boinka
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

33 Jisis siya simiirar niki boinin, kima wakae, boiniyio yai kwira hiniinga. Inkam komii nwirin siya nu komiigakin mi wain numir yinkin mi ina hiuyokiyokaiyin mi numir hirin ie whira yop mi nantwo komiiya ienau hir haigi mi sima wain nidim ina whinitkaigaiyim mi simiirin ina yokwo-brombropim simiir hii imiirim mi saiir mhoiiya numiran adin siya omaka pada ira mirii ta wain numira saiir kigriraowam. Mi siya ta numira inkam nhirimi hauugi sima kigriraowam mi umir mii saiir warar mi miriiyim. Mi numiran adin ina yamin aru maeyau kwira.

34 Mhoiiya iiya wain nidim simiir haiyana ini kingiin nwowa mi numiran adin siya whisarii mii prii miriiyan kam nhirim simiir yikrop amki wain nidim simiir ninguguhainakiyam.

35 Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim mi sima siir miiyan kam imiirin siyiu miiyik bi tirkim. Mi sima nwirin hindara tioki mi nwirin hindara

yisomaoki mi nwirin hindara kaigromkrorki si-
iyani.
36 Mi numiran adin kam nhirim miiyanim simiir
yikropki, siya hoimgakriga yikroki, biiyana saiir
hiriinan tani. Mi kamim numir aiir kigriraowiyim
hiriinan siyiu iiirar swoki tirwin simiirin.
37 Mi mhoiigi mhoiiyan siya siir yinisimki
yinisim yinkamiyinin siirgisiirar yikropki
simiiramin. Adin siya hiniina yaingwo, sima
wi kariir yinisimin wi siir yaiyar wakae yoknaei.
38 Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima
ti yinisim iiir kigwinim mi sima sima hiniina
boinaiwin, tiki yinisim hiniinin siya wi siir adni
digwraekwowim wi siya haii. Humbae! Nim siir
disom aoki mi ta siir adni numira wi krima haii.
39 Mi sima siirin ha kiyainaniyamim numir yaba
hiriir mi sima siirin ina yisomaowin.
40 Mi Jisis siya simiir boinki, kima paniina mi
aingwokiyim? Mhoiiya iiya numir wainain adin
siya niti wi paniin siyiuin siir natirni ta numir aiir
kigriraowan kamim simiirin?
41 Mi sima siir boinki mi siya ti inkam biyieyim
siir numir aiir kigriraowim wi simiir nisomsom
aokii. Mi siya numir waina wi iikam isid miiyik
nhirmi hauugi sima kigriraowim mi nae haiyan
iiya mi sima nae haimii, siirin wa hauu aei.
42 Mi Jisis siya simiir boinki, tari kima yai
haimii kwira profet kamim biiya sima wina
Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri sibgu
mwainiknokninkinkim, aniya? Saeya hiniina
boinka,
ti yin miiyikin omaka miriiyin kamim sima
boriisop waeyaowin tariinanin ini

biiyan yin yamwowiuin. Siya ini bopwonauan kougouwin siir hiriinan yamwowiuin. Biiyan Inkam Komiiyin siyar diriraerarkikin ti dimininin, siya ina yimbiyamin mi krima siir kigin ini wadieyar ywokiyin.

43 Mi kara kimiirin pi hiriinan asi boinki, ti dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya kigriraowan iikamim simaka nwowim wi kara swoki haii, Juda iikamim kimiir waraurankar. Mi kara wi iki iikam nhirim om whiranim siir mii sibgu miriiyim wi simiir hauugi.

44 Yipikin inkamkin kariiram naingwo tibmii karamae nwowin mi siya wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski, hauwa nikii iswomswokiya mimirmimir yinin siir idwo saiir hiriinan. Mi inkamkin digiumii kariir haimriyiuwi mi siya wi hindara nikrimkrip iuguski yin siir hiriinan nisiimtl siini.

45 Mi iiya prismi biiyan inkam komii ima mi Farisi sima ta hiriinan boiniyio yai aiir wakaekiyim Jisis siya boinim mi sima ina yinoknинkinkiyim ta yaiya simiirar nikriiga.

46 Mi sima siir nonkworinuwama naingwokim omaka hiuyokiyokaiya saiir hiriir hainamim. Mi sima iikamim simiirsi nididgim Jisis siir yai wakaeyim. Dimusi rani, sima ha naingwo tibmiikim Jisis siya profet inkam komiigin. Ɨriig.

22

Ta boiniyio yaiya nae komiiya wig nonkwonaeiya saiir boinka

(Lk 14:15-24)

1 Jisis siya yaeya boiniyio yaiya ina swoki boinin simiirin mi siya hiniina boinkin,
2 Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini inkam komii nu kigriraowiyin, nae komii siir yinisim yinkamiyinin wig nonkwonain siirim diriraerariyin ini saiir hiriinan ywowin.
3 Biiya kam nhirim simiir nimbina ta wigwas naeya saiir naeyam. Mi naeni iiya siya siir kam nhirim simiir yikropki. Mi sima nitim pi boriisopi.
4 Mi siya siir miiyan kam nhirim ina swoki ikropkiyim mi simiir boinmauu, kima kamim kara nimbingigim simiir dikiunaki mi kima simiirin hiniina boin, wakae, kariir naeyim bidi diriraerar haigingigim. Mi bulmakau ii ikim mi wraisu hikae hikaeyim kara bidi yisomsom haigingigim. Mi digworaekwo whiekakim bidi diriraerar haiigingigim. Kima ta wigwas naeya saiirim wit.
5 Siya siir miiyan kamim ti yai imiir boinmimauu digin mi sima ha namim, sima, simiir yai imiir wakaeyim pi boriisop mi sima ina nhinoopkiyim. Nwirin siir numiram yam mi nwirin ini umir mii miriiyam yamin.
6 Mi nhirim inkam komii nu kigriraowiyin siir miiyan kam imiir yapiyiskai kigwin mi sima simiir yonkwobumbuninkin haiiginiugi mi simiirin ina yisomsom aokaokiyim.
7 Mi ti hiriinanin inkam komii nu kigriraowiyin siir kwoinin haugi hauga ha whiyiekiyin mi siir kamim sau ninitiyim simiir yikropki. Mi sima inkam biyieyim simiir yisomao mi om iiir warar yinkin haingimugig.

8 Mɨ sɨma hɨriinan tɨrɨm, inkam komiiyɨn siir mɨiyan kam ɨmiir boɨnmɨmauugi, wigwas naeya bɨdi dirɨraerar haigɨn dɨga, kamɨm kara nɨmbinɨm sɨma mɨiyɨkɨ waeyao paniinsi yɨtsi.
9 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi kɨma ɨkɨ siyɨu whɨekakɨm sɨmiirar dap kɨg yokiyokɨiyam mɨ kam whɨekakɨm kɨma sɨmiir kɨgi mɨ kɨma sɨmiir wɨkɨunani ta wigwas nae aiirɨm.
10 Siya hɨriinan yai boɨnkiyɨn mɨ mɨiyan kamɨm ɨna nhɨnoopkiyɨm. Mɨ siyɨu whɨekakɨm sɨmiir nwowɨm iikamɨm sɨmiir yapboɨnmamauu iikam biyɨe biyɨe ɨkɨm mɨ iikam mɨiyɨk mɨiyɨk ɨkɨm sɨmiir yɨkɨunani wigwas nae aiirɨm. Mɨ sɨma ha nɨtɨm ta omaka wigwas nae dirɨraerara ɨni iikamkɨna yɨnkɨnɨugiya.
11 Iikamɨm sɨma ha nɨdwodwokai dɨgiyɨm mɨ inkam komii sɨmiir napnɨnopkai kɨgam namkɨn. Mɨ siyar kɨgi inkam nwɨrɨn yɨuɨs mɨiyɨk bɨ pɨuainanikɨn wigwas naeya saiir nɨdwokai aeyamɨn.
12 Mɨ inkam komiiyɨn siir boɨnki, akam, kɨra yɨuɨs mɨiyɨk pɨuainani karamae dimusi nwokɨn ta wigwas nae aiiramɨn, ha? Mɨ siya ɨni yai mɨkrɨma ywowɨn. Mɨ ɨna yɨdidkiyɨn.
13 Inkam komiiyɨn siya siir mɨiyan kamɨm sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kɨma siir ɨga ɨɨnɨm sɨmiir kogrɨmdɨɨnugi. Mɨ maeyauwa nɨiyɨm nɨiyɨm nwowa saiir hɨriir dɨtkaigi. Ta maeyau nɨiyɨm nɨiyɨm aiirɨn siya wɨ kauu ouu prasae kɨn tani. Mɨ siya wɨ hɨk komiigɨkomii aiir haii. Mɨ wɨ siir big ɨiirar mɨ aegiyɨmgiyɨkaeyami.
14 Jisɨs siya ta boɨniyɨo yai aiir boɨn dɨgiyɨn mɨ siya sɨmiir boɨnki, ɨhɨ, Adi Komii siya iikam

whiekakim simiirar nikiunaei. Mi simiirin wi irira nwinwira nikiuna apninopkainani. Iriig.

Sima Jisis siir sriigim umir Sisa siir hauuwam (Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

15 Mi Farisi kamim sima yaiya ina haingiriyiu hid boinaiyim, Jisis siir kinankiuwam.

16 Mi sima simiir kigna miriiyim kam nhirim mi inkam komii Herot siir kamim simiir warar yinkin ikropki. Mi sima Jisis siir hiriir yimbiyam mi ina ini sriiyiuim yai nhirim simiiram. Inkam yaimin dimin nowomwarkaiyiuwiyin, krima ina ninokninkinin kira yaimwo boinan inkamkin. Mi kira yaimwowa saiirar sibgu owomwarkaiyiu boinikin diminim Adi Komii siir iikamim simiirim. Kira inkam nwirni bi nwowikin kou mi nwirni bi nwowikin nua. Niingaka. Kira iikam whiekakim simiirin whiruwar nwowaiginiuwikin.

17 Kira krimiirin sibgu boinmauugi, kira paniina naingwowi, ha? Moses siir siyiu komiiyin siya boinin ini wadieya mi owin krima omom omomi takis umirim inkam komii Sisa Romanin siir hauuwin, aniya? Iyie? Niingaka.

18 Jisis siya simiir kwoin biyie biyie imiir bidi yinokninkinin mi siya simiir boinki, kima niksisaeyan inkamkim. Kima kariirim dimusi kinankiunikim, ha?

19 Kima umirim omom omomiyim kima haiiyim mi miiya umira saiir nwowa inkam komii Sisa siir hauuwiya kariir wiisiimauugi. Mi sima umira siirim asi hainakikim, siir niisiimauuim.

20 Mi siya simiir sriigi, ti whwonkamin mi ti inig ikin umir aiir nwowin siya nhinirgin.

21 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yowarkɨi boɨnki, inkam
komii Sisa. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, dimɨn Sisa nikɨn,
yɨo kɨma Sisa siirar hauu. Mɨ dimɨnɨn Adi Komii
krɨmiir Wanɨn siirgɨn yɨo kɨma siirar timɨ hauugi.
22 Sɨma ta hɨriinan yai aiir wakaekiyɨm mɨ sɨma
ɨna yanaakiyɨm. Mɨ sɨma siir ɨna haiburgigɨm
mɨ ɨna yamɨm. Mɨ sɨma Jisɨs siir kɨnankɨuan yai
karamaekɨm. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir srɨigi iikamɨm naonami wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

23 Ta ɨi aiirarɨn Sadyusi kam nhɨrɨm Jisɨs siir
hɨriir yɨmbiyam. Tɨ kamɨm sɨma hɨnɨina boɨnikɨm,
inkamɨn naonamiyɨn sɨma wɨ swokɨ ɨnsiin ɨdwo
rani. Sadyusi kamɨm sɨma ha nɨmbiyamɨm mɨ
sɨma Jisɨs siir inɨ srɨiyɨu,
24 inkamɨn nowomwarkaiyɨuwiyɨn, Moses siya
hɨnɨina boɨnkɨn, inkam nwɨrɨn siya yɨnɨe niyɨo
karam nwowi mɨ siya ha naonami mɨ siir wig
igabaeya siir nomousɨm ɨeyar swokɨ ɨtkɨn ɨdwokai
naowid. Mɨ yɨnɨekakɨn wɨ siya nwo haigɨnɨuwi siir
yaowae ɨiirɨn.
25 Mɨ kam ɨriiyar nwɨskɨnɨuwi mɨ sɨmiir
yaowaeyɨn wig siya yonkwona mɨ siya ɨna
yaonamɨn mɨ siya yɨnɨekak bɨ nwogigɨn. Mɨ siir
wig igabaeya ɨni siir nomousɨm ɨeyar swokɨ ɨtkɨn
ɨdwokainaowida.
26 Mɨ siir nomousɨmɨn ɨriipa hɨriinanar mɨ
tɨr, yɨnɨe karamaeyar mɨ aowɨn. Mɨ nwoɨmaka
ɨriipa hɨriinanar mɨ tɨr mɨ ɨni hɨrii hɨriinanar tɨr
yokiyokɨiyamɨn. Mɨ tɨ iwɨniyao ɨriiyar nwɨso ɨni
yɨnɨe karamaeyar yaowɨm.

27 Sima yaowin naokao digiyim mi mhoiigi
mhoiiya simiir yao wig igabae aeyar yaonam.
28 Kira boinki, iiya iikamim naokaowim sima
ninsiin idwowi. Ti iwinyao iriiyar nwiswo ta wiga
saiir kamki kamin wi nhinga nwowi? Kira ina
ninokninkinin, sima yaowin saiirara nonkwona
swokim.
29 Mi Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii
boinin, kima Yokwo Komii saiir yai imiir bi
ninokninkinkim, ha? Mi kima Adi Komii siir kirie
aiir bi ninokninkinkin, ha? Mi kima hiriinanin
whaowaeya priiboin, aniya?
30 Mi iiya iikamim sima ninsiin idwowi mi sima
wi nonkwona rani. Niingaka. Mi sima wi Adi
Komii siir oman paekwosimim ninomor kou hir
nwowin wi simiir hiriinan nwowi, niinga niingar.
31 Ti iikamim naonamim mi ha swoki insiin
idwowi. Kara kimiir sriiyim mini. Adi Komii
siir yaiyim Moses siir hauuwim, kima simiir bi
mwaingim, aniya? Siya hiniina boinkin,
32 kara Ebraham mi Aisak mi Jekop simiir Adi
Komiigin. Adi Komii siya iikamim naonamim
simiir Adi Komii rani. Iikamim kwoinbudin
omwai waiyayokiyokiiiyin simiir Adi Komiigin.
33 Iikamim kingiin nokwoim sima ta hiriinan yai
aiir wakaekiyim mi sima ini hindara yanaakiyim
Ɨriig.

Adi Komii siir biigi biiyan siyiugi siyiu ieyairgin (Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

34 Ta hiriinan yaiya Jisis siya Sadyusi simiir
yai aiir boin tankaigikin. Mi Farisi kamim sima
ta yai aiir wakaekiyim mi sima ina haingiriyiu
boinainamim.

35 Mɨ sɨmiir bopwo hɨrɨn inkam nwɨrɨn siyɨu ɨmiir nɨnoknɨnkɨniyɨn ɨni hɨrar nwowɨn. Siya Jisɨs siir srɨikɨnankɨuwam namkɨn.
36 Iikam nowomwarkaiyɨuan inkam pɨkɨ hɨnɨɨn siyɨu ɨkɨn, siyɨu whɨekakɨm Moses siya wɨnɨm sɨmiir bɨi nwowɨm, ha?
37 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya kɨriir Adi Komiigɨn. Mɨ kɨriir mhɨi kwoɨnɨm mɨ kɨriir kɨrɨeya wɨ saiirar hauu ɨuguski mɨ kɨriir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir warar.
38 Tɨ siyɨuɨn siya ɨni siyɨu nhɨrɨm Moses siya wɨnɨm sɨmiir kou ywowɨn.
39 Mɨ mhoɨiyan siyɨu whɨrɨn yɨo hɨnɨɨna boɨnkɨn, kɨra inkam nhɨrɨm sɨmiirɨm naɨngwowiyɨm mɨ kɨramar naɨngwonaeiyɨn saiir hɨriinanar daɨngwo.
40 Tɨ siyɨuwo sowa boɨnkiywo ɨni Moses mɨ profet kamɨm sɨmiir siyɨu ɨmiirar higrɨnɨu ɨrkakiyɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya Farisi kamɨm sɨmiir srɨi yɨpɨkɨ inkamkɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

41 Farisi kamɨm sɨma ɨrɨpa nikɨ haɨngiriyɨu owɨm mɨ Jisɨs siya sɨmiir srɨi,
42 kɨma Krais siirɨn ɨni panɨɨna naɨngwowɨm tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn, ha? Siya nhɨnir pɨugan ankɨn, ha? Mɨ sɨma siirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, Devid siir pɨuganankɨn.
43 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna swokɨ srɨiyɨn. Dimusika? Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn Devid siir nwowɨn siirɨn siya nɨisiimauugɨn mɨ Devid

siya siirɨn Bɨiyan Inkam Komii dimusi dapkɨn, ha? Siya hɨnɨɨna boɨnkɨn,

44 Devid siya hɨnɨɨna boɨnkɨn Adi Komii siya,
kariir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siirɨn hɨnɨɨna
boɨnkɨn, kɨra kariir ɨɨna ɨɨniga saiir dɨdwo.
Mɨ mhoɨiya kɨriir sau omomɨn wɨ kara
kɨntɨokɨi sɨmiirɨn. Mɨ wɨ kɨriir aowa
nwokaii.

45 Kɨma kɨgi Devid siya dapkikɨn Inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn Bɨiyan Inkam Komii siya mɨ siya tɨ inkamɨn Devid siir isid panɨɨna nwokɨn, ha? Nɨɨngaka. Siyɨu karamaekɨn.

46 Mɨ inkam nwɨrkɨn bɨ nowarki boɨnmɨmɨnkɨn ta Jisɨs siir yaiya. Nɨɨngaka. Mɨ ta ɨi aiirɨn sɨma ɨna yɨdidbwakainamɨm siirsiyɨn mɨ mhoɨiya sɨma siirɨmɨn dimɨn whɨram bɨ swokɨ srɨi mɨmɨnkɨm. Ɨriig.

23

Jisɨs siya iikam ɨmiir boɨnki, kɨma mɨntarao, kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm sɨmiir siyɨu ɨmiirsiyɨn

(Mk 12:38-39; Lk 11:43,46; 20:45-46)

1 Mhoɨiya Jisɨs siya yaiyɨm iikam whɨekakɨm mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnmɨmauugɨn. Jisɨs siir yaiya hɨnɨɨna boɨnkɨn,

2 kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm, sɨma kɨmiirɨn Moses siir siyɨu ɨmiir nowamwarkaiyɨugɨm.

3 Mɨ hɨriinankɨnɨuwi yɨm tɨ hɨriinan digworaekwowɨm, sɨmiir boɨnmɨmauuwiyɨm, yɨm kɨma sɨmiirɨn ha wakaeyokna ap. Mɨ sɨmiir siyɨu ɨiirɨn, yɨo kɨpi kɨgna ap.

4 Ti yaiyim sima kimiir boinmimauuwiyim, yim ini dimin hikakim kima nityiskai apiyim, kimiir waeyao ini hiriinan ywowim. Mi sima wi kimiir whinhai rani, ti dimin hikak imiirin. Niingaka.

5 Dimin taeminim sima miriiyim, sima minam mini, iikamim simiir nwoki kigim sima ti iinmi op minim minam niigim sima Adi Komii siir yaiyim simiir hopkaiyam. Mi simiir mwowim hais ha mi kikog nhwo kwisboini digworaekwowim, simiir haigiyam. Mi iikamim simiir kigii, sima wa nwoki aingwowim, sima inkam wadiekim. Mi yiuis priei prieiyim sima niiyim yim ha mi piuai haiginiu. Sima nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim mi iikamim simiir kigi, sima wa boini, hie wara inkamim, sima inkam wadiekim.

6 Mi iiya sima yaewou komii komiiyim simiiram namiyim sima iki mhoiiyan ipiiyim simiir bi nidwokaiigim. Niingaka. Sima iki ipiiyim biiyar nwowinim pi simiirar nidwokai omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saiirin iriipa hiriinan.

7 Sima ha naingwowi, iikamim maeyaua nae haiginiya saiirin sima simiir nwoki boin mairgimairgam.

8 Iikamim sima kimiirin hiniina kipi dap iikam nowomwarkaiyiuwan inkam komii komiigim. Niingaka. Inkamin nwiruwairgin kimiir nowomwarkaiyiuwiyin, Adi Komii sasairgin. Mi kima whiekakim ini nomiiyaukina yoswowim.

9 Mi nu tirin kima inkam nwirniyin hiniina kipi dap, krimiir Adi Komiigin. Niingaka. Adi Komiiyin nwiruwairgin, krimiir Adin. Mi siya ini ninomor kou hirar nwowin.

10 Mi sima kimiirin hiniina kipi dap, inkam

komii. Niingaka. Kimiir Biiyan Inkamin nwiruwairgin, yio karargin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin.
11 Yipiki inkamkin kimiir bii inigak nwowin. Siya biiyin hinda whisarii mii priimiriiyan inkam dwo
12 inkamin siir inig iiirar hainanaeiyin mi mhoiiya siir inigin wi aoki aowa namiguskii. Mi inkamin siir inig iiirar hainana karamae nwowiyin, mhoiiya siya wi inig komiigak nwowi. Ɨriig.

Jisis siya kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim siya siyiu biyieyim sima tirim io simiir nwokin
(Mk 12:40; Lk 11:39-42,44,52; 20:47)

13 Ti siyiu komii ninokninkiniyim kamim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao! Kima niksisaeyan inkamkim. Mi kima yaiyairga nhinkini. Iikamim Adi Komii siya kigriraowiyim sima nwowam naingwowiyim, simiirin kima niksisaei mi ti iikamim simiir anowin kimar haiginikouwi. Mi simiir kwoinim simaka nwowam wara naingwo rani, simiir siyiuin kimar haiginikouwi. Mi kima Adi Komii siir iikamim siya kigriraowiyim simaka bi namasugim. Mi iikam nhirim simiiram namam tiriyim, simiir siyiuin kimar haiginikouwi.
14 Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiiya kimiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkin iuguskii kima yai airgar nhinkini. Kamim naonamiyim simiir wig igabaeyim pi kima mi iksisaei. Mi simiir omakain digworaekwowim pi kima mi tauae haii.

Mɨ kɨma iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdaɨn nhwo pɨ prɨeiyar mɨ kwɨsboɨni, sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir higrɨnɨuwam. Mɨ iikamɨm sɨma wa nwokɨ aɨngwowɨm, kɨma inkam mɨiyɨkɨm. Mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨriinansi hauuwi.

15 Kɨma kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨniyɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm, kɨma mɨntarao! Mhoɨiya Adi Komii siya kɨmiirɨn wa nonkwobumbunɨnkɨn ɨguskii. Kɨma yaiyaɨrga nhɨnkɨni. Mɨ kɨma whɨi komiiya mɨ nu ɨkɨm sɨmiirar napboɨnmɨmauuwi Adi Komii siir yai aiirɨn iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir hɨurworwokaiyam. Mɨ sɨma kɨmiir yaiyar bɨdi wakaeyoknaɨm. Siyɨu biyɨe sɨma dirɨraerarɨm ɨni kɨmiir ɨmiir haiburɨm.

16 Mhoɨiya Adi Komii kara iikam biyɨe kɨmiirɨn wɨ hindara nonkwobumbu ɨuguski. Kɨma ɨni iikam nhwokwɨsaeyɨm sɨmiir nɨnkikwona apiyɨn ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm mɨ kɨma wɨ dɨg nwo rani. Nɨingaka. Mɨ sɨma paniinsi sɨbgu wakaeyokna apsi. Mɨ kɨma iikamɨm sɨmiirɨn hɨniɨna boɨnikɨm kara wa dirɨraerari, kara nɨksɨsae rani, kara yaimwowar boɨni. Tɨ kariir yaiyɨm, kara Adi Komii siir hɨniɨna boɨni, ɨni mɨ owɨn yɨo dimɨn komii rani. Mɨ kɨra hɨniɨna boɨni, kara wa dirɨraerari. Kara tɨ yaiyɨm sɨmiirɨn pɨ golɨn Adi Komii siir omaka hɨr nwokaiyɨn pɨ siir nɨkopaisɨsɨrki. Mɨ siya tɨ hɨriinan yaiyɨm sɨmiir boɨni mɨ kɨma siirɨn wa boɨn, siya ha dirɨraerar.

17 Kɨma whaowae inkamkɨm mɨ inkam nhwokwɨsaeyɨm! Dimu dimɨnkɨm bɨi nwowiyɨm mɨ dimu dimɨnkɨm mhoɨi nwowiyɨm, ha? Ɬhɨ, adi Komii siir omaka bɨiyɨn ɨni saeyar ywowa.

18 Krɨma hɨniɨna boɨnkɨm, inkamɨn hɨiya nae

haigin inkin imiiyaeiya Adi Komii siira saiir dapikopsisirki mi mhoiiya siya tir karamae nwowi yio dimin kaimwo rani mi inkamin nae Adi Komii siir nikin imiiyae ikopsisir hauuwi. Ihi, yio siya ha diriraerar.

19 Kima ti nhwokwisae inkam whaowaeyim dimu diminkin bii nwowiyin, ha? Inkamin nae ninkin imiiyaeiyin siya, iyie? Hiiya saeyar minkin ti naeyim dimin whirki paniinsi kimbusi. Ihi, hiiya nae haigin ninkin imiiyaeiya biiyin ini saeyar ywowa.

20 Inkamin hiiya nae haigin ninkin imiiyaeiya saiir inig iiir dapikopsisiri, siya digworaekwo saiir idwo nwowim simiir warar ninkin ikopsisirkikim.

21 Mi inkamin Adi Komii siir omaka miiyika saiir dapikopsisiri mi siya Adi Komii siir omaka hir nwowin naeyiu digworaekwowim simiir wara ninkin ikopaisisiri.

22 Mi inkamin ninomor kou saiir dapikopsisiri mi siya Adi Komii siya mi siir ipiiya sowiir warar nikopaisisiri.

23 Kima kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao mhoiiya Adi Komii siya kimiirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski. Dimusi rani, kima yai kiyimiyok boin kiriekim. Mi kima dimin sisimim pi simiirar mi sioitkini mi haimiiyin pa mi hauuwi mi ti hiriinan dimin sisimim kima ina wakaeyokna diriraerarim mi biigi biiyan diminin Adi Komii siir yaiya kima hiriinan tir tani. Mi biiyan dimin komiiyin Adi Komii siir yaiya kima digiumii saiirar haimriiyiugigi. Mi siyiu miiyik tiri ikim iikam nhirim simiir mi naingwobumbuni siyiu mi

naingwo tibmiini siyiu ikim, kima ti hiriinan dimin komii komiiyim digiumii simiir haimriiyiugigim. Mi kima dimin komii mi Adi Komii siir dimin simim simiir wara wakaeyokna kiswo mi siya kimiiramin wi mairgimairga komiiya pi ywokiyin mi kima simiir tirim pi boriisopkim. Niingaka.

24 Kima inkam miiyik rani, ini nhwokwisaenan ywowim mi kima iikamim simiirin Adi Komii siir siyiu iiir niisiimauuamar naingwowi mi kima wi dig nwo rani. Mi Adi Komii siir yaiisisimim kima simiirar nikwowaisii mi wakaeyokna rani. Mi kima Adi Komii siir biiyan yai komiiyim simiir wakaeyoknaim naingwo rani. Mi kima pi boriisopi. Niingaka.

25 Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiiya Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iuguski. Kima yaiyara nhinkini kimiir mhii kwoinim ini mobmor mob minim idanara kima sibgu hiisokiyim mi aowa iokaka nwowiyim mi ini simiir hiriinan ywowim. Kimiir kwoinim ini inkam nwirni diminam kigmairi siyiuin mi piu saeya nipiyaokiinami siyiu ikin ini sima yinkiniuim.

26 Farisi kamim kima ini inkam whaowae nhwokwisaenan ywowin mi biiyin kima mobmir mobim simiir aowa tiki hiisok mi idana wi wadieya mi oki. Mi iriipa hiriinan kimiir kwoinim hiriinana timi tir. Mi kira siyiu miiyikin siir tiram naingwowi kira wa tiri.

27 Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, mhoiiya Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbu iuguski. Kima mintarao! Kima

yaiyarga nhinkini. Kimiir kwoinim ini maeyauwa inkam haingikaiiya ini saiir hiriinan ywowim. Mi idwowin wadieya sibgu kigi mi ienau hirin ini inkam mwokiugi yinkiniuin. Iikam kimiir mhii kwoinim hiriinan ywowim. Mi ida wadieyar sibgu kigi mi kimiir aowan kwoinin miiyiknan nwoki rani.

28 Kima ini iriipa hiriinana mi owim, iikamim sima kimiir yaimwo whwonkam imiirin wadieya kigi sima hiniina naingwowi, kima iikam wadiekim. Mi kimiir mhii kwoinim ini niksisaeni siyiu ikin mi dimin bibiyieyim ini simasimar nwokaiyim. Ɨriig.

Jisis siya kamim iikam nowomwarkaiyiuwiyim mi Farisi kamim simiir boinkin sima wi hik kimpipisu haii

(Lk 11:47-51)

29 Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao! Mhoiiya Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iuguski. Kima yaiyarga nhinkini. Kima profet kamim biiya naonamim simiir kiu mwowim ie imiirar piuai haiginiugim. Mi iiya sima omwaiya niki waiyaim, sima siyiu miiyik iiirar tirkim.

30 Mi kima boin, iiya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nwowa krima saiir nwokiswo mi krima wi simiir di whiniinii profet kamim simiir nisom aowamin. Niingaka.

31 Ta yai hiriinana kima kimar niisiimauunaei, kima ti kamim profet kamim simiir nisomsom aowam, simiir hiran inkamkim.

32 Kara kimiirin yaimwowar boini, kara kimiirin
bidi yinokninkinin kima wi kimiir yidiwi wan-
wiyaeyim, simiir siyiu biyie imiirar swoki tiri,
biiya sima tirim saiir hiriinan mi kima wi hiriinana
swoki tiri mi wi simiir hiriinana swoki imbiyami.

33 Kima kam biyiekim, kima mipugnankim.
Kima kam biyieyim kima kam isid biyieyim
simiir hiranki nitkim mipugnan. Adi Komii
siya kimiirin wi maeyauwa paekaka saiir hiriir
boinwokiyopnatkaigi, kima wi paniina nidami,
ha?

34 Mi kima wakae mhoiiya kara wi profet
kam nhirim ninokninkin miiyikakim, Adi
Komii siir Yokwo Komiiya saiir mi kamim
nowomwarkaiyiuwiyim wi kimiirim nikropki
mi sima kimiir waraur nimbini. Mi nhirim
wi kima nisomsom aokaowi mi paeyin hiiniya
nirioninkinin saika nirinuwi mi nhirim omaka,
yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir hirar
nipimpari. Mi nhirim kima simiirin wi om komii
whirin siir hiranki nhinikriropki mi simiirin wi
hinda tinda ninkin aeyokiyoki.

35 Mi ti hiriinanin kara wi saiirsi nikropki kam
nhirim hik kimiir hauuwim, kam miiyik nhirim
nuanim biiya kima nisom aowim simiirsi. Inkam
miiyik Ebel siir hiranka nisomao bwakainamkim
mi ini profet Sekaraia siirar yadigiuwin Berekaia
siir yinisimin. Sima siirin Adi Komii siir omaka yai
nidwokai wakaeiya mi maeyaua hiuyokiyokaiiya
nae ninkin imiiyaeiya dimin whirki kimbu karam
nwowa siirin hir nisom aokin. Dimusi rani,
ti dimin hiniinin mi Adi Komii siya kimiirin wi
hiriinansi nonkwobumbuninkin iuguski.

36 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini. Dimin biyieyim simiir hik kimpipisuim ti iikam isid whiekakim kima ti nwowim wi krimiirar nimbiyami. Ɨriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir iikamim simiirsi nougin
(Lk 13:34-35)

37 Jerusaleman iikam!! Jerusaleman iikam!! Kima profet kamim kimiir waraur nitim simiirar nisomsom aokaowikim mi iikam nhirim Adi Komii siya nikropkiyim simiirin ini siiyani kima kaiyimik aokaokiyim. Ɨinokiinokin kara kimiirin dimin biyieyim simiir hirankar nikiunama naingwowi kanaka nwowim kimiir whindiriraerarim. Kakaruk yopiiya saiir yinim saiir kpidga aowa namiyim saiir hiriinan tirama mini mi kimar boriisopi.

38 Kima wakae! Mhoiiya kimiir omin wi iikam karamaeyar nwoki.

39 Ɨhi, kara kimiirin hiniina boini mi kima wi kariir kigmimin tani mi iiya kima ta yai hiniina saiir boini mi wi saiirar nadigiuwi. Adi Komii siya kinsiishaiginiuwi ti inkamin. Biiyan Inkam Komii siir inig iiir nitin siir. Ɨriig.

24

Jisis siya Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir boinkin wi sapi nimbiiriyami

1 Jisis siya Adi Komii siir inig hainaniya omaka komiiya yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgikin mi ina yapnaniyamin mi kamim siir kigna miriiyim sima siiram yit. Sima siir niisiimauuam

naɨngwokɨm omaka mɨiyɨkɨm Adi Komii siirɨm sɨmiir.
2 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma tɨ digworaekwowɨm sɨmiir bɨdi kɨgiyɨm, aniya? Ɨhɨ, kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨnki, tɨ siiyaɨm Adi Komii siir omaka saiirɨm sɨma wɨ siiya kwɨrni ɨdwo nwo rani. Nɨingaka. Mɨ kam nhɨrɨm sɨma nɨti, wɨ tɨ Adi Komii siir omakaɨm sɨmiir nɨinɨkinhɨimnhɨnkigi mɨ wɨ nu saɨka dɨga swokɨ amwowɨuwi. Ɨriig.

Jisɨs siya hɨk whɨekakɨm mhoɨiya nɨmbiniyanɨm sɨmiir boɨnkɨn
(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

3 Jisɨs siya mhɨu Oliv hɨr nɨdwokɨn mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma sɨmar yɨt siirɨmɨn mɨ sɨma siir ɨnɨ boɨni, kɨra krɨmiir boɨnmauugi, tɨ dimɨn hɨriinanɨm wɨ pakɨ hɨnɨin ɨiya saiir nɨmbiyami krɨmiir nɨisiimauuamɨn, ha? Pɨkɨ hɨnɨin dimɨnɨn wɨ bɨi siya nɨmbiyami mɨ krɨma wɨ siir nwokɨ ɨnokɨnkɨnɨm ɨiya kɨra swokɨ haiyɨug ɨtana saeya nɨmbiyami mɨ tɨ nuɨn wa dɨgi, ha?
4 Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨn, kɨma kɨma kɨmasiyar sɨbgu mɨntɨraona wɨ inkam nhɨrkɨm nɨksɨsaesi kɨmiirɨn.
5 Kam nhɨrɨm sɨma nɨti mɨ sɨma wɨ kariir ɨnɨg ɨiir nɨnɨ ɨksɨsae dapboɨni, karargɨn Kraisɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn mɨ sɨma wɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir nɨksɨsae ɨrkaki.
6 Mɨ mhoɨiya kɨma wɨ yaiini yaiyɨm sɨmiir wakaemɨmɨkwɨni. Yaiiya hɨnda tɨnda ɨna nɨniiya, kingiin mɨ aru ɨriipɨ hɨriinan mɨ kɨma wɨ kɨpi nanaawɨn. Tɨ digworaekwowɨm sɨma wa nɨmbiyami mɨ ɨiya kara nɨtana tɨ nu ɨeya dɨgana ya ɨna nikɨ owa.

7 Nu whiran kamim wi nu whiran kamim yaii simaka ninii. Mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin wi nu whiranin siir isidin yaii wi inkam komii nwirin siir isid inaka ninii. Mi nu maeyau nhirim wi mhii prasae nao rani mi nu maeyau nhirim wi niin prasae nit rani.

8 Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainam wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii, biiya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiyami. Ta ii aiirin sima hik kimpipsu wi kimiir hauuwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainaim wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii biiya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiyami.

9 Ta ii aiirin sima hik kimpipisu wi kimiir hauuwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim sima wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai wakaeyoknaeikim.

10 Mi ta ii aiirin iikam whiekakim sima wi simiir naingwo tibmii aiir haiburgigi. Mi sima simiir nomiiyauim wi simiir sau omomin siir kinmauu iti mi simiir nhirim wi io sima sima ninwo anwowi.

11 Mi ta ii aiirarin niksisae profet kam whiekakim sima nhinani mi wi iikam whiekakim simiir niksisaei.

12 Mi ta ii aiirarin dimin biyieni siyiuin wi komiiya nimbiyami mi iikam whiekakim sima wi inkam nwirnisi naingwokwonanae rani. Niingaka.

13 Iikamim sima simiir naingwo tibmiiya kirieya

nwoyokiyokiii mi mhoiigi mhoiiyana saiirar namwoiuwi mi ti iikamim simiirin wi Adi Komii siyar swoki anmaiwarkainaei.
14 Mi sima wi nu maeyau maeyau whiekakim hinda tindanim simiir napboinmamauu irkaki maeyauwa Adi Komii siya kigirkakana siir digworaekwo whiekakim saiir mi iikam isid whiekakim sima wa wakae, dimin miiyikim Adi Komii siya diriraerarim. Mi wi ii aeya nadigiuwi. Ɬriig.

Dimin biyieki biyieyin wi sipi nimbiyami (Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

15 Inkamin ta yaiya saiir mwainin siya sibgu daingworinu, Jisis siya boinki mi mhoiiya kima wi ti dimin biyieki biyieyin Adi Komii siir omaka io saiir hioanin wi siirar kigi, diminin Adi Komii siir omaka bopwo nwowin igbid kamiyaugakin biiya profet Daniel siya boinin nimbiyamim mi siya.
16 Mi ta ii aiirin iikam whiekakim nu Judia hir nwowim sima mhiua hiriir yidam ninopkainam.
17 Mi iikamim yaba hir grinkin okwowim mi sima simiir digworaekwo imiirim kipi swoki iwit ninopkainam omaka hiriirin simiir haiyim sima mhiua hiriirar didam iugugusamki.
18 Mi yipiki inkamkim sima numir nwowi mi sima simiir oma hiriir kipi swoki haiyiug am, simiir yiuis imiir hainakiyim. Sima hindara didam iugusam.
19 Mi wigim yinpiugak nwowim simiirsi naingwoyimiyoki mi wigim yinpraigakakim simiirsi warar mi timi aingwoyimiyoki ta ii aiir nwowim. Sima wi nidam sasau rani, sima wi hikak nwowi mi wa kiguguwi.

20 Kima Adi Komii siiram srii boin mi ii kima nidami saiirin wi naoki kipi kin mi wi Judami ii komiiya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi idami ya wi miiyik mi o rani, ti ii hiriinanim kima wi nidam sasauni siyiuim whaowaei.
21 Mi ta ii aiirin wi hik kimpipisu prasae hai rani. Ihiya nuin siya wina niki owin mi ini tariinana yamwoniyin, ti hik hiriinanim biiya sima bi niki imbinikim. Mi mhoiiya wi hiriinan hiki mi imbiyam tani.
22 Mi Adi Komii siya ti dimin biyieyim simiir iiya saiir nikwokripna karam nwokiswo mi iikam whiekakim sima wi hiriiyar pi whaowae iuguskiyin. Adi Komii siya siir kamim siya nimbinim simiirsi naingwoyimiyokiyin mi siya ti ii hiriinana saiir asi nikwokripnakin, ti diminim sima nimbiyamam.

23 Mi ta ii aiirin inkam nwirin siya wi kimiir boini. Kigi, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya tisi tirar nwowin, siya isi hapi nwowin, kima wi siir yai kipi naingwo tibmii.
24 Ta hiriinana kara kimiirin saiir boinki mhoiiya kam nhirim sima niti mi wi hiniina nini iksisae boini, Kraisin karargin. Mi kara profet inkam nwirkin. Mi sima wi dimin kirie komii komii nhirim simiirar diriraerari, iikamim Adi Komii siya nimbinim simiirin wi sima nhinpriiginam kinankiugiuwi mi ti iikamim sima wi simiir yai wakaeyokna rani.
25 Wakae, kara kimiirin bii ti digworaekwo imiirar boinmauugim mi bii wi digworaekwowim sima nimbiyami mi mhoiiya kima simiir kigi mi

kima wi haniingi kigninokninkini.
26 Sima kimiir hiniin yai boini, kigi. Siya
maeyauwa inkam karamaeya nu siiyin apa
saiir nwowin, kima wi taka maeyauwa saiir kipi
nam. Mi sima hiniina boini, kigi, siya ta omaka
maeyauwa hiuyokiyokai saiir hir nwokaiyin.
Kima wi simiir yai kipi naingwo tibmii.
27 Kima ina kigim, sinana bieki nimbiidniyin
siir hirar sinankiyim mipi bieki nikiiyamiyin siir
hirar namwoiuwi mi mhoiiya iiya Yaowae Adin
ninomor kouanin kara swoki iti kima kariirin wi
hiriinanar kigwini.
28 Maeyauwa inkam whiigi nwowiya mi
wakikiyao wabim pi simiir piu imiirar natkikin
idwo aei. Mi mhoiiya kara swoki iti iikam
whiekakim sima wi kariirar kigwini. Ɨriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin mhoiiya siya wa swoki iti
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

29 Hik komiiya ta iiya saiir haiya saeya dig nwoki
mi bieyin wa kakauu iuguski mi bwana wi mi
whwo rani mi nauunim wi ninomor kou hiranka
nikiigiiki. Mi ninomor kou hiran dimin komii
komiiyim, sima wi niini haniina nitki.
30 Mi ta ii aiirin digworaekwo nhirim ninomor
kou hiranim mhoiiya wi iikamim wi simiir
niisiimauuwi ta iiya. Kara Yaowae Adin ninomor
kouanin wi saiir swoki iti mi iikam isidin hinda
tindanim nu tiranim sima wi nou prasae kin
tani. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin sima wi
kariirar kigwini waumirsima kariir dimin kirie
komiiyim paenan niuyaeiyim wi simaka ninkin
iti.

31 Ɨiya kara niti, kidin wa maski. Mi iiya siya kid maski mi kariir paekwosimim sima wa namki omom omomim hida tinda nwowim simiir, iikamim kara nimbinim sima wi kariiram nikiunani.

Whrougiwokiyim iiya Jisis siya nitana saiir niisiimauugin iikamim simiir
(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)

32 Kima whrou siir bidi yinokninkinim. Ɨiya pi whrou siya woki ti hiriinanin krima pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowo wa mi ikii kini. Ta hiriinan iiya saeya opki niuwi aeya.
33 Ɨni mi owin, mhoiiya kima ha kigi ti dimin taemin whiekakim kara boinim ini nimbiyamim, kima ha dinokninkinki, iiya kara nitana ini kingiin nwowa.
34 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, iikamim sima ta ii aiirar niki owim sima wi niki aonam tani mi ti digworaekwo whiekakim wa nimbiyami.
35 Nu ninomor sowa wa digi mi kariir yaiya wi swoki digi rani. Niingaka. Saeya wi hiriiyar nwoyokiyokii. Ɨriig.

Inkam nwirkin ta iiya Jisis siya nitana saiir swoki inokninkin tani
(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30,34-36)

36 Inkam nwirkin ta ii aiirin ninokninkin mimin tani. Mi paekwosimim ninomor kou hiranim sima iriipa hiriinan sima saiir mi inokninkin tani. Kara Yaowae Adin saiir mi inokninkin tani. Niingaka. Adi Komii sasa ninokninkini ta iiya kara nitana.

37 Ɨiya Noa siya nwowa mɨ siyɨuɨm saiir tɨrɨm,
hɨriinan siyɨu kaimwowɨm wɨ saiirar swokɨ tɨri ɨiya
kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn kara swokɨ ɨti.
38 Ɨiya op komiiyɨn siya nɨuunani karamaeya nikɨ
owɨn, sɨma tɨ hɨriinan siyɨuɨm sɨmiir tɨrkɨm opmɨn
kwiyae mɨ naemɨn nongwomamaɨr aeikiyam mɨ
wigmɨn prɨinonkwonakaeyam. Mɨ ɨni Noa siya
yambudkiyɨn siyaiiya hɨriir.
39 Iikamɨm sɨma bɨ nɨoknɨnkɨnkɨm mɨ sɨma ɨni
hɨriinana mɨ prɨi ywowɨm. Sɨma ha bɨ naɨngwokɨm
tɨ dimɨnɨm wɨ sɨmbi nɨmbiyami. Nɨingaka. Mɨ op
komiiyɨn ha nɨuunaniyɨn mɨ ɨni iikam whɨekakɨm
sɨmiirar kaipri hainamɨm mɨ sɨma ɨna yaonamɨm.
Kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn kara nɨti wɨ
hɨriinanar mɨ tɨri. Sɨma wɨ nɨoknɨnkɨn tani mɨ wɨ
ha nwokwokɨn tani ɨiya kara nɨtana saiiram.
40 Mɨ ɨiya kara swokɨ ɨti sɨma wɨ nɨoknɨnkɨnwɨn
tani. Mɨ ɨnkam nwɨsko sowa ɨrɨpa mɨi mɨriiguwaki
mɨ wɨ nwɨruwaniya nɨkɨunami mɨ nwɨrɨn siirɨn wɨ
hɨrar haiburgigi.
41 Mɨ wig ɨso sowa ɨrɨpa mɨi mɨriiguwaki mɨ
ɨra wa nami mɨ ɨra wɨ hɨrar haiburgigi. Mɨ
hɨriinankɨnɨuwi
42 kɨma, kɨma kɨmasiyar mɨntɨraowɨn. Kɨma
nɨoknɨnkɨn tani, pakɨ hɨnɨin ɨiya wɨ sae swokɨ ɨti
kara kɨmiir Inkam Komiiyɨn.
43 Kɨma tɨ dimɨn ɨmiir daɨngwo, omakaɨn adɨn
siya ha nɨoknɨnkɨni hɨi tauaean inkamɨn pɨ sɨpi
nɨti mɨ siya pa nɨdwo kaowi mɨ hɨiyan inkamɨn pɨ
hɨriir napnɨnopkainam tani
44 Kɨma ɨriipa hɨriinan ha nhɨnkaokwokɨn, kara
Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn ɨigwɨra kara nɨti
ɨna nwowa. Mɨ kɨma wa nɨoknɨnkɨn tani kara wɨ
ta hɨnɨin ɨiya saiir nɨti. Ɨriig.

Boiniyio yaiya mii biyie mi mii miiyik miriiyo sowiir boiniyioka
(Lk 12:41-48)

45 Piki hiniin miiyan inkam ikin kwoin miiyikakin mi siir mii imiir sibgu kigriraowiyin, ha? Biiyan inkamin siya minam nimbingin siya siir miiyan kam nhirim simiir kigriraowim mi nae simiir mi inkin hauu aeyim naeni ii aiir. Ikiya ti inkam hiriinanin siya ti diminim simiir wakaeyokna diriraerari mi siya inkam miiyik ieya.

46 Mi mhoiiya siir biiyan inkamin ha nitin mi siya ina ini kigniyin ti miiyan inkam iiir mi miiyim biiya siya boingigim ini hiriinanar miriikwokinim mi ti biiyan inkamin siya wi mairgimairga nwowi siirin.

47 Kara kimiirin yaimwowar boini, mhoiiya ti biiyan inkamin, wi siir nimbini, siir dimin komii komiiyim siya kigriraowim.

48 Mi ti miiyan inkam biyieyin siir kwoinin ha naingwowi, kariir biiyan inkamin siya wi nitsisau rani

49 mi siya siir iripa mii miriiyim kamim simiirin ina tio bwakainanamin mi siya op biyie kwiyaeyim kamim simaka mi aekwiyaeikin.

50 Mhoiiya ti miiyan inkamin siir biiyan inkamin siya niti mi ti miiyan inkamin iiya siya nitana saiir ninokninkin tani.

51 Mi biiyan inkamin siya niti wi ti miiyan inkamin siirar tirbumbuninkinki mi siya siirin kamim niksisaeiyim simaka nikmwin owaiginiuwi. Ta maeyau aiirin iikamim sima wi nou prasae kin tani mi sima wi simiir big imiirar

ninan aekiyimkiyiki. Ɨriig.

25

Mwiigak kopak iuurim simiir boiniyio yaiga

1 Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana mi ini mwiigak kopak iuurim simiir hiriinan ywowin. Inkam nwirin wiga tari-inanar kwonkwonakin mi ti mwiigak kopakim simiir yiukidim warar hainam, sima siirin siyiu hir napyiskaiwinam namkim mi siir nikiunaniyim.

2 Mi iriiyarim ninokninkin miiyikakim mi iriiyarim ninokninkin miiyik karamaekim.

3 Mi wigim ninokninkin karamaeyim sima yiugid nhiingam simiirara hainam mi sima yaeya op (kerosin) haimiiyim simiir wara bi hainamkim.

4 Mi wigim ninokninkin miiyikakim, simiir opim (kerosinim) aimwoniya yaokai hainam simiir yiukid imakar.

5 Ti wig nonkwonain inkamin siya bi niki itsisaugin. Mi ti wig iuurim simiir nhwowim ina yiridim mi sima ina whwonkainamim.

6 Mi yai kwira ini niibwopwo komiiya saiirar kauwok boiniwiiya wigkam wino nonkwonao ini nitwiiyo. Kima siirin siyiu hir dapyiskaiwin mi siirin wikiunani.

7 Ti mwiigak kopak iuurim ina nhiingiwiiyim mi sima simiir yiugid imiirar diriraerar hainamim.

8 Mi wigim ninokninkin karamaeyim sima boinki, ninokninkin miiyikak wig imiir, kima op (kerosin) haimiiya krimiir whauugi. Krimiir yiugidim pi simbi tingiyami. Mi krima diriiyar nami.

9 Mɨ wigɨm nɨnoknɨnkɨn mɨiyɨkakɨm sɨmiirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki. Nɨingaka. Ta op (kerosin) haɨmiisɨma, kɨma mɨ krɨma saiirararɨn pɨ dɨg nwo rani, kɨma omaka digworaekwo saɨniya saiir hɨr saɨnaki kɨmamar.
10 Mɨ sɨma op (kerosin) saɨnam bɨdi yamɨm mɨ wig nonkwonan inkamɨn siya ɨna yɨtɨn. Mɨ wigɨm siirɨm waikaokwokɨnɨm ɨna yamɨm omaka hɨriir wigwas nae komii aiirɨm mɨ sɨma anowɨn ɨna haigɨnɨkougiyɨn.
11 Mhoɨiya mwɨigak kopak ɨriiyarɨm ɨna swokɨ ɨtɨm mɨ sɨma ɨnɨ kauwok boɨni, Bɨiyan Inkam Komii kɨra anowɨn krɨmiirɨm haiwaoki.
12 Mɨ siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨni, kara kɨmiir bɨ nɨnoknɨnkɨnkɨn.
13 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma mɨntarao. Dimusi rani, kɨma nɨnoknɨnkɨn tani, ɨiya mhoɨiya kara nɨtana.

Boɨniyɨo yaiya mɨiyan kamɨm umɨr grɨbgak haiyɨm sɨmiir boɨnka
(Lk 19:11-27)

14 Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saeya ɨni bɨiyan inkamɨn aru maeyau namam mɨnɨn mɨ siya siir mɨiyan kam nwoɨmɨm sɨmiirɨn ha nɨkɨunaɨn mɨ siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir ɨɨn yɨnkwo hauugik sɨma kɨgrɨraowɨm mɨ ɨni saiir hɨriinan ywowɨn.
15 Siya siir mɨiyan kamɨm sɨmiir siyɨu ɨkɨm mɨ sɨmiir kɨrɨe ɨkɨm sɨmiirar kɨgɨn mɨ siya umɨrɨm sɨmiirɨn yapayapa maɨr asi hɨd hauugɨn. Mɨ nwɨrɨn umɨrɨm 5,000 kɨm siir mɨ nonkwo hauugikɨm mɨ

nwɨrɨn 2,000 kɨm siir mɨ nonkwo hauugikɨm mɨ nwɨrɨn 1,000 kɨm siir mɨ nonkwo hauugikɨm. Siya sɨmiirɨn hɨriinan tɨrgikɨn mɨ siya ɨna yamɨn.

16 Mɨ siya aru maeyau bɨdi yamkiyɨn mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn inkamɨn 5,000 umɨr haiyɨn ɨna mɨriinamɨn tɨ umɨr ɨmiirar mɨ yaeya 5,000 nhɨrɨm ɨna swokɨ mɨrii haiyɨn.

17 Mɨ tɨ inkamɨn 2,000 umɨr hainaowidɨn, yɨo ɨriipa hɨriinan siya ɨna mɨ mɨrii namɨn mɨ 2,000 umɨra swokɨ mɨrii hai.

18 Mɨ inkamɨn 1,000 umɨr hainaowidɨn, siya ɨe inɨ opɨuɨn umɨrɨm siir Bɨiyan Inkam Komii ɨeya hauugikɨm sɨmiir haigiprakaiyam.

19 Bwan whɨekakɨm bɨdi yamkiyam mɨ mhoɨiya tɨ mɨiyan kamɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn ɨna yɨtɨn mɨ umɨrɨm siya hauugikɨm sɨmiir kitɨbmii boɨnam nɨtkɨn.

20 Mɨ inkamɨn umɨr 5,000 hainaowidɨn siya ɨna yɨtɨn mɨ umɨr 5,000 nɨm siya mɨrii haiyɨm sɨmiir warar hainam mɨ siya boɨn, inkam komii kɨra umɨrɨm 5,000 na hauugikɨm mɨ kɨgi mɨ kara ha mɨrii nanaeyɨn mɨ 5,000 umɨra swokɨ ɨnkɨn mɨrii hai.

21 Inkam komiiyɨn siirɨn hɨnɨɨna boɨn, kɨra mɨiyan inkam mɨiyɨkɨn, kɨra mɨi mɨiyɨka sɨbgu mɨriigɨn, kɨra mɨiya sɨbgu kɨgrɨraowikɨn, kɨra dimɨn sɨsɨmɨm sɨmiirar sɨbgu kɨgrɨraowɨn. Kara hɨnɨɨna naɨngwowi kɨra digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirar kɨgrɨrao ɨrkak. Mɨ kɨra kanakar unɨ maɨrgɨmaɨrgani:

22 Mɨ inkamɨn 2,000 umɨr hainaowidɨn mɨ siya ɨna yɨtɨn mɨ siya ɨna yaboɨniyɨn, inkam komii kɨra kariirɨn 2,000 umɨra hauugigɨn, kɨgi. Kara ha

swoki mirii nanaeyin mi umirim 2,000 na swoki inkin mirii hai.
23 Siir biiyan inkam komiiyin siir boinki,
kira miiyan inkam miiyikin, kira mii miiyika
sibgu miriigin, kira dimin sisimim simiirar
sibgu kigriraowikin mi kariir digworaekwo
whiekakim wi kira kigriraowi mi kira kanakar
uni mairgimairgani.
24 Mi inkamin 1,000 hainaowidin yio siya ina
mi itin mi siya ina boinin, inkam komii, kara
bidi yinoknинkinin, kira inkampaii rani, sasae dig-
woraekwowim inkam nwirni numiranim kira pi
simiirar priiningugu hai. Mi kira twonid isim
inkam nhirmi niki okmwin whrami, isim sima,
haiginki mi twonidgiinim sima. Mi twonidgiinim
kira pi kiriir omaka hiriirar swoki hainami.
25 Kara pi nididgin kiriirsi mi kara ha namin mi
kiriir umirim nunau ie ini ophaigiyiu. Mi kigi! Ha
tisi kiriir 1,000 umirim.
26 Inkam komii siirin ina yowarkii boinin, kira
miiyan inkampaii rani! Kira nhakiu kiriekin!
Kira kariirin ina ninoknинkinin kara inkam
nwirni nokmwin inkini numiran sasaeyim mipi
kara swoki ingugu haiyirkaki mi iriipi hiriinan
kara inkam nhirmiya nokmwin hai twonidim
numir hirankin mi ti twonid imiirin pi kara swoki
haiyirkaknami omaka hiriir. Kira ti simiirin ina
ninoknинkin, aniya?
27 Kira kariir umirim omaka umir haigiya saiir
haigi karamae dimusi nwokin, saeya yaeya umir
swoki inkin mirii haiyim, ha? Mi iiya kara swoki
itkiswo mi kariir yaeya (profit) umirim simiir
wara pi swoki hainiyin.

28 Mɨ kɨma tɨ umɨr 1,000 nɨm sɨmiirɨn siir ɨɨnankɨn tɨ swokɨ hai mɨ inkamɨn 10,000 umɨrkakɨn siir tɨ swokɨ ɨnkɨn hauugi.
29 Dimusi rani, kam nhɨrɨm dimɨn taemɨn whɨekakɨm sɨma sɨmiirɨn mɨi mɨiyɨk sɨbgu mɨiriiyɨm mɨ kara sɨmiirɨn wɨ ɨdwowa swokɨ ɨnkɨn hauugi digworaekwo nhɨrɨm. Mɨ inkam nwɨrɨn siya siir digworaekwowɨm kwɨsuwakɨnɨuwi mɨ siya sɨmiirɨn mɨi sɨbgu mɨrii karam nwowi mɨ siir dimɨn sɨsɨmɨm siya nonkwowɨn mɨ wɨ siir ɨɨnankar swokɨ hai. Mɨ siya wɨ nɨɨnga nwoki.
30 Mɨ tɨ mɨiyan inkam biyɨeyɨn siir kiyɨtkaigi maeyauwa nɨibwomambwo nwowiya saiir hɨriir. Ta maeyau aiirɨn sɨma hɨk kɨmpɨpɨsu haii mɨ sɨma wɨ sɨmiir big ɨmiirar naekiyɨmkiyɨki. Ɨriig.

Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn siya ɨikam isid whɨekakɨm nu tɨranɨm wɨ sɨmiir hɨdi

31 Mhoɨiya kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn siya wɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan nwowi mɨ siir paekwosɨm whɨekakɨm mɨ siya dimɨn mɨiyɨkɨm paenan nɨuyaeiyɨm sɨmaka warar nɨnkɨn ɨti, ta ɨi aiirɨn siya wɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir wɨ siir ipii aiirar nɨdwokaii.
32 Mɨ ɨikam isid whɨekakɨm hɨda tɨndanɨm wɨ kariir whwonkam ɨdar nwomɨmɨri mɨ kara sɨmiirɨn wɨ isid whɨsa hɨdaigɨni mɨ inkamɨn sibsib, meme kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan hɨdi. Sibsibɨm maeyau kwɨra mɨ memeyɨm maeyau kwɨra.
33 Mɨ kara wɨ hɨnɨɨna hɨdaigɨnɨuwi. Ɨikam mɨiyɨkɨm sibsib nanɨm wɨ kariir ɨɨna ɨɨniga namki mɨ ɨikam biyɨeyɨm meme nanɨm wɨ kariir ɨɨna yaɨoyaeya saiir namki.

34 Mɨ kara inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn
digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir, kara iikamɨm
kariir ɨɨna ɨɨniga nokwoɨm wɨ sɨmiir boɨnki, kɨma
iikamɨm Adi Komii siya tɨrhaigɨnɨuwɨm wadɨe,
kɨma ha dam digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm bɨiya
kariir Adɨn siya nɨmbinɨm ɨiya tɨ nu ɨiir nonkwok-
wowa saiir, sɨmiir tinɨ haiyɨu.
35 Dimusi rani, ɨiya kara mhɨirɨma nwowa
mɨ kariirɨn kɨma hauu aekɨn mɨ ɨiya kariir
kwoɨnɨn opam haɨeyɨn mɨ kariirɨn opa kɨma hauu
kwiyaekɨn. Kara om whɨran inkamnanargɨn mɨ
kariirɨn kɨmiir omaka hɨriirar mɨ whɨnam.
36 Kara yɨuɨs karamae nwowɨn mɨ kariirɨn yɨuɨs
kɨma hauu iigɨn. Mɨ kara makɨ niiyɨn mɨ kariirɨn
kɨma kɨgrɨraokɨn mɨ ɨni kariir ma aeyar dɨgiyɨn. Mɨ
kara omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir
nwowɨn mɨ kɨma kariirar nap kɨgraraonakikɨm.
37 Mɨ inkam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨma wɨ siir yai aka
nowarkɨi boɨni. Bɨiyan Inkam Komii, pɨkɨ hɨnɨɨn
ɨiya krɨma saiir kɨgɨn kɨra mhɨigɨ naowɨn, krɨma
naeyɨm pakɨ hɨnɨɨn ɨiya saiir hauu aekɨn, ha? Mɨ
kɨriir kwoɨnɨn pakɨ hɨnɨɨn ɨiya saiir haɨekɨn opamɨn
mɨ krɨma op kɨriirɨn ha hauu kwiyaekɨn, ha?
38 Pakɨ hɨnɨɨn ɨiga krɨma kɨriir kɨgɨn kɨra om
whɨran inkamnan nwowɨn mɨ krɨma kɨriirɨn
krɨmiir omaka hɨriir whɨnamɨn, ha? Mɨ pakɨ hɨnɨɨn
ɨi aka kɨra yɨuɨs karamae nwowa mɨ krɨma yɨuɨs
kɨriir hauu iiyɨn, ha?
39 Pakɨ hɨnɨɨn ɨi aka krɨma kɨriir kɨgɨn mɨ kɨra
makak nwowɨn mɨ kɨra omaka hɨuyokiyokaiya
mɨi biyɨe mɨriiya saiir nwowɨm mɨ krɨma nɨnɨ ap
kɨgrɨraonakiyɨn, ha?
40 Mɨ kara Yaowae Adɨn siya sɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna

nowarkɨi boɨni, kara yaimwowar boɨni: Mɨ digworaekwo whɨekakɨm kɨma tɨrɨm tɨ kariir nomiiyauɨn inɨg sɨm karamaeyɨn siir mɨ yɨo hɨriinan siyɨuɨn kɨma kariirar whɨndirɨraerarkɨm.

41 Mɨ mhoɨiya siya sɨmiir boɨn dɨgiyɨn mɨ iikamɨm siir yaɨoyaeya nwowɨm sɨmiir boɨnki, kɨma kɨgugu ɨugusan iikamkɨm! Kɨma damki, paeya ɨinokɨinok nɨuyokiyokiya hɨk kɨmpɨpɨsu haiiya saiiram. Mɨ ɨinokɨinokɨ hɨrar nwokaeyami mɨ ta paeya Adi Komii siya Setan mɨ siir paekwosɨsɨmɨm sɨmiirɨm dirɨraerar namgɨnkɨn.

42 Dimusi rani, bɨiya kara mhɨigɨ naoɨn mɨ kɨma kariir bɨ hauu aekɨm mɨ kariir kwoɨn opam haɨeiyɨn mɨ kɨma op kariir bɨ hauu kwiyaekɨm.

43 Kara om whɨran inkamkɨn mɨ kɨma kariirɨn bɨ nɨkɨunamkɨm kɨmiir omaka hɨriirɨn. Mɨ ɨiya kara yɨuɨs karamae nwowa mɨ kɨma yɨuɨs kariir bɨ hauugɨm. Mɨ ɨiya kara makak nwowɨn mɨ omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr nwowɨn mɨ kɨma kariir bɨ ninɨ aprɨrɨr kɨgnakikɨm.

44 Mɨ kara tɨ yai hɨriinanɨm sɨmiir boɨn dɨgii mɨ sɨma kariir yai aiirɨn wɨ hɨnɨina nowarkɨi boɨni, Bɨiyan Inkam Komii, pakɨ hɨnɨin ɨi aka kɨra mhɨigɨ naowɨn mɨ krɨma kɨriir kɨgɨn mɨ kɨriir kwoɨnɨn opam haɨeyɨn, kɨra om whɨran inkamkɨn, kɨra yɨuɨs karamaekɨn mɨ kɨra pakɨ hɨnɨin ɨi aka makɨ kɨra niiyɨn mɨ omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya kɨra saiir nwowɨn. Mɨ krɨma kɨriir kɨgɨm, ha? Mɨ krɨma dimɨnɨm sɨmiir bɨ kɨgɨm mɨ krɨma kɨriir panɨinsi whɨndirɨraerarsi.

45 Mɨ kara inkam komiiyɨn sɨmiir yai aka wɨ hɨnɨina nowarkɨi boɨnki, kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨni, kɨma kariir nomiiyau nwɨrɨn inɨgsɨm

karamae nwowin siir sibgu grab karamae nwowi mi ti hiriinan siyiuin yio kima kariir bi sibgu grabgim.

46 Jisis siir yaiyim hiniina ini boin digi. Mi ti hiriinan iikam isidin sima wi paeya nami, sima wi hik kimpipisu prasae nini haiyiu rani, iinokiinokin. Mi iikam miiyik miiyikim sima wi omwaiya waiyayokiyokiii. Friig.

26

Inkam komiiyim sima ina kitibmii boinim siyiuin Jisis siir nisomaowam
(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

1 Jisis siya ti siir yai whiekakim iikamim simiir boinmimauu digiyin mi ta ii aiirin siya siir mii kigna miriiyim simiir boinki,

2 kima ina ninokninkinim, ii komiiya wou nikwo aeniya, ii kwisuwa nwowi krima wi saiir naei. Mi ta iiya kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin sima kariirin wi sauan omomin siir kinmauu iti mi paeyin hiiniya nirioninkinin saika nirinugi.

3 Mi ta ii aiirin prismi yaowae ad ikim mi Isrel simiir biiyan inkam komii ikim, sima prismi yaowae adin, siir inigin Kaiafaskin, sima siir omaka komiiya saiirara ywomimiriu.

4 Mi sima yai minam haingiriyiu boinaigim, siyiuin Jisis siir nimprio nonkworimdiinu hainim.

5 Sima ina boinim, krima ti dimin hiriinanin iiyim wou nikwo aeiyim simiir kipi diriraerar. Dimusi rani, iikam sima yaii wi krimaka niniisi. Friig.

Wiga wa piui miiyik whakiyin Jisis siir mwo iiir yaokin
(Mk 14:3-9; Jo 12:1-8)

6 Jisis siya om Betani hir nwokin, inkam nwirin
ma biyieya paowagi pisikomkopouin siir omaka
hir, siir inigin Saimonkin.
7 Ɬiya Jisis siya omaka hirar nwowin mi wig ira
siirim yit mi wa mobin piui miiyik whakiyin, umir
kasaka bi sainikin, ira hainani. Ɬiya Jisis siya hiiya
saiirar niki idwo aeyin mi ti siiya mob wakakin,
piui miiyik whakiyin Jisis siir mwo iiirar yaokinki.
8 Kamim siir kigna miriiyim sima hiriinan
kigiyim mi io ina ywowim, sima boin, ti wain
whisarii dimusi naoki iuguskikin, ha?
9 Krima ti siiya mob wakakin inkam nwirni hau-
uwi, siya sainim mi krima siirin wi umir prasae di-
haii mi iki iikam paeprikabim wi simiir pi hauuwi.
10 Jisis siya simiir yaiya ina yinokninkinkiyin mi
siya simiir boinki, kima ta wiga saiirin hiriinan
dimusi tiri saeya nididamin, ha? Saeya ti hiriinan
siyiu miiyikin kariirar tirka.
11 Iikam paeprikabim sima wi kimakar
nwoyokyoki mi kara kimaka wi ii prei nwo
rani.
12 Mi ta wiga saeya ti wain kariir piu naokinkiyin
saeya kariir naoni siyiuin siirim diriraerarka Juda
krimiir siyiuin hiriinana tiriikin.
13 Mi sima wi saiirar naingwo yokiyoki. Ɬriig.

Judas siya minam nimbingin Jisis siir kinmauu itim pris kamim simiir
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

14 Mɨ ta ɨi aiirarɨn kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm ɨuur
nwɨsko, sɨmiir nwɨrɨn siir inɨgɨn Judas Iskariotkɨn,
siya prismi bɨiyan kamɨm sɨmiirɨm yam.
15 Mɨ siya boɨn, kɨma kariirɨn wɨ dimu dimɨn
hauuwi mɨ kara Jisɨs siirɨn wɨ kɨmiir kɨnmauu ɨti,
ha? Mɨ sɨma siirɨn umɨr silvaɨm kamnwɨr ɨuura
hauu.
16 Mɨ ta ɨi aiirɨn siya ɨna yap haɨnsran bwakaiyɨn,
Jisɨs siirɨn sɨmiir kɨnmauu ɨtɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm wou sɨmaka nikwo aekɨn
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14,21-23; Jo 13:21-30)

17 Bɨigɨ bɨiyan ɨiya bretɨn yis karamaeyɨn siir
naeiya mɨ kamɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna
yɨtɨm mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, kɨra paɨnɨiɨna naɨngwowi
krɨma digworaekwowɨm papi dirɨraerar haigɨni
mɨ kɨra wou krɨmaka papi nikwo aei, ha?
18 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma om komii
Jerusalem hɨriir dapnɨnopkainam mɨ kɨma
inkam nwɨrɨn siya krɨmiir bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn
siirɨn hɨnɨiɨna tɨnɨ boɨnɨu, inkam yai krɨmiir
nowomwarkaiyɨuwiyɨn siya hɨnɨiɨna boɨnkikɨn,
ɨi kariira naowana ɨni kingiin nwowa kara kamɨm
kariir mɨi kɨgna mɨriiyɨm wou sɨmaka nikwo
aeyam naɨngwowi kɨriir omaka waraur.
19 Kamɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm yaiyɨm siya
boɨnkiyɨm sɨmiir hɨriinanar mɨ tɨr mɨ sɨma wou
nikwo aeyamɨn ɨna dirɨraerarɨm.
20 Mɨ ta ɨiya saiir naɨoka Jisɨs siya mɨ siir mɨiyan
kam ɨuur nwɨswo sɨmaka yɨdwokai aekairɨb.
21 Sɨma nikɨ ɨdwo aeyɨm mɨ siya sɨmiir boɨn, kara
kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨni, kariirɨn wɨ kɨmiir

nwirkar nap wouwi wir kam biyieyim io kariir nwowi simiir.
22 Mi iiya siya hiriinan boin digiyin mi sima hik prasae bi haigim mi siirin sima nwonira nwonira sriii, Biiyan Inkam Komii mi tari kara, aniya?
23 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, kimiir nwirin iin siira kanaka ninkin inopmai two saiir mi kariirin wi siyar kinmauu iti.
24 Ihi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin naowam, biiya ywokwo komii saeya kariir boina saiir hiriinan. Ti inkamin kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin wir siir napwouwi siirsi naingwo yimiyokii. Ini mi owin siirin yopiigi mi aokaina karamaekiswo ti inkam iiirin. Dimusi rani, ta iiya siya wa kigugu iuguski.
25 Mhoiiya Judasin, inkamin Jisis siir sauan kam imiir kinmauu itin siya Jisis siirin hiniina srii, iikam nowomwarkaiyiuin inkam mi tari kara, aniya? Jisis siya siir boinki, wa kira boina ini kaimwowar ywowa. Iriig.

Jisis siya bret ikin mi op wain aka siir miiyan kam imiir hauu aekin siir swoki aingwo warkaigiyim (Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

26 Sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin ina haiyin mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina yinopkiyin mi kamim siir kigna miriiyim simiir hauugi sima naeyim mi siya ina boinin, kima hai mi ha dae, takina kariir kip aeya.
27 Mi mhoiiya siya op mob wainin ira hai mi Adi Komii siir boin wadieki mi siya simiir hauugi mi ina boinin, kima whiekakim ti op wain mob iiir kwiyaeki.

28 Tɨ dimɨnɨn kɨma kwiyaeyɨn siya kariir nhɨeka.
Kara wɨ mɨnam naokiki Adi Komii siir nɨmbina wa
nɨmbiyami iikam whɨekakɨm sɨmiir dimɨn biyɨe
ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyɨm.
29 Kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, kara wɨ op
wain saiir swokɨ kwiyae mɨmɨn tani. Mɨ kara ta op
wain wɨna saiirɨn wɨ kɨmaka swokɨ ɨnkɨn kwiyaei
kariir adɨn siir om hɨr.
30 Sɨma ha nae dɨgiyɨm mɨ mwai kwɨra saiir wao
mɨ wao dɨgiyɨm mɨ sɨma yaba hɨriir yapniyam mɨ
sɨma mhɨu Oliv hɨriir yam. Ɨriig.

Jisɨs siya Pita siir boɨn kɨra wɨ digɨumii kariir haimriyɨuwi
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

31 Sɨma mhɨu Oliv siirɨn ha nɨmbiyamɨm Jisɨs
siya sɨmiir boɨnki, kɨma whɨekakakarɨn ta nɨi aiirɨn
kɨma wa nɨdam nɨnopki, ta hɨriinana Adi Komii
siir Ywokwo Komiiya saeya hɨnɨɨna boɨnka, kara
inkamɨn sibsib kɨgrɨraowiyɨn siir nɨsomaoki mɨ
sibsib isidɨn wa nɨdam nɨnopki.
32 Mɨ kara wɨ ɨe hɨrankar swokɨ ɨnsiin ɨdwowi
mɨ kɨmiir bɨiyɨn wɨ kara nam kwokɨni nu Galili
hɨriirɨn.
33 Pita siya siir yai aka ɨna yowarkɨi boɨnɨn, sɨma
nɨdamamkɨ wɨndi kara wɨ wara nɨdamam tani.
34 Jisɨs siya siir boɨnki, kara kɨriirɨn yaimwo
aiirar boɨnki, ta nɨi aiirɨn ɨuumɨn wɨ nikɨ ɨk rani mɨ
kariir inɨg ɨiirɨn kɨra wɨ kwoɨma mɨisɨsaei mɨ kɨra
wa boɨni, kara siir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn.
35 Pita siya boɨn, kara kɨnaka naonamɨm mɨnkɨ
wɨndi mɨ kara wɨ hɨnɨɨna boɨn tani, kara kɨriir bɨ
nɨnokɨnkɨnkɨn. Nɨingakɨinga. Mɨ kam nhɨrɨm

kigna miriiyim sima hiriihiriinan yaigina boin digi. Iriig.

Jisis siya numir Getsemani hir srii boinkin (Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

36 Jisis siya simaka warar yam numir kwira saiir,
sima ha dapikim Getsemani. Mi siya kamim siir
kigna miriiyin simiir boinki, kima tirar didwo,
kara hinda nami nhwo kwis boiniuwi.
37 Mi Pita siya mi Sebedi siir yinisim nwis owa
simiir yikiunam mi ini sima yamim. Tariinanin
siya ini hikaka ywowin mi siya hik kimpipisu
prasae bi kinkin.
38 Mi siya simiir boinki, kariir mhii kwoinim
ini hikaka nwowim, kariirin wi ta hik aeya
nisom aowi, kima tapaiir dwo mi kariirsi whin
naingwoyimiyok.
39 Mi siya haimiisima ha namkiyin mi siya
itwaomiya yakainam nua hiriir. Mi hiniina srii
boin, Adi ini mi owin, kira ta hika saiir haigi, kira
kariir kwoin iiir kipi naingwo ap. Niingaka. Kira
kiriir kwoin iiirar daingwo ap.

40 Mi siya ha kwisboin digiyin mi siya kamim
siir kigna miriiyim simiiram swoki am mi ina
ini kigiuin sima nhwo hirar whwonkaii mi siya
simiir yinidgu. Mi siya Pita siir boinki, kima
kanaka ninkin aingwoyimiyok idwo waikao kara-
mae dimusi nwokim ta ii haimiisima aiirin, ha?
41 Kima kimasiyar mintarao mi nhwo ha kwis
boin, dimin biyieki kimiir kinainkiuwi kima wi
kiriekak nwo rani, kaimwo kiinga. Kwoinin ina
naingwowin mi piu saeya kiriekak nwo rani.

42 Mɨ mhoɨiya siya ha swokɨ amɨn mɨ hɨnɨɨna
swokɨ srɨi boɨnɨu, Adi, tɨkɨ hɨk hɨriinanɨm kɨra saiir
nikwo waisi ɨuguski karamae nwowi mɨ ta hɨk
hɨriinana kara saiirɨn wa haii mɨ kɨra kɨriir kwoɨn
ɨiirar daɨngwo apɨski mɨ ha dirɨraerar.
43 Mɨ mhoɨiya siya ha swokɨ ɨtɨn mɨ siyar yap
kɨgni sɨma nhwo hɨrar swokɨ grɨnkɨn whɨni, sɨma
nhwokɨ nɨridgɨm mɨ sɨma nhwo asi whwɨnkɨm.
44 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir swokɨ haiburgigɨn mɨ
kwoɨmaka ɨna swokɨnɨ kwɨs boɨnɨuɨn, dimɨnɨm
bɨiya siya nikɨ kwɨs boɨnɨm mɨ sɨmiir hɨriinana
swokɨnɨ kwɨs boɨnɨu.
45 Mhoɨiya siya kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm
sɨmiirɨm swokɨ ɨtɨn mɨ sɨmiirɨn ɨna yaboɨniyɨn,
kɨma ɨna nikɨ whɨnɨm, aniya? Wakae! Kara
Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨn nɨtɨn kariir
nonkwoniyana ɨiya, kamɨm ɨo kariir nwowiyɨm
sɨma, saeya kingiin bɨdi yɨniyaniya.
46 Kɨma dɨnsiingi mɨ krɨma pɨ nami, kɨgi, inkamɨn
wɨr kariir napwouwanɨn siya ɨni kingiina nɨtɨn.

Judas siya Jisɨs siir kɨnmauu ɨtkɨn kamɨm ɨo siir nwowiyɨm sɨmiir

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

47 Jisɨs siya ha nikɨ boɨnaiyɨn mɨ Judasɨn sɨmiir
inkam nwɨrɨn ɨuur nwɨsaka kɨgna mɨriiyɨn siya
ɨna yɨtɨn. Mɨ inkam isid komiiyɨn ɨni saɨka
yɨnkɨn ɨtɨn, sɨma kamkɨu mɨnɨm mɨ dan mɨnɨm
ɨni warar hainaniyɨm. Prismi bɨiyan kam ɨkɨm
mɨ Isrelmi bɨiyan inkam komii komiiyɨm sɨmiirɨn
sɨma nɨkropkikɨm.
48 Mɨ Judasɨn inkamɨn wɨr siir napwouwanɨm
siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnmauu nam, kara pɨ
inkam nwɨrɨn siir nakɨ aepirɨmdɨɨnɨuwi mɨ kɨma

pa dɨnoknɨnkɨnki tɨ inkamɨn Jisɨs siyarkɨn. Mɨ kɨma pɨ siir donkworɨmdɨɨnu.

49 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn ɨni Jisɨs siiramar yɨtɨn mɨ ɨna boɨnɨn, akamɨe, iikam nowomwarkaiyɨuwɨn inkam. Mɨ siya siir yakɨ aepirɨmdɨɨnɨu.

50 Jisɨs siya siir boɨnki, nomiiyau, dimɨnɨn kɨra mɨnam nɨtɨn mɨ siirɨn ha mɨnsasau. Sɨma ɨna yɨtɨm mɨ sɨmiir ɨɨnɨm Jisɨs siir ɨnɨ onkworɨmdɨɨnuni.

51 Inkam nwɨrɨn Jisɨs saɨka nwokɨn mɨ siir kamkɨuɨn ɨna kiwok haiyɨn. Mɨ prismi bɨiyan inkamɨn siir mɨiyan inkam nwɨrɨn siir wɨɨn aiir yakɨ haɨngrɨp ɨtkigi.

52 Jisɨs siya siir boɨnki, kɨriir kamkɨuɨn siir maeyau aiirar swokɨ hopkrɨkɨugi. Kam biyɨe whɨekakɨm sɨma kamkɨu ɨmiir hainanii yaii nɨniiyɨm mɨ wɨ yamdi kwɨruwa sɨma sɨma haɨnuwɨɨr wɨɨr haigɨnɨuwi

53 Panopi kɨra ɨna nɨnoknɨnkɨnɨn, kara kariir Adɨn siirɨm srɨikɨso dɨga pɨ ywowɨn mɨ di kɨmɨmɨnki siir paekwosɨmɨm kariiramɨn kasa kasa di nɨkropki kariir whɨnkɨnsiisɨm. Inkam sɨmiir mwɨanɨm dɨg rani.

54 Mɨ kara hɨriinan tɨri mɨ tɨ dimɨnɨm bɨiya Ywokwo Komii saeya boɨnɨm sɨma wɨ paɨnɨɨna nɨmbiyami, ha? Adi Komii siya bɨdi boɨnɨn tɨ dimɨnɨm sɨma wa nɨmbiyami.

55 Mɨ ta ɨi aiirɨn Jisɨs siya tɨ kam isid ɨiirar boɨnki, kɨma kariir unɨ onkworɨmdɨɨnu haini mɨ kɨma wasi kamkɨu dan mɨnɨm sɨmiirar nonkwowɨm, inkam nwɨrɨn hɨi tauaeiyɨn siir hɨriinan, aniya? Ɨinokɨinokɨn kara Adi Komii siir omaka iikam sɨmiir nowomwarkaiyɨuwiyɨn mɨ kɨma kariirɨn saiirar bɨ nonkworɨmdɨɨnugɨn.

56 Ti dimin taemin whiekakim nimbiyamim profet kamim sima winboinkiyim yokwoni simairgim. Mi kam whiekakim siir kigna miriiyim sima Jisis siir haiburgik mi ina yidamkiyim. Friig.

Sima Jisis siir boinwokiyop natkaigikim (Mk 14:53-65; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

57 Sima kamim Jisis siir yonkworimdiinu mi sima prismi biiyan inkam komiiyin Kaiafas siir omaka saiir hiriir hainam mi kam whiekakim siir haiburgigim mi kamim siyiu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii ikim sima sima nwomimirkim hapaiirin.

58 Pita siya siir mhoiiyar yam mi siya arurig hirar ini owou. Mi siya prismi biiyan inkam komiiyin siir omaka maeyauwa hiuyokyokaiya saiir yapninopkainam mi kamim yaii niniiyim ta maeyau aiir kigriraowiyim simaka ini idwoiu. Mi siya kig ninokninkinam namkin, pi dimu diminkin nimbiyami.

59 Prismi biiyan inkamim mi Judami inkam komii kaunsil ikim sima ina hainsirim inkamin Jisis siir niksisae boin hiuriiyiuim mi sima siir kigi mi wa nwoki isomaowim.

60 Mi kam whiekakim ha nimbiniyim mi niksisae yaiyim sima sima ini apkaina boini siirin. Mi sima siirin dimin biyie whir bi swoki hainsir yiskaigim siir nisomaowim mi mhoiiya inkam nwiswo ina yimbiniyo.

61 Mi sowa ina yaboiniyo, ti inkamin siya ha boinkin mi siya Adi Komii siir omaka komiiya saiirin wa niininkiigi mi siya saiirin wi ii kwoimuwar swoki mirii ninokougi.

62 Mɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siya siir yokwao boɨnki, kɨra yai kwɨr nowarki boɨnam naɨngwo rani, aniya? Tɨ hɨriinan yaiyɨm sɨma kɨriir dimusi boɨnɨuriyɨuwi, ha?

63 Mɨ Jisɨs siya yai bɨ swokɨ boɨn mɨmɨnkɨn mɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siya siir boɨnki, kara kɨriirɨn Adi Komiiyɨn omwai waiya yokiyokɨiyɨn siir inɨgɨn siir nɨkwao boɨnki! Kɨra krɨmiir boɨnmauugi kɨra Kraiskɨn inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn, aniya?

64 Jisɨs siya prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siir boɨnki, kɨra bɨdiya boɨnkiyɨn. Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ hɨniina boɨnki, mhoɨiya wɨ kɨma kɨgi, kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨn nɨtɨn kara wɨ Adi Komii siir ɨɨna ɨɨniga saiir nɨdwowi mɨ kara wɨ kɨrɨe whɨekakar nwowi. Mhoɨiya kara swokɨ ɨti kara wɨ nɨnomor kou hɨran waumɨra wɨ saɨka nɨnkɨn onaiini kɨrɨe komiigak.

65 Jisɨs siya hɨriinan yai boɨnkiyɨn mɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siir yɨuɨsa ɨna yɨinɨkiwɨtkiyɨn siya iikamɨm sɨmiir nɨisiimauugɨn siya ɨokakɨn mɨ siya ɨna boɨnɨn. Siya Adi Komii siir yai aiir nɨgbumbu boɨnkɨn mɨ krɨma kam nhɨrɨm whɨnboɨnam kɨpi swokɨ ɨkɨuna kɨma bɨdi wakaeyɨm siya nɨgbumbuwa Adi Komii siir.

66 Kɨma panɨɨna naɨngwowi, ha? Mɨ sɨma siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn siya yaigakɨn mɨ siya hɨriiyar daonam.

67 Mɨ sɨma tɨ yai ɨmiir boɨn dɨgiyɨm sɨma Jisɨs siir whwonkam ɨiirɨn yaeyopni yaskɨnpapaki mɨ sɨma siir yɨbwambwaeki mɨ kam nhɨrɨm sɨma yɨuɨsa siir whwonkam ɨiir kikogrɨnugi mɨ sɨma siirɨn ɨna yobombwaeyɨn.

68 Mɨ sɨma boɨnki mɨ kɨra Kraiskɨ nɨuwi, inkamɨn
Adi Komii siya nɨkropkiyɨn Mɨ kɨra profet yai
krɨmiir boɨnki, kɨriirɨn nhɨnga tɨowi, ha? Ɨriig.

Pita siya boɨn, kara Jisɨs siir bɨ nɨoknɨnkɨnkɨn (Mk 14:16-72; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

69 Pita siya hiira omaka saiir hɨuyokiyokaiya
saiir yainau hɨrar nɨdwokɨn. Mɨ mɨiyan wig ɨra
saeya kingiin ha nɨta siir kɨgam mɨ saeya siir
boɨn. Kɨra ɨriipa hɨriinan Jisɨsɨn nu Galilianɨn saɨka
warar nwokɨn.
70 Mɨ Pita siya kam whɨekakɨm sɨmiir wh-
wonkamɨda kɨntɨirgi, kara warɨ yaiya kɨra boɨna
saiir nɨoknɨnkɨn tani.
71 Mɨ Pita siya yaba ha namɨn mɨ siya aru hɨr
yanɨ ɨdwowɨu ano kingiin hɨr. Mɨ wig ɨra saeya
siir kɨga mɨ saeya iikamɨm siir kingiin nwowɨn
sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, tɨ inkamɨn siya Jisɨsɨn om
Nasaretanɨn saɨka warar nɨnkɨn okɨn.
72 Mɨ Pita siya ɨna swokɨ kɨntɨir boɨnkiyɨn, kara
Adi Komii siir inɨg ɨiirar nɨkopaisɨsɨrki, kara tɨ
inkam ɨiir bɨ nɨoknɨnkɨnkɨn.
73 Mɨ mhoɨiyarɨn kam nhɨrɨm hɨrar nokwokɨm,
sɨma Pita siir boɨnki, kaimwokɨ kaimwokɨɨnga kɨra
Jisɨs siir isidɨn siir hɨriinanar inkam nwɨrkɨn kɨriir
yaiya sɨmiir yainana wakaei.
74 Mɨ tariinanɨn Pita siya ɨna yɨkopaisɨsɨrkiyɨn,
kaimwokɨ kaimwokɨɨnga. Kara tɨ inkamɨn siir bɨ
nɨoknɨnkɨnkɨn. Nɨɨngakɨ, nɨɨngakɨɨnga. Mɨ kariir
yaiya kaimwo karamaekɨ nɨuwi mɨ Adi Komii siya
kariirɨn hɨk pa hauuwi hɨriinan yai boɨnkiyɨn mɨ
ɨuumɨn ɨna yɨkiyɨn.
75 Ɨuumɨn nɨk dɨgiyɨn mɨ Pita siya yaiya Jisɨs siya
boɨna ɨni saiirar swokɨ aɨngwowarkainakiyɨn mɨ

ɨuumɨn wɨ nikɨ ɨkrani mɨ kɨra kariir inɨg ɨiirɨn wɨ kwoɨma mɨisɨsaei, kara siir bɨ nɨoknɨnkɨnkɨn mɨ Pita siya yaba hɨriir namɨn mɨ ɨna yani ouwouwɨn. Ɨriig.

27

Sɨma Jisɨs siirɨn nu Roman inkam komiiyɨn Pailat siirɨm yɨkɨunam
(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jo 18:28-32)

1 Ɨiya pɨrkɨnyakwoka mɨ prismi bɨiyan inkam whɨekak ɨkɨm. Mɨ Isrel sɨmiir isidɨm sɨmiir hɨran inkam komii komii ɨkɨm sɨma yaiyɨm ɨna yɨdwo kitɨbmii boɨnɨm, Jisɨs siir nɨsomaowam.

2 Mɨ sɨma siirɨn wɨeyɨnsopni yomboru mɨ sɨma siirɨn ɨna kiwowɨtnamɨm mɨ sɨmiir bɨiyan inkam komiiyɨn nu Romanɨn Pailat, inkam komiiyɨn nu Judia hɨran omɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siir inɨ haugik. Ɨriig.

Judasɨn ɨni sasar diyankrɨkɨu aowɨn
(Ap 1:18-19)

3 Mɨ tariinanɨn Judas siya inkamɨn Jisɨs siir kɨnmauu ɨtɨn, sauan kamɨm sɨmiir, siya bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn, inkam komiiyɨm sɨma Jisɨs siir hainamɨm inkam komii Pailat siirɨm siya nɨsomaowɨm mɨ siya naɨngwoyɨmyok ɨdid prasae bɨ kɨnkɨn, tɨ dimɨnɨn siya tɨrɨn siirsiyɨn. Mɨ siya tɨ umɨr silva paeyar haoumɨm ɨna swokɨ hainamɨn, prismi bɨiyan inkamɨm sɨmiiram.

4 Mɨ siya umɨr ha swokɨ hauuwɨn. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kara dimɨn biyɨe bɨdi tɨrɨn. Kara inkamɨn dimɨn biyɨe tɨr karamae nwowiyɨn siirɨn, sau omomɨn siir kɨnmauugɨn mɨ siya wa naonami.

Mɨ sɨma siir boɨnki, siya krɨmiir dimɨn tani. Yɨo siya kɨriirar dimɨnkɨn.

5 Mɨ Judas siya umɨr silvaɨm Adi Komii siir omaka komiiya yai nɨdwokai wakaeiya saiir hɨr inankrɨmkrɨn ɨtkɨngikɨn mɨ siya ha haiburgikɨn mɨ ha namɨn mɨ yɨo ɨna sasar diyankrɨkɨu aonamɨn.

6 Prismi bɨiyan inkamɨm sɨma tɨ umɨr ɨmiir haiyɨm mɨ sɨma boɨn, tɨ umɨrɨn mɨnam saɨngɨn inkam nwɨr nɨsomaowankɨn. Krɨmiir siyɨuɨn hɨnɨɨna boɨnkɨn Krɨma Adi Komii siir omaka saiir umɨrɨn sɨmaka kɨpi nɨnkɨn haigi. Nɨingaka.

7 Mɨ sɨma yai kwɨra yɨmboɨn tɨbmiikimai mɨ tɨ umɨrɨn ɨni nu haɨmiiyɨn Jerusalem hɨr nwowɨn hau nonkwokwowiyɨn inkamɨn ɨni siir saɨnɨn. Sɨma ha naɨngwowi ta nu maeyaua iikamɨm om aruwanɨm sɨmiir haɨngikaiyan maeyau nwowɨm

8 mɨ tɨ nuɨn tɨ umɨr ɨiir saɨnɨn mɨ sɨma ta nu maeyaua saiir inɨgɨn hɨriinansi dapkɨn, nuɨn nhɨekakɨn. Mɨ tɨ inɨgɨn ɨna nwokrɨpkaiyɨn.

9 Ya ta saeya, yai kwɨra bɨiya Adi Komii siya boɨnkiya mɨ profet Jeremaia siya wɨnkiya yok-woni, saeya ɨna yɨmbiyam kɨɨna. Saeya boɨn, sɨma tɨ umɨr silva kam nwɨr ɨuur ɨmiir hai. Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma bɨdi yɨmbinɨm tɨ umɨr hɨriinanɨm tɨ inkam ɨiir saɨnam.

10 Tɨ umɨrɨn sɨma ɨni nuɨn inkam ɨeya nonkwokwowiyɨn hau, ɨni siir saɨnɨn, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya boɨnkiyɨn kariir saiir hɨriinan mɨ kara hɨriinan asi tɨrkɨn. Ɨriig.

Pailat siya srɨi kasaka bɨ srɨikɨn Jisɨs siirɨn (Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jo 18:33-38)

11 Sɨma Jisɨs siirɨn inkamɨn nu Judian omom omomɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siir whwonkam ɨda

yokmwin okwo haiginiu. Mi inkam komiiyin omom omom kigriraowiyin siya siir sriigi, kira iikamim nu Judia hiranim simiir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya boin, ihi, wasi kira boinki iskiyin.

12 Mi prismi biiyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikim, sima Jisis siir boin hiuriyiu boinkim, siya dimin biyie kasaka bi tirkin. Mi siya dimin biyie bi tirkin mi siya yai kwirmin kwirmin bi swoki owarkii boinkin, ti yai imiirin.

13 Mi Pailat siya siirin hiniina boinki, kira ti yai whiekakim sima kiriir boin hiuriyiu boinim simiir wakae rani, aniya?

14 Mi Jisis siya yai kwir bi swoki owarkii boinkin Pailat siirin. Mi inkam komiiyin omomom kigriraowiyin siya asi nanaakikin. Friig.

Pailat siya bidi boinin, ini mi owin paeyin hiiniya nirioninkinin Jisis siirin saika nirinuim
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:6)

15 Biewi whiekakim ta iiya komiiya wou nikwo aeiya pasova mi biiyan inkam komiiyin omom omomim sim kigriraowiyin siya inkamin omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir nwowiyim, simiirin pi nwira nini ikiunaki. Iikamim sima kauwokiyim inkam nwiramin mi inkam komiiyin siya ti inkamin pi siirar nikropki.

16 Mi ta ii aiirin sima inkam biyie nwirin omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir nwokin, siir inigin Barabaskin, sima ombudim siir bidi yinokninkinim.

17 Mi iiya iikamim sima maeyau kwiruwa hangiriyiu omimirim mi Pailat siya simiir sriigi,

kima paniina naingwowi, kara kimiirimin piki hinin inkamin siir haiwao hauugi, ha? Kara Barabas siir pi ikropki, aniya? Iyie, kara Jisis siir nikropki sima dapiyin Krais inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, aniya?

18 Pailat siya bidi yinokninkinin, prismi biiyan kamim mi Isrelmi inkam komii komiiyim sima io Jisis siir nwowi. Dimusi rani, iikamim sima ini Jisis siiraramar yamim. Mi sima siirin Pailat siiram asi nikiunamkim siya siirin kam nhirim simiir nwoki ikmwin isom aowim. Mi siya ta sriiya simiir asi sriigin.

19 Pailat siya inkamin yai hidiyin siir ipii ai-irar niki nidwokaiyin mi siir wiga saeya yaiyim hiniina boinmimauugi yokwoni. Kira dimin whir kipi swoki tirmintirmin, ti inkam iirin, siya dimin biyie bi tirkin. Mi ta niiyaka kara nhwoin whira whinkigmimikwii mi kara hik prasae bi haiga.

20 Prismi biiyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikim sima iikamim simiir kwoin imiir boinswoswo. Mi sima Pailat siirim kauwok boinki. Siya Barabas siir diuguski mi Jisis siir disomao.

21 Mi inkam komiiyin omom omomim simiir kigriraowiyin siya simiir sriigi. Kima paniina naingwowi kara ti inkam nwiswo sowiirin pi nhini niuguski, ha? Sima ina yowarkii boinim Barabas.

22 Mi Pailat siya simiir boinki, kara wi paniina tiri Jisis siirin, sima dapiyin Krais Adi Komii siya nikropkiyin kara siirin wi paniina tiri, ha? Mi sima kauwok boinki, paeyin hiiniya nirioninkinin saika dirinugi!

23 Mi Pailat siya ina sriigiyin. Dimusika siya dimu dimin tirbugin, ha? Mi sima ina kau-

woknanaeyim, paeyin hiiniya nirioninkinin saika dirinugi!
24 Pailat siya bidi yinoknинkinin, sima yaiyim kara boiniyim simiir wakaeyokna dig nwo rani mi ina nhinkii boinaigiyim yaii niniiyam. Mi siya opa ina haiyin mi siir iina aiir hiisoki. Mi iikamim simiir nhwowim ini siirar kaokiyim simiir niisiimauugin, siya Jisis siir nisomaowam pi boriisopi. Mi siya hiriinana niki tirin mi siya simiir boinki, kara siirin dimin whir bi kigin mi kara siirin wa nisomaoki rani. Kimiirar diminkin.
25 Mi iikam whiekakim sima hiniina yowarkii boin mi siir naowa saiir mwokankwowa ini mi owa wi krimiiramar swoki iti mi krimiir yinisisim imiiram warar. Kira siir nisomaoki Adi Komii siya wi io kiriir nwo rani.
26 Mi Pailat siya Barabas siirin hiriinansi niuguskikin simiiramin. Mi siya Jisis siirin kam nhirim simiir yokmwin tio mi idni ha kogrimdinugiyin mi siya siirin ina yikropkiyin Rom hiran sauan kamim simiiram. Paeya hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyam. Ɨriig.

Sauan kamim sima Jisis siir nigbumbu boinkim (Mk 15:16-20; Jo 19:2-3)

27 Mi sauan kamim Biiyan Inkam Komii siirim, sima Jisis siirin simiir Biiyan Inkam Komiiyin siir omaka hiriir yikiuna apninopkainam mi sima whiekakim saikar yangiriyiuni.
28 Mi sima siir yiuisa saiir nisaiyim mi sima siirin yaeya yiuis pariidnan kwira saiir ii haiginiu. Ta yiuis hiriinana inkam komii inigakin siira saiir nikrika.

29 Mɨ sɨma urid amrɨdnanɨn siir hɨurokikɨn mɨ sɨma siir mwo ɨiir yakɨ kaigrɨsɨugi. Mɨ sɨma paekopɨn whɨra yonkwo haigɨnɨu siir ɨina ɨnig aiir inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan. Mɨ sɨma ogmwo siirɨm hɨu mɨ sɨma siir yɨgbumbu boɨn, kɨra inkam mɨiyɨkɨn, Juda iikamɨm sɨmiir nu kɨgrɨraowan inkam komiikɨn.
30 Mɨ sɨma siir yaswaiyɨugi mɨ sɨma tɨ paekop ɨiir hai mɨ siir mwo ɨiir tɨonanae.
31 Sɨma siir yɨgbumbu boɨn mɨ ta siir yɨuɨs pari-idnan aiir yɨsaigi mɨ sɨma siir yɨuɨskɨ yɨuɨs ai-irar ii haigɨnɨu. Mɨ sɨma siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨniyɨn siirɨm whɨnapnam saɨka nɨnkɨn ɨrɨnuɨm. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka yɨrɨnugi
(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

32 Sɨma ha napnamɨm mɨ sɨma om Sairini hɨran inkam nwɨrɨn siir kɨg, siir inɨgɨn Saimonkɨn, sɨma siir nɨkwao boɨnkɨm siya Jisɨs siir paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir hainamam.
33 Sɨma maeyau kwɨra saiir yɨmbiyam, saiir inɨgɨn Golgotaka saiir inɨg mwokɨmwoɨn hɨniingɨn mwokɨuni mwokɨn.
34 Sɨma Jisɨs siirɨn op wain biyɨeya kausrɨriya dimɨn biyɨe whɨr aka prɨdgiya saiir hauu, siya kwiyaeyam siya hinda kɨnankɨugiyɨn mɨ siya bɨ kwiyaekɨn.
35 Sɨma siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka nɨrɨnu dɨgiyɨn mɨ sɨma gwo kwɨra satu dapiya saiir gwo siir yɨuɨs digworaekwo ɨmiir haiyam.
36 Mɨ sɨma ta maeyaua saiira yɨdwo mɨ sɨma saiir hɨrar waikao.

37 Mɨ yaiya sɨma wɨna paemɨra Jisɨs siir
mwo koua nɨnkɨn ɨrɨnuwa saeya hɨnɨɨna
boɨnka. Tɨriigɨnɨn Jisɨskɨn, Juda iikam sɨmiir nu
kɨgrɨraowan inkamkɨn.
38 Jisɨs siir kingiinɨn sɨma inkamwo hɨitauaeiyo
nwɨsa yɨnkɨn ɨrɨnu inankɨi mɨ nwɨrɨn ɨniga mɨ
nwɨrɨn yaɨoyaeya.

39 Mɨ iikamɨm sɨma ha nɨtɨm mɨ sɨma siir
yɨgbumbu boɨn mɨ sɨma mwo ara kɨntɨir ɨski mɨ
sɨma yaebu ɨna buwɨm siirɨn.
40 Mɨ sɨma boɨn, kɨra tɨ inkamɨn Adi Komiini
omaka saiir nɨinhɨnkɨigi mɨ ɨi kwoɨmaka wɨ saiir
swokɨ mɨrii nɨnokougi mɨ kɨnakɨna dirɨraerarna.
Mɨ kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨnɨuwi, kɨra
paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir haiburgig mɨ
ha wɨuwini!
41 Mɨ ɨriipa hɨriinan prismi bɨiyan inkamɨm
mɨ kamɨm siyɨu nɨnokɨnɨnkɨni ɨkɨm mɨ Isrelmi
inkam komii komiiyɨm sɨma siir mɨ ɨnkɨn ɨgbumbu
boɨnkɨm.
42 Mɨ sɨma hɨnɨɨna boɨn, siya iikam
nhɨrɨm sɨmiirara whɨndirɨraeri mɨ siya siya
whɨndirɨraerarnam dɨg nwo rani. Mɨ siya hɨriinan
boɨni siya Isrel iikamɨm sɨmiir nu kɨgrɨraowan
inkamkɨnɨuwi mɨ siya paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn
siir haiburgig mɨ ha wɨuuni mɨ krɨma wɨ siirɨma
naɨngwo tɨbmiiyɨm.
43 Siya Adi Komii siirɨma naɨngwo tɨbmii mɨ ha
boɨni, kara Adi Komii siir yɨnisɨmkɨ yɨnisɨmkɨn. Mɨ
Adi Komii siya siirɨm naɨngwowi mɨ siya wɨ siirar
swokɨ anmaiwarkainaei.
44 Inkam nwɨswo hɨitauaeywo Jisɨs saɨka kingi-
ina nɨnkɨn ɨrɨnuwo mɨ sowa ɨriipa hɨriinan ta

hiriinan nigbumbu yaiya saiirara mi boin siirin. Iriig.

Jisis siya bidi yaonamin
(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

45 Mi iiya hiriir tiriir nabie bopwo nwowa mi hinda tinda iiya ina kakauu iuguskiya mi hiriinana nwokiya mi bieyin nad nworibin saiirar yadig iuwin.
46 Mi ta ii aiirarin bieyin nad nworibin Jisis siya ina kauwoknamnankiyin, Eli, Eli, lema sabaktani? Ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa hiniinga. Kariir Adi Komii krimiir Wanin kira kariir dimusi niuguskikin?
47 Kam nhirim kingiin hirar nokwoim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima boinki, ti inkamin siya Ilaija siirim kauwok boinki.
48 Mi simiir inkam nwirin ina iwitnamin mi hamganin siir yani hainaki mi siirin op waina kausririya saiir hougiinki paekop whirin saika yinkin widgi mi Jisis siir yaki hauugi siya kwiyaeyam.
49 Mi iikam nhirim sima boin, ha tiki o krima tiki kigrirao. Mi siirin wi Ilaija siya namisi whindiriraerarki, iyie?
50 Mi Jisis siya ina swoki kauwok nanaekiyin mi siir naeyiuin siir haiburgigin mi siya ina yaonamin.
51 Mi iiya siya naonamin mi ta yiuis komiiya Adi Komii siir omaka saiir yainau hir kiburikouwa bopwoniya yinwitamki, kou hirarkar niuguskiya ini nu hirar yadigiuwa mi mirkwisa yimbiyam. Saeya minam niisiimauuga, iikamim sima Adi Komii siiram nwoki kwisboinim, Jisis siya siyiu

win bidi tirkiyin inkamim sima Jisis siirim nwoki kwisboinim, niininin ina yitkiyin mi siiya komii komiiyim ina pampamkiigiyim.

52 Mi maeyaua inkam haingikaiiya ina piigikiya mi Adi Komii siir iikam whiekakim biiya naonamim mi sima ina swoki insiingiyim.

53 Sima maeyaua inkam haingikaiiya saiir bidi haiburgigim mi Jisis siya mhoiiya yinsiinidwonam mi sima om miiyikin Jerusalem siir yam. Mi iikam whiekakim simiirar kaowinim.

54 Mi kamim sau ninitiyim simiir bii nwowiyin mi sauan kam ima sima Jisis saika ninkin okim mi sima Jisis siiram waigaokim mi sima kigi nuin, niininin nitkiyin mi digworaekwowim ina yimbiyamim mi sima nidid prasae bi kinkim. Sima boin, kaimwoki kaimwokiinga, ti inkamin siya Adi Komii siirar yinisimkin.

55 Wig whiekakim sima hirar nwokim sima Jisis siir mhoiiya nitkim mi nu Galili siir haiburgigim mi siir nini whindiriraerarniyam nitkim naemin. Sima ti wigim arurig hirar nokwo kaokim.

56 Wig ira simaka hirar ninkin owa saeya Mariaka, om Makdala hiranka. Mi ira Maria saeyairga Jems Josep sowiir apua. Mi ira Sebedi siir yinisim nwiso Jems Jon sowiir apua saeyairga. Friig.

Sima Jisis siir piuis biyieya siyanoin siir nini kikaigikim
(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jo 19:38-42)

57 Mi bieyin nadnworibin inkam nwirin umir digworaekwokakin om Arimatiankin siir inigin Josepkin siya ina yitin. Mi siya iriipi hiriinan Jisis

siir kigna miriiyan inkamkin, siya maeyaua Jisis siya naowa saiirim nitkin.

58 Mi siya Pailat siir hiriir yimbiyam mi siir ini sriiyiu Jisis siir piuis biyie niinga saiiram mi siya saiir ini hiunis haiyiu. Mi Pailat siya siir sauan kamim simiir boinki, sima Jisis siir piuis biyieya Josep siir hiunis hauugiyim.

59 Mi Josep siya siir piuis biyieya saiir hiunis haiyin mi yiuis whisinana saiir whrinhainam.

60 Mi yiuis aiirin ha whrin digiyin siya siir piuis biyieya ini siir siyano winin siirar kikaigikin biiya inkam nwir bi haingikai miminkin mi siya siir kamim simiir boinki, sima siiya komii kwira saiir warkikiugiyim. Mi sima hiriinan tirgigim mi sima ina yamim.

61 Mi sima hiriinan tirim mi Maria om Makdalan aka mi Maria iraka sowa hirar nwoko. Sowa ieyin siir haingikaiyin siir kingiin hirar nidwo kaoko, Ɬriig.

Sauan kamim sima ieyin Jisis siir piuis biyie aiir kikaiyin siir hirar waikaokim

62 Mi iigwira Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya mi prismi biiyan inkam ikim mi Farisimi kam ikim sima Pailat siir kigam namkim mi sima saika yahangiriyiu omimiriu.

63 Sima siir boinki. Inkam komii krima yai kwira ti niksisae inkamin siya boina krima saiirar naingwokwowi. Siya ha boinkin mi mhoiiya ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Mi wi omwaiya swoki waiyaei.

64 Mi kira kiriir sauan kamim simiirin hiniina boin mi sima siiyan ti ieyin siir no iiir

warkɨkɨukikɨnɨn siir waikao. Mɨ wɨ siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨma nɨnɨ tauae hainakisi mɨ iikamɨm wɨ sɨma nɨksɨsae boɨni, siya ɨe hɨrankɨn bɨdi yɨnsiin ɨdwonamɨn. Mɨ sɨma hɨriinan tɨri, ta nɨksɨsaeya siya ɨe hɨrankɨ nɨnsiin ɨdwowa saeya wɨ ta nɨksɨsaeya bɨiya sɨma tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn siya boɨna wɨ saiir haiburi.

65 Pailat siya sɨmiir boɨnki, kɨma sauan kam nhɨrɨm sɨmiir dɨkɨunam sɨma tɨ inkam ɨe ɨiir waikaowɨm.

66 Mɨ sɨma ɨe ɨiirɨn diyɨoɨn ɨna inɨ haigɨngikɨn. Mɨ kam nhɨrɨm sau nɨnɨtiyɨm ɨni nɨi nabɨe hɨrar waigaowɨm. Ɬriig.

28

Jisɨs siya ɨna swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨn (Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

1 Ɬi Komiiya pɨu siisiya bɨdi yamkiya mɨ ɨigwɨr nugaka Sande bɨeyɨn ha nɨmbidniyakwokɨn mɨ Maria om Makdalana mɨ Maria ɨr aka sowa yam maeyauwa Jisɨs siir pɨuɨs biyɨe aiir kikaiya saiiram sowa saiir kɨgnakiyam.

2 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn nɨɨn komiiyɨn ɨna yɨtkiyɨn Adi Komii siir paekwosɨmɨn nɨnomor kou hɨr haiburgigɨn mɨ ɨna yɨuniyɨn mɨ siiya komiiyɨn ɨna warnamɨn mɨ ɨeyɨn siir hɨrankɨn mɨ siya ɨni siiya ɨiirar yɨdwowɨn.

3 Mɨ siir whwonkamɨn ɨni sinana nɨnomɨr kou hɨr sinaniya ɨni saiir hɨriinan yɨuyakiya mɨ siir yɨuɨsa ɨni waumɨra bɨekɨ kainankiya ɨni saiir hɨriinan whɨsnan siingiya.

4 Mɨ sauan kamɨm waigaowɨm sɨma siirsiyɨn nɨdid prasae bɨ kɨnkɨm mɨ sɨma ɨni nopnopa

kinkiyim mi sima inkamin naonamiyin ini siir hiriinan ywokiyim.

5 Mi paekwosimin siya wig iswo sowiir boinmauugi. Kowa kipi nidid! Kara ina ninoknинkinin, kowa Jisis siirim nini hansirniko ti inkamin paeyin hiiniya nirionинkinin sima ninkin irinugiyin siirim.

6 Siya tapi nwo rani, siya bidi yinsiin idwo namin, yaiya biiya siya boina ini saiir hiriinana swoki tirin! Kowa maeyauwa siir kikaiya saiir unkini kigni.

7 Mi kowa ha damsasau mi kamim siir kigna miriiyim simiirin hiniina tini boinmauuiu, siya ie hiranki bidi swoki insiin idwoin. Mi siya ini kimiir biiyar yamkwokinin nu Galili hiriir mi kima siirin wi ta maeyau aiir nini kigiuwi. Kara kowiirin tisa boinkiyin!

8 Mi wig iswo ha nanaakiyo mi ini mairgimairga ywonamwo mi maeyauwa inkam haingikaiiya saiir haiburgik mi ina iwitnamwo kamim siir kigna miriiyim simiiram.

9 Mi sowa ha niki iwitamwo mi Jisis siya sowirin siyiu hir yapyiskaiwin mi ina boinin. Kowa bidi yito? Mi sowa kingiin ha namwo mi ogmwo ina yakai hiunaiinamwo mi siir iga aiir ini onkwoiu mi siir ini hainan.

10 Jisis siya sowiir boinki, kowa kipi nidid! Kowa kariir nomiiyauim simiir tini boinmauuiu mi sima nu Galili hiriir dam, kariir kigniyim. Ɨriig.

Kamim sau ninitiyim simiir yaigim

11 Wig iswo ha niki amwo mi sauan kam nhirim ie iiir waikaowim sima ini om Komii Jerusalem

hiriir yapninopkainamim mi sima prismi biiyan kamim simiir ini boiniu digworaekwo whiekakim nimbiyamim simiir.

12 Mi prismi biiyan kamim sima Isrel simiir biiyan inkamim simaka yahangiriyiu owiu mi sima yaiya kwira hangiriyiu boinai. Sima umir whiekakim sauan kamim simiir hauugi.

13 Mi sima simiir boinki, kima wi hiniin yaiya saiir boin. Kamim siir kigna miriiyim sima niiyaka nitwiigim mi krima nhwo bidi whinamim mi sima siir piuis biyieya saiir ini tauae hainakiwii.

14 Mi Biiyan Inkam Komiiyin omom omom kigriraowiyim ta yaiya saiir wakaeyin mi krima yai nhirim simiirin wara swoki inkin boinmauugi mi kima wi yaigak nwo rani.

15 Mi sauan kamim sima umir hiriinansi haigim mi sima ini simiir yai imiirar mi wakaeyoknaim. Mi ta yaiya ini nu Judia siirar yiniyokiigiya mi biiya mi tariinanim Juda iikam whiekakim sima ti diminim simiir yaingwo tibmiiyim. Friig.

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim mii simiir nikiumauugigim
(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

16 Mi wig iswo sowa simiir boin digiywo, kamim siir kigna miriiyim iuur nwirkim sima nu Galili hiriir yapnamim. Mi sima ti mhiuisimin siir yimbiyam, Jisis siya boinkiyin simasima namam.

17 Mi sima Jisis siir kigiuwim mi sima siir inig iir hainan mi kam nhirim simiir kwoinim ini whisa ywowim. Mi ha naingwokim siya bi ninsiin idwokin siir aknain aeya niuwi.

18 Mɨ Jisɨs siya kingiin ha nɨtɨn mɨ sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki Adi Komii siya kariirɨn inɨgak nu nɨnomor sowiir digworaekwo ɨmiiram nwowaigɨnɨugikɨn.
19 Kɨma hɨnda tɨnda asi namkɨm ɨkɨ iikam isid whɨekakɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir ninɨ boɨnmɨmauuwɨuɨm sɨma kariir kɨgna mɨriiyan iikam nwowɨm. Kɨma sɨmiirɨn kariir Adɨn mɨ kara Adi Komii siir yɨnisɨmɨn mɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨkɨm wɨ sɨmiir inɨg ɨmiirar tinɨ baptais haigɨnɨuwɨu.
20 Mɨ kɨma sɨmiirɨn dimɨn whɨekakɨm kara kariir nowomwarkaiyɨuwɨm sɨmiir tinɨ boɨnmɨmauuɨu. Sɨma wakaeyokna dirɨraeraram, wakae, mɨ tarinan mɨ ɨinokɨinokɨn kara wɨ kɨmaka nwoyokiyokɨi mɨ ɨi aeya dɨgi. Ɬriig.

Yai Wɨn Kɨbiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f